בלוטיגע קראקאווער געשעהענישע פאר'ן סיים (זעה 3 זייט)

NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 73 | Łódź, Środa 25 marca 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71. Adres: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 106. | לאדז, מיטוואך פ' ויקרא ב' ניסן תרצ"ו | 14-טער יאהרגאנג

אדמיניסטראטיווע קאמיסיע פון סענאט

אנגענומען דעם אנטי־שחיטה־פראיעקט אהן אויסבעסערונגען

רעדעס פון פראפ. שאר און סענ. טראקענהיים

וארשא, 24 (טעלעפאניש)

היינט האט די אדמיניסטראטיווע קאמיסיע ביים סענאט בעטראכט דעם געזעץ־פראיעקט וועגען פער־ווערען די יודישע שחיטה. אויף דער זיצונג זע־נען אנוועזענד געווען: דער אגרארמיניסטער פא־ניאטאווסקי, וויצע־האנדעלס־מיניסטער סאקאלאוו־סקי און דעפארטאמענטס־דירעקטאר פון בילדונגס־מיניסטעריום, פאטאצקי.

דער פארזיצער פון דער קאמיסיע, סענאטאר גאליכאווסקי האט צוגעלאזען צו די זיצונגען מיט'ן רעכט צו געבען פארשלאגען און ווי צו בעגרינדען די יודישע סענאטארען פראפ. שאר און טראקענהיים די קאמיסיע האט דעם בעשלוס בעשטעטיגט.

דער רעפערענט פולק. דאקאטשעווסקי האלט א קורצען רעפעראט און לעגט פאר אנצונעהמען דעם געזעץ־פראיעקט לויט דעם, ווי ס'האט איהם אנגענומען דער סיים אהן שום אויסבעסערונגען.

דער אגראר־מיניסטער פאניאטאווסקי בעגרינ־דעט די אויסבעסערונגען, וואס די רעגירונג האט אריינגעטראגען צו דער מאדאם פריסטאר'ס פראַ־יעקט. ער רעדט ארום די טעכניק ביים בעשטימען דעם קאנטינגענט פאר דער יודישער שחיטה. ווי־טער ערקלעהרט דער מיניסטער, אז ס'וועט מעהר נישט זיין

קיין אונטערשיד צווישען פאדערשטען פלייש און הינטער־חלק

דער האנדעל מיט פלייש וועט ווערען בארמירט. צום סוף האט דער מיניסטער אנגעוויזען, אז עס זענען געגעבן עטליכע חדשים אויף איינצופיהרען דאס נייע געזעץ.

דער סענאטאר מאלעשעווסקי לעגט פאר אויס־צושטרייכען אלע אויסבעסערונגען פון דער רע־גירונג און אנצונעהמען דעם פראיעקט לויט דעם, ווי ער איז אריינגעטראגען געווארען דורך דער פרוי פריסטאר, ד.ה. אינגאנצען אפצושאפען די יו־דישע שחיטה.

סענאטאר ד"ר גלאוואצקי לעגט פאר צו בע־מען א אפצאהל פון 10 גראשען פון א קילא לע־בעדיגע וואג פון די בהמות, וועלכע ווערען פער־ברויכט אויף כשר'ע שחיטה און צו פערוועהרען אינ־גאנצען די שחיטה, ווען די יודישע בעפעלקערונג בעטרעפט ווייניגער ווי 10 פראצענט.

אויך די סענאטארען רודלאווסקי און שודאָיר, סקי זענען פאר אינגאנצען אפשאפען די יודישע שחיטה, ערקלערענדיג, אז די יודען מוזען זיך אונ־טערווארפען דער מעהרהייט, ווייל זיי זענען נאר געסט אין פוילען.

דער סענאטאר מאריאן מאלינאווסקי (וואיטעק) שטיצט די רעגירונגס - אויסבעסערונגען. דערביי זאגט ער, אז ער וואונדערט זיך, פארוואס די פרוי פריסטאר איז איצט ארויסגעשפרונגען מיט דער גאנצער געשיכטע. פארוואס איז זי דערמיט נישט געקומען מיט 9 יאהר צוריק, און נישט איצט, ווען זי וויל פערשטעלען די אמת'ע גוויטען פון ארבייטסלאזיגקייט, קריזיס און אינטערנאציאנאלע פראבלעמען. דאס בעווייזט, אז עס זענען דערביי פערהאן זייטיגע כיונות.

סענאטאר טראקענהיים

טראגט אריין עטליכע אויסבעסערונגען. ער פער־לאנגט, אז ביים בעשטימען דעם קאנטיגענט פאר דער יודישער שחיטה, זאל גענומען ווערען אין אכט, אז די יודען וועלען קענען בלויז בענוצען דעם פאדערשטען טייל פון פלייש, אז מ'קען נאך לעת עתה נישט טרייבערן דעם הינטערשטען טייל וואס וועט ברענגען צום פערטייערן דאס פלייש פאר יודען מיט 30 פראצענט. דער יקרות פון כשר פלייש ליגט נישט אין די איינציגסען פון דער אלגעמיינער ווירטשאפט און איז געגען דער פער־בילגערונגס־טענדענץ פון דער רעגירונג. סענא־טאר טראקענהיים זאגט ווייטער, אז אויב זייבע אויסבעסערונגען וועלען אפגעווארפען ווערען, זאל דאס געזעץ ערשט אריינגעהען אין קראפט דעם 1 יאנואר 1938, ווייל צום טרייבערן פלייש דארן מען ספעציאליסטען, וועלכע וועלען זיך אזוי שנעל נישט קענען אויסלערנען. דער רעדנער זאגט זיך ארויס געגען קאנצעסיעס, ווייל דערמיט איז מען נאר אויסען ארויסצושטויסען די יודען פון פלייש־האנדעל. ס'וועט זיין געננוג ארויסצוהענגען א שילדעל, אז דא פערקויפט מען כשר פלייש.

מיט אלע אויסבעסערונגען, זאגט דער רעד־נער, מיין איך נישט, אז מיר געבען די הסכמה אויף דעם פראיעקט. די יודען האלטען דאס אלץ בעגרענצונג פון זייערע רעכט. די טענה פון הור־מאניטאריזם איז אינגאנצען אפגעווענדעט געווארן. מ'וויל בלויז די יודען ארויסשטויסען פון זייערע ווירטשאפטליכע פאזיציעס. ס'זענען פאלש די טענות, אז די יודישע שחיטה פערטייערט דאס פלייש. מ'נעהמט שחיטה־געלד 4 זל. פון א בהמה, בעת די מלוכה'שע און קאמונאלע אפצאהלען בעטרעפען 27 זל. ביי דער יודישער שחיטה האט די קריסט־ליכע בעפעלקערונג 30 גראשען ביליגער אויף א קילא פלייש. ס'איז נישט אמת, אז די קהלות האבען הכנסות פון דער שחיטה. די קהלות האבען איבערגענומען די שחיטה אויפ'ן בעפעהל פון דער מאכט. וואס זאלען יודען טון, אויב זיך נישט פער־נעהמען מיט האנדעל, אויב צו קיין מלוכהשע, קא־מונאלע און עפענטליכע ארבייטען לאזט מען זיי נישט צו? און איצט וויל מען די יודען אויך ארויס־שטויסען פון האנדעל. מיר זענען געגען גאנצען געזעץ, אבער היות ווי מיר רעכענען זיך מיט דער אויסזיכטסלאזער לאגע, לעגען מיר פאר אנצו־נעהמען א בזורע אויסבעסערונגען.

סענאטאר פראפ. שאר

זאגט, אז די שחיטה איז א רעליגיעזע פארשריפט, נאר יודישע גייסטליכע קענען זיך ארויסזאגען וועגען די געזעצען פון דער יודישער אמונה. נישט אמת איז, אז מיר זענען געסט אין פוילען. מיר

(ווייטער זעה 3-טע זייט)

טאג-טעגליך

אויף וואס רעכענט מען דארט

צי וואלט א מלחמה אין אייראפא געלוינט פאר די, וועלכע וואלטען זי געוואונען? נישט אלע אין אייראפא שטעלען זיך די דאזיגע אביעק־טיווע פראגע. די, וועלכע זענען ארומגענומען מיט א וואהנזין, קאלקולירען נישט אזוי קאלט. פאר אויב דער עגטפער זאל זיין אפהענגיג נאר פון שכל, וואלט אייראפא געווען איינשטימיג, אז א לאנגע און גרויסע מלחמה איז נישט קיין שום געשעפט פאר'ן זיגער, עפיס אנדערש איז דאס פער־טיג מאכען א פיל שוואכערען געגנער, וועלכער שטעלט א קליינעם און קורצען ווידערשטאנד. עפיס אנדערש איז, למשל, א שפאציר אויף קלייפעדא, האס איז מיט'ן גרעסטען פערגעניגען. אזוי טראכ־טען זיך וואליה הישלער מיט זיינע פאליטיקער.

אפילו די דייטשע לאזונג „מעהר ראום נאך אס־טען" קען איצט נישט פערווירקליכט ווערען, ווייל דער עווענטועלער זיגער וועט דערפון אויך גאר נישט געוואונען. דער פלאן פון די היינטיגע דייטשע אימפעריאליסטען בעשטעהט דערין, אז ס'זאל אויס־געמיטען ווערען די ריזיקא פון א גרויסער און לאנגער מלחמה און דערביי זאל מען דערגרייכען גרויסע רוחים מיט קליינע קאסטען.

קודם־כל וועט מען מיליטעריש פערשליסען פראנקרייך אין איהרע אייגענע גרעניצען, אזוי אז זי זאל זיך נישט קענען מעהר אינטערעסירען מיט'ן איבריגען אייראפא.

נאכ'ן ערלעדיגען די דאזיגע וויכטיגסטע אויפ־גאבע וועט קומען דער מארש אויף דרום. די דיי־טשען האלטען, אז ביי א גוטער דיפלאמאטישער ארבייט וועט דער דאזיגער „דראנג" נישט אנ־טרעפען אויף קיין גרויסע שוועריגקייטען. דער „אנשלוס" פון עסטרייך, קען יעדע מינוט ארויס־ווייזען זיך אלס רייפע פרוכט. דאס קען מען דאך מאכען דורך דעם, וואס מיטאמאל וועט זיין דארט א נאציאנאל־סאציאליסטישע רעגירונג. זאלען כ'ין זאגען, מיט פאן פאפען, דעם איצטיגען דייטשען אמבאסאדאר בראש. די דאזיגע רעגירונג וועט „נישט געצוואונגענערהייט" פראקלאמירען דעם אנשלוס פון עסטרייך צו דייטשלאנד.

וועי וועט זיך די דייטשען דעמאלט אקעגענ־שטעלען, וואן פראנקרייך, הערענדיג די ענגלישע עצות, וועט זיין אינגאנצען בלאקירט?

ס'איז זיכער, אז דאס איז דער פלאן פון די דייטשען און איצט איז אלץ אפהענגיג פון ענגלאנד

י.

אונזער ווארט

ס'איז נאך נישט אלץ...

ס'האט זיך נאך נישט געענדיגט דער גענעראל־אנגריף אויף דער יודישער בעפעלקערונג מיט'ן פארשלאג וועגען דער יודישע שחיטה, און שוין ווערט צוגעטראכט אין געוויסע קרייזען ווי אזוי ווייטער צו האלטען די עמאציע צווישען די מאסען און אפ־צווענדען זייער אויפמערקזאמקייט אויף דער זייט פון די יודען.

אין דער פוילישער פרעסע האט זיך בעוויזען א נאטיץ, אז א גרופע דעפוטאטען גרייטען זיך צו א נייעם פארשלאג אין סיים מכח דער אזוי־גערופענער יודישער קאפיטאל־סטישער עניג א צ ע קיין ארץ־ישראל. קודם־כל וועט דער פארשלאג פער־לאנגען -- לויט דער פוילישער פרעסע -- איינ־צופיהרען אנ'ארויספאהר־שטייער פאר די יודען, וועלכע פאהרען ארויס קיין ארץ־ישראל. דער דא־זיגער שטייער זאל בעטרעפען 25 פראצענט פון דעם עמיגראנט'ס פערמעגען. די איבעריגע 75 פראצענט זאל דער עמיגראנט אויך נישט קענען נעהמען מיט זיך, נאר עס זאל בלייבען אין פוילען אויף א קאנטא אין „באנק פאלסקי" און ווען דער יודישער עמיגראנט וועט שוין זיין אין ארץ־ישראל וועט ער קענען אריבערפאדערן די 75 פראצענט פון זיין פערמעגען, אבער נישט איז געלד נאר אין סחורות פון פוילען.

ס'וועט פאר קיינעם נישט זיין שווער צו דער קענען, אז דער פראיעקט איז ווארט ביי ווארט קאפירט פון הימלער־לאנד, אבער ס'וועט פאר קיינעם אויך נישט זיין שווער פעסטצושטעלען, אז דער דאזיגער פארשלאג איז אין פוילען אנ'אומזין, א זאך, וועלכע מ'קען דערווייל, צוליב פערשידענע ווירטשאפטליכע טעמים נישט רעאליזירען, נישט דערפאל, ווייל מ'וויל נישט, אז יודען זאלען ליידען, נאר ס'איז אנ'אוממעגליכע זאך דערווייל פאר דער ווירטשאפט פון לאנד בכלל.

אינטערעסאנט איז אבער, ווי אזוי די היינ־טיגער סיים הויבט ביסלעכווייז אן צו רעאליזירען דעם יודען־פראגראם פון די ענדעקעס. סיי דער שחיטה־פארשלאג און סיי דער דערמאהנטער פרא־יעקט זענען גענומען געווארען פון דעם „נארא־דאווען" פראגראם אהן שום קארעקטע. און נאך זיי וועלען קומען נאך אנדערע, וואס צילען פול־שטענדיג צו רעאליזירען דעם ענדעקישען יודען־פראגראם...

די ראלען זענען אויך גוט פונאנדערגעטיילט, אזוי ווי דעם. מיעדזשינסקי האט דאס געגעבען אנ־צוהערען. א טייל דעפוטאטען וועלען זאגען, אז וואס מעהר יודען מוזען אויסעמיגרירען פון פוי־לען און דער צווייטער טייל וועט הייסען צונעהמען ביי די יודען זייער געלד ביים ארויספאהרען. ס'זעהט אויס, אז ס'איז נאך נישט אלץ...

ד.

שווערליכע נויט צווישען די געליטענע יודען אין ארזשעשוואל, קוויף און פשיטיק

דעלעגאציע פון לאדזער הילף־קאמיטעט געבטען בעזוכט די ערטער — דרינגענדע הילף איז נויטיג

געכטען האט א דעלעגאציע פון לאדזער הילף־קאמיטעט פאר פשיטיק און שכנישע שטעטלעך בע־זוכט די שטעטלעך דזשעוויצע, ארזשעשוואל, קוויף און פשיטיק און זיך בעקענט אויף די ערטער מיט דער לאגע פון די געליטענע יודען.

די דעלעגאציע, וואס איז בעשטאנען פון הרב שמחה טריסטמאן, רעד. ח. י. פושעסטאווסקי, פרנס מ. ח. רומקאווסקי און יוסף אלפוס האט אין יע־דען שטעטעל אפגעהאלטען קאנפערענצען מיט די ארטיגע רבנים און קהלות, צוזאמען מיט די נע־גרינדעטע הילף־קאמיטעטען.

פון די אויסגעהערטע בעריכטען איבער דער מאטעריעלער נויט פון די רואינירטע יודען, האבען זיך ארויסגעשטעלט שווערליכע בילדער פון הונ־גער און פערצווייפלונג, וואס איז דארט ענטשטאנען צוליב דעם, וואס עס ווערען אונטערגעגראבען אלע פרנסה־צווייגען פון די יודען, דורך דעם סיסטעמא־טישען און פלאנמעסיג געפיהרטען באיקאט אין דער בעציהונג צו דער יודישער בעפעלקערונג. א חוץ דעם לעבען דארט די יודען אין פסדר'דיגען טויט־שרעק צוליב דער אונאויפהערליכער ענדעקישער העצע געגען אלעם, וואס האט א שייכות צו יודען.

די לאדזער דעלעגאציע האט אויף אלע ערטער פערטיילט — לויט א בעשטימטען פלאן — די ביז איצט געזאמעלטע הילף־געלדער אין לאדז.

צוליב דער שווערליכער נויט, מוז איצט פער־שטארקט ווערען די הילף־אקציע אין לאדז, פאר די מעהאומגליקטע יודען אין די דערמאנטע שטעטלעך.

דער לאדזער הילף־קאמיטעט מוז ענערגיש צו־טרעטען צו דער הילף־אקציע.

נישט מיטגעפיהל נור עפעקטיווע שפענדען אין נאטור אדער געלד

נויטיגען זיך די ארימסטע צו די בעפארשטעהענדע יום־טובים!

דייטשלאַנד האָט אָפּגעוואָרפען

די בעדינגונגען פון די לאָקאַרנער מלוכות

היטלער וועט געבן נייע פאָרשלאָגן דעם 31 מערץ — אָפּגעלעגט די סעסיע פון פעלקער־ליגע־ראַט

בערלין, 24 (ספּ. טעל.)

פאָן ריבענטראָפּ האָט היינט איבערגעגעבען דעם מיניסטער אידען דעם דייטשען צייטווייליגען ענטפער אויף דער רעזאָלוציע פון די לאָקאַרנער מלוכות.

1) די דייטשע רעגירונג האַלט, אַז מיט'ן פראַנצויזיש־סאָוויעטישען אָפּמאַך זענען בעריהרט געוואָרען די רעכטליכע און פּאָליטישע יסודות פון לאָקאַרנער אָפּמאַך און דעריבער האָט זי זיך דערצידירט צוריק צו בעקומען די סובערעניטעט אויף דער דייטשער טעריטאָריע. די דייטשע רעגירונג איז געצוואונגען געוואָרען צו שיקען מיליטער אין איבער־רהיין, כדי צו בעקומען יסודות פאַר א נייער פערשטענדיגונג צו זיכערן דעם שלום אין איירָאָפּאַ. דעריבער קען די מיליטאַריזאַציע פון איבער־רהיין נישט בעטראַכט ווערען אָפּגעריסען פון די נייע שלום־פאָרשלאַגען פון דייטשלאַנד. די אונטערהאַנדלונגען מוזען פאָרקומען ווי גלייכע מיט גלייכע.

2) דער פּראָיעקט פון אָפּמאַך, וועלכען די דייטשע רעגירונג האָט בעקומען פון מיניסטער אידען, איז אַ נייע בעליידיגונג פאַר דייטשלאַנד. וואָס וועט נישט אנערקענט ווערען און נישט אָנגענומען ווערען ווייל דאָס וואָלט געהייסען, אַז דייטשלאַנד איז מודה, אַז זי האָט זיך פערשולדיגט.

3) אָפּוואַרפענדיג די בעדינגונגען פון די לאָקאַרנער מלוכות, פיהלט זיך אָבער דייטשלאַנד פאַראַנטוואָרטליך פאַר'ן גורל פון די איירָאָפּעאישע פעלקער און וועט אַרויסרוקען נייע פאָרשלאַגען אין דער לויפענדער וואָך פאַר די וואַהלען קענען אָבער די נייע פאָרשלאַגען נישט אויסגעאַרבייט ווערען און אויספיהרליכע פּראָפּאָזיציעס וועלען ערשט קענען פאָרגעשטעלט ווערען דעם 31 מערץ

לאָנדאָן, 24 (ספּ. טעל.)

די אויסערגעוועהנליכע סעסיע פון פעלקער־ליגע־ראַט איז אָפּגעלעגט געוואָרען און ס'איז נישט בעשטימט געוואָרען קיין נייער טערמין. דער פאָרזיצער האָט בעקומען די פולמאַכט צו רופען די סעסיע ווען ס'וועט זיין נויטיג קיין זשענעווע. ס'איז בלויז אָנגענומען געוואָרען א דאַנק־רעזאָלוציע פאַר מיניסטער אידען פאַר איבערגעבען דעם ראַט דעם פּראָיעקט פון די לאָקאַרנער מלוכות. די רעזאָלוציע האָט אריינגעטראָגען ליטווינאָוו.

לאָנדאָן, 24 (ספּ. טעל.)

דער טערקישער דעלעגאַט האָט ערקלעהרט, אַז אויב די פעלקער־ליגע וועט דיסקוסירען די פאָרשלאַגען פון די לאָקאַרנער מלוכות, וועט טערקיי אַרויסטרעטען מיט אַ פאָדערונג צו רעווידירען דעם אָפּמאַך וועגען די דאַרדאַנעלען און צוטרעטען דאָרט צו מאַכען פעסטונגען.

פּאַריז, 24 (ספּ. טעל.)

אין פּאַריז הערשט אַ פאַרביטערונג צוליב דער געשאַפענער לאַגע בעת די לאָנדאָנער בעראַטונגען און ספּעציעל געגען לאָנדאָן. אין פּאַריז האַלט מען, אַז אויב דייטשלאַנד וועט נישט אָננעהמען די פאָרשלאַגען פון די 4 לאָקאַרנער מלוכות, דאַרפען גלייך איינגעפיהרט ווערען אין לעבען די סאַנקציעס געגען דייטשלאַנד. ענגלאַנד האַלט אָבער, אַז ס'איז נאָך פערהאַן צייט אויף אונטערהאַנדלונגען. איטאַליען האָט נאָך קיין שום שטעלונג נישט.

אין ענגלאַנד האַלט מען, אַז מ'קען שליסען א מיליטערישען אָפּמאַך מיט פראַנקרייך, אָבער גלייכצייטיג דאַרף מען שליסען אַזאַ זעלבען אָפּמאַך מיט דייטשלאַנד.

לאָנדאָן, 24 (ספּ. טעל.)

פלאַנדענס ערקלערונג, אַז ער וועט מעהר נישט צוריקקומען קיין לאָנדאָן, האָט אַרויסגערופען אַ קאָנסטערנאַציע אין לאָנדאָן. נאָך מעהר דערפאַר אַז דער בעלגישער פּרעמיער וואַן־זעעלאַנד וועט אויך נישט צוריקקומען. אויף דעם אופן וועלען די זיצונגען פון דער פעלקער־ליגע פאָרקומען אָהן אנטייל פון צוויי הויפּט־מיטגלידער פון לאָקאַרנער אָפּמאַך, וועלכע וועלן לאָזן דעם מיניסטער אידען איינעם אַליין צו אונטערהאַנדלען מיט דייטשלאַנד.

צוליב דער ערקלעהרונג פון פלאַנדען, וויל אויך דער פראַנצויזישער דעלעגאַט אין דער פעלקער־ליגע פּאָל באָנקור נישט בלייבען אין לאָנדאָן און וויל נישט בעהמען אויף זיך די פעראַנטוואָרטליכקייט

היטלער האָט ווידער גערעדט

דאָס סאַמע וויכטיגסטע האָט ער אָפּגעלעגט אויף אַ וואָך צייט

בערלין, 24 (ספּ. טעל.)

די היינטיגע פּאָרוואַהל־רעדע פון היטלער האָט געהאַט זעהר שטאַרקע מאָמענטען וועגען דער דייטשער אויסערן־פּאָליטיק. היטלער האָט געלייקענט, אַז אין דייטשלאַנד עקזיסטירט אַ דיקטאַטור (!)

— איך וויל, האָט היטלער געזאָגט, דער פּרעמיער־מיניסטער וועלט אויפשטעלען אַ פּראָיעקט דייטשלאַנד, דאָס אות פון פּראָגראַם קען נישט מיילען קיין פעלקער. דאָ רעדט נישט קיין פאַנטאַסיע, נאָר דאָס גאַנצע פאָלק, ווייל איך האָב דעם אַזוי. ווי דאָס גאַנצע פאָלק וויל.

ווייטער האָט היטלער געזאָגט, אַז קומענדיגען דינסטאָג וועט ער אָפּגעבען אַ גענויע ערקלערונג, וואָס די דייטשען ווילען און אויך וואָס דייטשלאַנד וועט קיינמאָל נישט מסכים זיין.

קאַמפּיין פון 3 מיליאָן זל.

ווערט געפּלאַנט אין אַמעריקאַ פאַר די יודען אין פּוילען

ניו־יאָרק, 24 (יט"א טעלעגראַפיש)

דער וויצע־דירעקטאָר פון „דזשאָינט“, שוויצער, האָט פעראָפענטליכט אַ פּראָיעקט פון אַ הילפס אַקציע פון 3 מיליאָן זל. פאַר די יודען אין פּוילען. לויט דעם פּראָיעקט זאָלען די פּוילישע יודען אין אַמעריקאַ זאַמלען דעם ערשטען מיליאָן. דעם צווייטען מיליאָן וועט געבען דער „דזשאָינט“, און דער דריטער מיליאָן וועט גענומען ווערען פון מלוכה־אינסטיטוציעס אויף לאַנג־טערמיניגע קרעדיטען.

ווי דיר. שווייצער טיילט מיט, איז דער אַנטייל פון „דזשאָינט“ אין דער אַקציע שוין פאַרגעזעהן אין בודזשעט פון „דזשאָינט“. און אַז העכער אַ העלפט פון דער דאָזיגער סומע איז שוין נעזאַמעלט. די פאָנדען זאָלען געגעבען ווערען אויף גרינדען נייע אונטערנעהמונגען פאַר די רואינירטע און פרנסה־לאָזע יודען.

בעקאַנטמאַכונג פאַר קצבים!

די קצבים זאָלען אָבנעמען די הכשירים ביי דעם ראַבינאַט, היינט מיטוואָך, דאָנערשטאָג און זונטאָג יעדען טאָג פון 12—3 און פון 7—9 אָוונד.

גלייכצייטיג איז מען מודיע דער יודישער בעפעלקערונג, אַז פון מאָנטאָג פּ׳ צו, טאָר מען נישט קויפען קיין פלייש אין אַ יאַטקע, וואָס האָט נאָך נישט קיין הכשר פאַרן חודש ניסן, אויך איז דער ראַבינאַט מודיע, אַז די קצבים: שמואל קליינמאַן, 6-ער שערפיגן 12 און יחיאל זאַווישא 15, פערקויפען **טריפה פלייש פאַר כשר**, און ביי דעם געזולער פּילסודסקיעגאָ 54 **איז דער איסור געוואָרען אָראָבגענומען.**

ועד הרבנים ועד הכשרות

היינט, מיטוואָך, דעם 25. מערץ 1936, פּינקטליך. 8 אין אָוונד קומט פאָר אין 1-טען סליינהענדלער־פעראיין (אָגראָדאָוואַ 10)

אַ פערזאַמלונג

פון אַלע לאָדזער

שיר־סוחרים

וועגען דער געשאַפענער לאַגע צוליבן שטרייק און וועגן דער קאָנפערענץ, וואָס קומט פאָר ביים אַרבייטס־אינספּעקטאָר דעם 26. מערץ ה. י.

ס'ווערט געבעטען פּינקטליך צו קומען

בעקאַנטמאַכונג.

דערמיט האָבען מיר דעם כבוד מיטצוטיילען דער געעהרטער קונדשאַפט, אַז מיר האָבען ערעפענט

אַן אַרטיסטישער ראַהמען אַטעליער פון און איינראַהמונג פון בילדער

מיר בעזיצען שטענדיג אויף לאַגער ראַהמען סטילאָווע, אָוואַלנע און לייסטען. ראַהמען צו גאַרדינען.

קונסט־בילדער פון בעקאַנטע קונסט־מאָלערס און פּאָרטרעטען־אַטעליער.

ספּעציאַליטעט: איינראַהמונג פון בילדער

צוגענגליכע פּרייזען! מיט אַכטונג

F-ma „Plastport“

Łódź, PIOTRKOWSKA 88, w podwórzu.

קמח של פסח

תחת השגחת הראַבינאַט דפה לאָדז

די איינציגע מיהל אויף לאָדז איז שוין גע'כשר'ט אונטער דער שטרענגער אויפזיכט פון היגען ראַבינאַט. אונזערע ג. קונדען וועלען זיך ווידער איבערצייגען, אַז דאָס שענסטע און בעסטע זעקעל מעהל אויף מצות בעקומט מען נאָר ביי דער פירמע

„עלעקטראָמלין“

לאָדז, זאַקאָנטנאַ 47, טעל. 147-40

וועלכע איז פעראַנטוואָרטליך פאַר די רעיעלע און פּינקטליכע ליפערונג. פערקויפט אייך נישט אויף די פּראָווינצער מציאות, וואָס שטעלען אייך צו מעהלען, וואָס אויף חמץ קען עס נישט גילטען פאַר גריזען־מעהל און פאַר דעם גראָשען ביליגער ביים איינקויף דערלעגט איהר מעהר ביי דעם מצות־פערקויף. נאָר קומט שוין און בעשטעלט פערזענליך אָדער דורך טעל. 147-40.

די איינציגע מיהל שוין גע'כשר'ט.

בעמערקונג: די ליפערונג פאַר דער פּראָווינץ קומען מיר נאָך די מערלאַנגען פון קויפער. מיט אַכטונג

Firma **„Elektromłyn“**

Łódź, Zakątna 47, tel. 147-40.

אָוועק מיט פרעמדע אַלט־אויסגעבאַקענע מצות!

דערמיט מאַך איך בעקאַנט דער יודישער בעפעלקערונג, אַז די גוט־בעקאַנטע נייעסטע מעכאַנישע בעקעריי פון

מרדכי יערען

אַל. קאָשטשיושקי 11

פיליע **פּיעטריקאָווער 24**, טעל. 173-46

האָט שוין אָנגעהויבען צו באַקען לויט'ן הכשר און אונטער דער שטרענגער השגחה פון יאַנאָווער רב איהרע גוט־בעקאַנטע פון יעדען יאָהר

שטרענג כשר'ע מצות

אין דער שענסטער בעקעריי פון אַלע לאָדזער מצה־בעקערייען און פון די בעסטע קוואַליטעטען מעהל.

די ג' קונדשאַפט ווערט געבעטען צו ווענדען זיך וואָס פריהער מיט די בעשטעלונגען, כדי צו קענען אַלעמען צופרידענשטעלען. רעדוצירטע פּרייזען! פּרימאַ מצה־מעהל אויף הורט און דעטייל!

קומט און איבערצייגט אייך!

דובנער מאַשין־מצות

„CENTROSPED“

לאָדז, פּיעטריקאָווער 33

עמפּפעהלט דינע מאַשין־מצות פון'ם בעסטן קוואַליטעט לוקסוס־אָווע מעהל — צו האָנקורענץ־פּרייזען

קומט און איבערצייגט אייך!

אַכטונג, שטעפּער־מייסטער

פון אייגענער סחורה!

היינט מיטוואָך, 7.30 אָוונד קומט פאָר אין לאָקאַל פון יובילער־צעך זאַוואַדזקאַ 4 אַ גרויסע

פערזאַמלונג

פון אַלע שטעפּער־מייסטער

כדי אַנצונעהמען אַ געהעריגע שטעלונג צוליב'ן שטרייק.

אַלע שטעפּער־מייסטער מוזען פּינקטליך ערשיינען, ווייל עס האַנדעלט זיך אין אייערע אייגענע לעבענס־אינטערעסן.

מיט אַכטונג **די אָרגאַניזיר־קאָמיסיע**

Dr. med.

M. GLAZER

ספּעציאַליסט פאַר הויט־ און וועגערישע קראַנקהייטען

ZACHODNIA 64, tel. 185-49

נעהמט אָן פון 12—2 מיטאָג און פון 7 ביז 8.30 אָוונד.

זונטאָג און חגאות פון 10—12 מיטאָג.

אויערן, נאָז און האַלז קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81

נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועקס אָפּעראַציע א. אַז. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָרישע פון 9-2 און פון 4-8 אָוונט.

ביי דער קליניק איז טעטיג

אָרענטגען־קאַבינעט

פאַר דורכליכטונגען און אָרערליכע זאָטאָגראַפיעס

Dr. I. SILBERSTROM

Kilińskiego 127

ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט, וועגערישע און געשלעכטס־קראַנקהייטען

קוואַרץ־לאַמפּ, — ראַדיקאַלע בעזייטיגונג פון איבריגע האָר.

נעמט אָן פון 4—8 אָוונד.

פענסיאָנאַט

„NICEA“

אין קאָלומנאַ, פּיעטריקאָווער 7/9

נעמט אָן בעשטעלונגען אויף פּסח שטרענג כשר!

אינפאָרמאַציעס אויפ'ן אָרט.

צו זעהר מעסיגע פּרייזען.

געדענקט דעם אַדרעס!

אינפאָרמ. אין לאָדז: ה. מאַרפעלשטיין, פּילסודסקיעגאָ 47, גאַביאַל־געשעפט.

וויכטיג פאַר

שרייבמאַטעריאַלען־הירטאָווניקעס!

די גראַפישע אַנשטאַלט **י. קוטאַס**

זשעראָמסקיעגאָ 27

פערקויפט סקאַרסים ביז 4.25 און קאַלירטע 8.50 זל.

פאַר גאָלד, בריליאַנטען

בזשוטעריע

און לאָמבאַרד־קוויטעס

צאָהלט די העכסטע פּרייזען

אליזדאָר מאַלקאַ

פּיעטריקאָווער 7.

Wajnberg

ספּעציאַליסט פאַר לונגען, האַרץ און סקלעראָז קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אָן פון 9-10 פריה, 3-5. 8-9 אָ

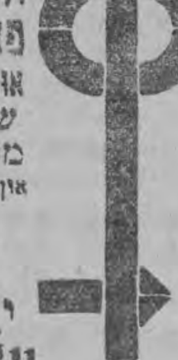

וויכטיג פאַר פאַבריקאַנטען

און האַנדווערקער

שווייסונגען, מאַשינען־טיילען און רעפּעראַטורען

פיהרט אויס ביליג

די מעכאַנישע שלאָסערי

י. רעדער

ליסטאָפּאַדאַ 11/13

(רוג זאַכאָדניאַ)

לעכער

ווערען אויסגענייט ביליג ביי ג. נאָרדמאַן

שרודמיעסקאַ 8

אַ הערצליכען מזל טוב ווינש איך דעם ה' מענדעל קאַלמאַנאָוויטש

און פאַמיליע צו דער חתונה פון אייער זוהן

יצחק

מיט פרל. **שיינדל ניטל סינאַט**

און ווינש אייך צו דערלעבען פיל נחת און פרייד און דעם יונגען פאַר א גליקליך צוזאַמענלעבען

אברהם בלאַכמאַן

לאָדז זגערזשער 64

Dr. med.

W. ŻADZIEWICZ

ספּעציאַליסט פאַר אויערן, נאָז, האַלז און קעהלקאָפּ־קראַנקהייטען

Piotrkowska 164, tel. 125-26.

נעמט אָן פון 5—8 אָוונד.

Dr. med.

L. TENENBAUM

אַקושער־גינעקאָלאָג

פּילסודסקיעגאָ 15,

טעל. 206-75.

נעמט אָן פון 8—10 פריה און פון 4—8 אָוו.

אינטערפעלאציע אין סיים וועגן די בלוטיגע געשעהענישען אין קראקא

ענטפער פון אינערן-מיניסטער ראטשקעוויטש

וו א ר ש א, 24 (טעלעפאניש)

אויף דער היינטיגער סיים־זיצונג איז אדורכגעלייענט געווארען פאלגענדע אינטערפעלאציע פון דעפ. פאסמארסקי:

„מאנטאג, דעם 23־טען מערץ 1936 אין די מיטאג־שעה'ן איז אין קראקא געקומען צו בלוטיגע געשעהענישען אין צוזאמענהאנג מיט'ן פראטעסט־שטרייק פון די קראקאווער ארבייטער **געגען דער ריקזיכטסלאזער ליקווידאציע פון דעם אקופאציע - שטרייק אין דער פאבריק פון „סעמפעריט“.** צוליב דעם, וואס די נעבטיגע געשעהענישען האבען דערפיהרט צו צאהלרייכע בלוטיגע קרבנות, צוליב דעם, וואס זיי האבען אויפגעטרייסעלט דאס לעבען און געוויסען פון דער בעפעלקערונג, מרעפענדיג אין די ארבייטער־ספערען און האבען בעדעקט מיט טרויער די ארבייטס־וועלט, צוליב דעם, וואס ס'איז בעריהרט געווארען דער פרינציפ פון אביעקטיוויזם און גערעכטיגקייט פון די מלוכה־ארגאנען, ווענד איך זיך מיט אנ'אנפראגע: 1) צי אין צוזאמענהאנג מיט דעם קאנפליקט אין דער פאבריק „סעמפעריט“ זענען פארגעקומען אינטערווענצען פון דער ארבייטס־אינספעקציע, כדי צו ליקווידירען דעם קאנפליקט און שפעטער דעם אקופאציע־שטרייק, צי האט מען גענוי אויסגעפארשט די פאדערונגען פון די ארבייטער און אנקלאגען אויף דער פאבריקס־פערוואלטונג, צי איז פעסטגעשטעלט געווארען די שולד פון דער פערוואלטונג און וואס פארא פאראדנונגען זענען ארויסגעגעבען געווארען, 2) צי איז געווען זאכליך בעגרינדעט די פאראדנונג צו בעזייטיגען די ארבייטעריגס און ארבייטער פון דער פאבריק „סעמפעריט“ מיט גוואלד אין דער נאכט פון 20 אויפ'ן 21 מערץ, צי האט די אויספארשונג, וועלכע איז פאראדנעט געווארען דורך דעם וואיעוואדע פעסטגעשטעלט אקטען פון ברוטאליטעט בנוגע די ארבייטער, וועלכע זענען אויפגעוועקט געווארען פון שלאף און צי האבען זיך בעשטעטיגט די קלאגען, אז די מענשליכע קרבנות זענען געקומען הויפטזעכליך צוליב דעם פראטעסט־שטרייק פון פ.פ.ס. אין קראקא און דעם נעכטיגען מאניפעסטאציע־מיטינג? 3) צי קען מען, און ווי אזוי, בעגרינדעט דאס שיסען פון דער פאליציי אין המון, וואס איז גרעסטענטייל בעשטאנען פון מאניפעסטירענדע ארבייטער, וועלכע זענען געגאנגען פון מיטינג, און פון צופעליגע דורכגעהער פרויען, יוגענד און קינדער? 4) צי האט מען **נישט געקענט בעהערשען די פראוואקאציע פון אונפעראנטווארטליכע עלעמענטען, וואס נוצען אויס יעדע געלעגענהייט ארויסצורופען א קאנפליקט, מיט מיטלען, וואס זאלען נישט ברענגען קיין אומשולדיגע קרבנות?** 5) צי האט די אויספארשונג פון אינערן־מיניסטעריום פעסטגעשטעלט די שולד אדער נאכלעסיגקייט פון די מלוכה־שע אויספיהרונגס - פאקטארען? 6) צי לאזט זיך פעראייניגען די פאליציאנישע פעראדנונג צו ליקווידירען דעם שטרייק אין „סעמפעריט“ און דאס דערלאזען צו בלוטיגע קרבנות אויף די קראקאווער גאסען, מיט דער פרינציפיעלער ליניע פון דער רעגירונג, וועלכע איז פיל מאל פעסטגעשטעלט געווארען דורכ'ן פרעמיער און ארבייטס - מיניסטער, וואס האבען פערזיכערט צו שיצען די רעכט און בעדערפענישען פון דער ארבייטס־וועלט? 7) צי וויל דער אינערן־מיניסטער פערזיכערן דעם סיים, אז די רעגירונג וועט זיך נישט אפּענשטעלען די גערעכטע פאסטולאטען פון דער ארבייטס־וועלט און וועט שטרעבען צו מילדערן די רייבונגען ביי קאלעקטיווע קאנפליקטען דורך גערעכטע דעציזיעס?

8) צי האט די מלוכה־מאכט אלץ געטון, אז אין קראקא זאלען העריטען נארמאלע בעציהונגען, זיכערקייט און רוהה?

נאכ'ן אדורכלייענען די אינטערפעלאציע, האט גענומען א ווארט דער אינערן־מיניסטער, וועלכער האט געזאגט: איך קען היינט נישט געבען קיין אויספיהרליכען ענטפער אויף אלע פונקטען פון דער אינטערפעלאציע, נאכ'ן פּטקענען זיך גענוי מיט די געשעהענישען וועט דער סיים בעקומען אנ'אויספיהרליכע ערקלערונג. איך וואלט אבער געוואלט בעלויכטען די נעכטיגע קראקאווער טרויעריגע געשעהענישען, וועלכע האבען געהאט אנ'אפקלאנג אין גאנץ פוילען. די לעצטע צייטען זענען אין קראקא און אין דער אומגעגנד פארגעקומען א סעריע שטרייקען מיט א ספעציעל שארפען פערלויף, ווי דער שטרייק אין „סושארד“, דער שוסטער־שטרייק, בעת דעם לעצטען שטרייק האט פאליציי ארעסטירט 40 פערזאן אינטערן חשד פון קאמוניסטישער טעטיגקייט און אנווענדען שטרייקטעראר. דעם 11 מערץ האבען די שטרייקענדע געוואלט איינארדנען אנ'אונלעגאלע גאסען - דעמאנסטראציע. **די פאליציי האט דעם צוג פונאנדערגעיאגט, דערביי האט מען פון המון געווארפען שטיינער.** דעם 17 מערץ האבען 400 ארבייטער אין דער פאבריק „סעמפעריט“ ערקלערט אנ'אקופאציע־שטרייק, פאדערנדיג א לוין־הוספה. אויך אין וועליטשקע איז אויסגעבראכען אזא שטרייק. ס'האבען אויך געווארפען די ארבייט די ארבייטער אין די גרובען „סאביעסקי“ און „יאנינא“.

אין צוזאמענהאנג מיט די דאזיגע שטרייקען איז דעם 20־טען מערץ פארגעקומען א פערזאמלונג פון די פ.פ.ס.'ישע פראפעסיאנעלע פעראיינען און אונטער דער ווירקונג פון דאריקאלע שטימען איז בעשלאסען געווארען זונטאג צו ערקלערען א שטרייק אויך אין אנדערע פאבריקען און איינצוארדנען א דעמאנסטראציע פאר'ן בנין פון דער וואיעוואדזטווע. נאך חשד פערזאמלונג האבען די ארבייטער געוואלט צוגעהען צו דער „סעמפעריט“ פאבריק. די פאליציי האט דערצו נישט דערלאזט. לויט אינפארמאציעס פון דער מאכט האבען דעם שטרייק אין דער דאזיגער פאבריק געוואלט נוצען די קאמוניסטישע עלעמענטען צו זייערע צילען, ווענדענדיג איינארדנען דעמאנסטראציעס. די פאליציי האט בעזייטיגט די אקופירענדע אין דער נאכט פון פרייטאג אויף שבת. אלס ענטפער אויף דער דאזיגער פעראדנונג פון דער מאכט האט דער א. ק. ה. פון פ. פ. ס. און די סאציאליסטישע פראפעסיאנעלע פעראיינען פראקלאמירט א 24־שעה'דיגען דעמאנסטראציע - שטרייק. אויף דער פערזאמלונג פון 21 ד. ח. האט מען גערופען צו נקמה פאר'ן בעזייטיגען די ארבייטער פון די אקופירטע פאבריקען, מ'האט גערופען צו דעמאנסטרירען פאר דער וואיעוואדזטווע און ווען פאליציי האט דערצו נישט דערלאזט, האט מ'ן געווארפען מיט שטיינער און כצד די דעמאנסטראנטען האט מען 3 מאל געשאסען. אין צוזאמענהאנג מיט'ן אלגעמיינעם שטרייק וואס די פ. פ. ס. האט פראקלאמירט אויף דעם 23 ד. ח. **איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון 400 ארבייטער.** די סטאראסטווע האט ערלויבט אויף דער פערזאמלונג בתנאי, אז איהר פערלויף וועט זיין א רוהיגער און נאך דער פערזאמלונג וועלען נישט פארקומען קיין דעמאנסטראציעס. די ארגאניזאטארען האבען צוגעזאגט, אבער נישט קוקענדיג דערויף האבען די דעמאנסטראנטען געוואלט געהן צו דער וואיעוואדזטווע, ווען די פאליציי האט נישט דערלאזט, איז דער המון גערייצט געווארען דורך פערברעכערישע עלעמענטען און אויף דער פאליציי האט זיך געשיט א האגעל שטיינער און ציגעל און אויך רעוואלווער־שאסען. דעמאלט איז די פאליציי געצוואונגען געווארען צו בענוצען געווער. דער המון האט ווייטער געווארפען שטיינער. גלייכצייטיג האט מען דעמאליהרט געוועלבער און בעווארפען מיט שטיינער די דורכפאהרענדע טראמוואיען. ארום 2 א זייגער זענען די ארבייטער־הילפסגאטען - אויפגענומען געווארען אין דער וואיעוואדזטווע, פערזיכערענדיג, אז זיי וועלען באלד אונטערנעמען א אינטערווענץ צו בערוהיגען דעם המון, די אינטערווענץ האט, זעהט אויס, נישט געהאט קיין אפקלאנג און די פאליציי איז צוגעטרעטען אפצוטרייבען די גאס פון די דעמאנסטראנטען. דער המון האט אבער ווייטער געשאסען און אזוי ארום גענצוואונגען די פאליציי צו ענטפערן. אין אוונד איז שוין געווען פולשטענדיג רוהיג. **פון דער שיסעריי איז אויפן דערהרגעט געווארען 1 פערזאן און 26 פערזאן זענען פערוואונדעט געווארען. פון וועלכע 5 זענען געשטארבען אין שפיטאל. פון דער פאליציי האבען בעקומען וואונדען אממייסטען אין קאפ 11 פאליציאנטען און 1 אפיציר.**

די רעגירונג האט דעלעגירט קיין קראקא דעם הויפט - ארבייטס - אינספעקטאר קלאט און דער דירעקטאר פון פאליטישען דעפארטאמענט ביים אינערן־מיניסטעריום, זיי זענען באלד צוגעטרעטען צום גרינדליכען אויספארשען פון די סיבות, וועלכע ברענגען צו אזעלכע שארפע קאנפליקטען פון די ארבייטער מיט די פאבריקאנטען. די רעגירונג וועט שטענדיג האבען אין זין דעם שווערען גורל פון דער ארבייטס־וועלט, אויב ס'זאל זיך ארויסשטעלען מיט עפעס די שולד פון דער מאכט, וועט די רעגירונג ארויסציהען די געהעריגע קאנסעקווענצען.

נאך דער רעדע פון אינערן־מיניסטער האט דעפ. פאכמארסקי ערקלערט, אז ער ווארט אויף די רעזולטאטען פון דער אויספארשונג פון די קראקאווער געשעהענישען.

די זיצונג פון סיים

וו א ר ש א, 24 (טעלעפאניש) ביים אנהויב פון דער זיצונג איז אנגענומען געווארען אין דער דריטער לעזונג דער רעגירונגס - פראיעקט וועגען בעפולמעכטיגען דעם מלוכה־פרעזידענט ארויסצוגעבען וירטשאפטליכע און פינאנציעלע דעקרעטען אויף דער צייט ווען דער סיים וועט נישט זיין טעטיג. דער פראיעקט איז אפגעשיקט געווארען אין דער קאמיסיע פאר פולמאכטען.

דאן איז רעפערירט געווארען דער פראטאקאל וועגען א מלוכה־טריבונאל, פאר וועלכען ס'דארף קאנסטיטוציאנעל זיין פעראנטווארטליך די מיטגלידער פון דער רעגירונג, דעפוטאטען און סענאטארען.

נאך דער רעדע פון וויצע־יוסטיץ־מיניסטער שעטשקאווסקי און וויצע־מארשאלעק איז דער געזעץ פראיעקט אנגענומען געווארען אין דער צווייטער און דריטער לעזונג.

נאכ'ן ערלעדיגען א גאנצע רייה פראגען איז די זיצונג געשלאסען געווארען.

* * *

גלייך נאך דער סיים־זיצונג האט זיך פערזאמעלט די פולמאכט־קאמיסיע, אלס רעפערענט פון דער פולמאכטס־פראיעקט איז געוועהלט געווארען דעפ. שיקארסקי.

תמ'עוואטע פראגע פון אראבישע פיהרער צום הויך-קאמיסאר וואוקאפ

י ר ו ש ל י ם, 24 (יט"א טעלעגראפיש)

די פיהרער פון די אראבישע נאציאנאליסטען אין שכם האבען זיך געווענדעט צום הויך־קאמיסאר מיט א בריף, אין וועלכען זיי פרעגען, וויפיל יודען דארפען זיין אין ארץ־ישראל, אז די רעגירונג זאל אפשטעלען די יודישע איינוואנדערונג.

דער הויך־קאמיסאר האט געענטפערט, אז פעסטשטעלען א געוויסע צאל יודען איז נישט מעגליך. די יודישע עמיגראציע — האט דער הויך־קאמיסאר געענטפערט — וועט רעגולירט ווערען לויט די אויפנאהמס־מעגליכקייטען פון לאנד.

אנטי־יאפאנישע בעוועגונג אין כינע

צוליב דעם פאלשן פראגראם פון דער נייער יאפאנישער רעגירונג

ט א ק י א, 24 (ספ. טעל.)

דער פראגראם פון דער יאפאנישער רעגירונג אין פאלגענדע:

1) אנערקענען, אז די קייזערליכע דינאסטיע איז פון געטליכער אפשטאמונג.

3) די אויסערן־פאליטיק מוז פערשטארקען די שטעלונג פון יאפאן אויפ'ן אזיאטישען קאנטינענט און דעריבער מוז מאנדזשוריען פערטיידיגט ווערען,

3) יאפאן מוז האבען א מעכטיגע ארמעע און פלאט.

ש א נ כ י י, 24 (ספ. טעל.)

אלע געזעלשאפטליכע ארגאניזאציעס פון שאנכיי און נאנקין האבען זיך געווענדעט מיט א פעטיציע צו דער רעגירונג אפצווארפען די יאפאניש־כינעזישע צוזאמענארבייט, וואס שטיצט זיך אויף דעם דערמאנטען פראגראם פון היראטא'ס קאבינעט.

אין דער פעטיציע ווערט אנגעוויזען, אז דער פראגראם פון דער יאפאנישער רעגירונג איז אין סתירה צו דער טעריטאריאלער גאנצקייט פון כינע.

בכלל פערשטארקט זיך אין כינע די פאזיציע פון די אנטי־יאפאנישע עלעמענטען. די כינעזער ווילען בעסער זיין אונטער קאמוניסטישע הערשאפט, איידער אונטער יאפאנישען אימפעריאליזם.

פ ע ק י ן, 24 (ספ. טעל.)

דאס קאמוניסטישע מיליטער האט צושלאגען א באטאליאן פון נאנקינער מיליטער אין דער פראווינץ שאנסי.

לעצטע דעפעשען

וו א ר ש א, 24 (טעלעפ.) דער גלח טשעטשאט מאכט איצט א טורנע איבער דער פראווינץ מיט רעפעראטען אויף 3 טעמעס: וועגען די פראטאקאלען פון די זקני ציון, וועגען תלמוד און וועגען די פראנקיסטען. דעם ערשטען רעפעראט וועט ער האלטען אין טשענסטאכאוו.

ת ל־א ב י ב, 24 (יט"א טעלעגראפיש)

דער הויך־קאמיסאר וואוקאפ האט היינט אפגעשטאט א וויזיט דעם תל־אביב'ער בירגערמייסטער מאיר דיזענהאף צו זיין 75־טען געבורטסטאג.

י ר ו ש ל י ם, 24 (יט"א טעלעגראפיש)

קיין ארץ־ישראל איז געקומען דער שעף פון „לאנדאנער ראטשילד־הויז“, דזשעמס ראטשילד.

עס איז אויך אנגעקומען דער צייטווייליגער הויך־קאמיסאר פאר פליטים־ענינים ביי דער פעלקער־ליגע סער מאלקאלם.

ר ו י ם, 24 (ספ. טעל.)

נעכטען האבען מוסאליני, געמבעש און שושניג אונטערגעשריבען 3 פראטאקאלען. דער ערשטער פראטאקאל שטעלט פעסט די שטענדיגע צוזאמענארבייט פון איטאליען, עסטרייך און אונגארן אויפן פאליטישען אוןווירטשאפטליכען געביט. אין צווייטען פראטאקאל ווערט גערעדט וועגען נישט פיהרען קיין שום פאליטישע אונטערהאנדלונגען מיט אנדערע מלוכות וועגען דונאישע פראבלעמען אהן פריהערדיגען קאנטאקט מיט די דערמאנטע 3 מלוכות. אין דריטען פראטאקאל ווערט געזאגט, אז עס ווערט געשאפען א שטענדיגער בעראטונגס־ראט פון די דריי מלוכות.

וו א ר ש א, 24 (טעלעפאניש)

דער מלוכה־פרעזידענט האט היינט אויפגענומען דעם פרעמיער קאשטשאלקאווסקי, וועלכער האט אינפארמירט דעם פרעזידענט וועגען די לויפענדע ארבייטען פון דער רעגירונג.

* * *

זייט עטליכע טעג ווילט אין ווארשא דער געוו. פרעמיער פראפ. בארטעל, ער איז דער גאסט פון פרעמיער, דעם דאזיגען בעזוך גיט מען צו אין די פאליטישע קרייזען א גרויסע בעדייטונג.

קיין לאנדאן

פון 4־טען ביז'ן 18־טען אפריל 360 זל.

קיין בריסעל

פון 4־טען ביז'ן 18־טען אפריל 280 זל.

קיין פאלעסטינא

אינדיווידועלע רייזעס.

די נאהענטסטע אפרייזעס:

דעם 1־טען און 16/4 ד. י.

Wagons Lits Cook

Piotrkowska 68,

tel. 170-70

אדמיניסטראטיווע קאמיסיע אין סענאט

אנגענומען דעם אנטי־שחיטה־פראיעקט אהן אויסבעסערונגען

(ענדע פון דער ו־טער זייט)

לעבען שוין דא 800 יאהר און האבען א גרויסען חלק אין אויפבוי פון פוילען. מיטאר זיך מיט אונז נישט וואַרפען, ווי איינעם גלוסט זיך.

די יודישע אויסבעסערונגען האט דאן געשטיצט דער אוקראאינישער סענאטאר דעציקעוויטש וועלכער זאגט, אז די אוקראאינער וועלען שטימע געגען גאנצען פראיעקט.

ס'נעהמט נאכאמאל דאס ווארט דער אגראר־מיניסטער פאניאטאווסקי, וועלכער זאגט, אז די רעגירונג וויל פערזיכערן די יודישע בעפעלקערונג צו האבען כשר פלייש. ער זאגט, אז ס'זענען פאר האן צוויי מעגליכקייטען: אדער די יודישע בעפעלקערונג וועט זיך ארויסווייזען אויף אזויפיל קולטורעל און פארטגעשריטען און וועט עסען נישט־כשר פלייש. דאס איז כמעט אונמעגליך. אויב יא, וועט זיך די לאגע אויפ'ן פלייש־מארק גארנישט ענדערן און דער מאנאפאל וועט בלייבן אין דיזעלבע הענד אויב אבער די יודישע בעפעלקערונג וועט נישט וועלען עסען קיין טריפה פלייש, וועט די רעגירונג מוזען ערלויבען צו ברענגען כשר פלייש פון אויסלאנד. דאס וואלט געווען זעהר שלעכט פאר'ן פוילישען בילאנס. דעריבער זאגט דער מיניסטער, דארף מען נישט אינגאנצען פערווערען די יודישע שחיטה, נאר איינגעהן אויף דער אויסבעסערונג פון דער רעגירונג צו בעגרעניצען די יודישע שחיטה.

ביי דער אפשטימונג זענען אפגעווארפען געווארען אלע אויסבעסערונגען און דער פראיעקט איז אנגענומען געווארען אזוי ווי אין סיים.

דער פארזיצער סען. גאלוכאווסקי ערקלערט, אז אין א יודישער צייטונג האט זיך בעוויזען א נאטיץ, אז די קאמיסיע האט געהאנדעלט געגען רעגולאמין און נישט געוועהלט קיין רעפערענט, נאר בעשטימט. דער פארזיצער ערקלערט, אז דער רעפערענט איז נאך געוועהלט געווארען אויף דער פריהערדיגער זיצונג. די קאמיסיע האט אויך געפינען פאר נויטיג איינצולאדען די סענאטארען טראקענהיים און שאר, וועלכע זענען נישט קיין מיטגליד פון דער קאמיסיע.

Dr. med. Trepman

ספעציאליסט פאר מיינער, סיפילים און הויט־קראנקהייטען,

בעהאנדלונג פון מענער־שוואכע.

זאוואדזקא 6, טעל. 234-12

נעהמט אן פון 8–11 פארמ. און פון 6–9 אוונט.

ספעציעלער ווארטע־זאל פאר פרויען

דער שלום קען נישט געטיילט ווערע[ן]

היטלער וויל זיך פערזיכערען אויף מערב צו קענען מארשירען אויף מזרח

די אינטערנאציאנאלע פאליטישע לאגע וואס איז ענטשטאנען צוליב דער מיליטערישער בעזעצונג פון אויבער־רהיין דורך דייטשלאנד זעהט אויס צו ווערען פערוויקעלטער פון טאג צו טאג. היטלער אוילט זיך נישט צו געבען אנ'ענטפער אויף דעם פארשלאג פון די לאקארנא מלוכות און ער וועט זיכער זיך בעמיהען צו פערציהען דעם גאנצען ענין. די פאריזער צייטונג „פ. נ." שרייבט וועגען דעם פאלגענדעס:

ריבענטראפ איז געפאהרען זיך בעראטען מיט היטלערן וועגען די פארשלאגען פון די לאקארנא־מלוכות. א טייל פון די דאזיגע פארשלאגען — דאס איבערגעבען די פראגע וועגען דעם צי עס איז פאראן א סתירה צווישען דעם לאקארנא אפמאך און דעם פראנצויזיש־סאוויעטישען אפמאך — דארף נאך בעשטעטיגט ווערען הורכן ראט פון דער פעלקער־ליגע וואס דארף אויך נאך בעטראכטען די פראגע וועגען די „מיטלען" — אלס רעזולטאט פון דער פערלעצונג פון אפמאך דורך דייטשלאנד — א חוץ די מיטלען וואס זענען שוין אנגענומען געווארען און קענען נאך אנגענומען ווערען דורך די לאקארנא מלוכות אליין. ווי בעקאנט איז אין ראט ענטשטאנען ספקות וועגען דער ראלע וואס די פעלקער־ליגע דארף שפילען אין קאנפליקט און דאס בעטראכטען די דאזיגע פראגען קענען זיך פערציהען. ווי עס זאל אבער נישט זיין איז אבער נישט פאראן קיין ספק, אז די פארשלאגען פון די 4 מלוכות וועלען דורך היטלערן נישט אנגענומען ווערען, יערענפאלס נישט אלע ווי דאס פאהערט פלאנרען. אין הסכם מיט'ן טעקסט פון אפמאך פון די פיר מלוכות און דאס אננעהמען דורך דייטשלאנד די פארשלאגען: וועגען איבערשיקען דעם ענין אין האאגער טריבונאל, וועגען פערבאט צו פערפעסטיגען די רהיין־לאנד־סטרעפע און וועגען דער אקופאציע פון דער גרעניץ דורך ענגליש־איטאליעניש־מיליטער, איז דער פארבעריגנ פון וועלכע עס איז אונטערהאנדלונגען בכלל. און דאס אפווארפען די דאזיגע פארשלאגען דארף העראפיהרען צו די פאלגען וואס זענען אנגעוויזען אין פראיעקט פון ענגלישען בריף צו דער פראנצויזישער רעגירונג, ד.ה. צו בעטראכטען נייע „מיטלען" וואס זענען ארויסגערופען געווארען צוליב דער „נייער לאגע", און צו די „פראקטישע מיטלען צו גאראנטירען די זיכערקייט פון פראנקרייך". אונטערן בעדינג פון גענענזייטיגקייט. צו דעם ציל וועט דינען דער קאנטאקט פון די גענעראל שטאבען, וואס איז שוין איצט איינגעשטעלט געווארען. איצט האט דער קאנטאקט דעם ציל צו פערזיכערען די מעגליכקייט אויסצופיהרען די פערפליכטונגען פון די לאקארנא גאראנטען אין פאל פון א דייטשען אנפאל ביז עס וועט נאך אויפגעקלערט ווערען דער רעזולטאט פון די אונטערהאנדלונגען מיט דייטשלאנד. דער דאזיגער קאנטאקט דארף אויך זיין א זייל פון קומענדיגען „נייעם לאקארנא", נאר אויב די אונטערהאנדלונגען וועגען איהם וועלען צוליב היטלערס אפווארפען פון די איצטיגע פארשלאגען איבגאנצען נישט פארקומען, דארף דער קאנטאקט זיך פערוואנדלען אין אנ'עלעמענט פון פערשטענדיגונג פון די 4 מלוכות און אין דער ערשטער רייה פון ענגלאנד און פראנקרייך — א פערשטענדיגונג אויף דעם „געגענזייטיגקייטס פרינציפ" ד.ה. א פאקטישען פערטיידיגונגס בונד.

אזוי שטעלט זיך פאר די לאגע די פראנצויזישע פרעסע, וועלכע ארויסגעהענדיג פון דער הנחה פון דייטשען אפזאג האלט דעם „קאנטאקט פון די שטאבען" אלס א שוין פעסטגעשטעלטען און צוקונפטיגען פערטיידיגונגס בונד און דעם ווערטספולסטען עלעמענט פון גאנצען הסכם. מען דארף אבער בעטאנען אז לויט דער ענגלישער פרעסע ענטשטעהען אנדערע שטימונגען. די „טיימס" זעהט אפילו פאר אז היטלער וועט אפווארפען דעם פארשלאג פון אינטערנאציאנאלער אקופאציע (וואס די צייטונג בעדויערט פארנישט) און זי פאדערט אויף דעם פיהרער אין דעם פאל צו מאכען געגענפארשלאגען, אזא אינטערפרעטאציע וואלט דערפיהרט הערצו, אז די אונטערהאנדלונגען מיט דייטשלאנד וואס ווייער הויפט בעדינג איז אנצונעהמען די פארשלאגען פון די לאקארנא מלוכות, וואלטען זיך אנגעהויבען נאכדעם ווי דייטשלאנד וואלט די פארשלאגען אפגעווארפען.

ווי עס זאל אבער נישט זיין, לויט איינעם ערקלערונג איז די אינטערנאציאנאלע לאגע אין מערב־אייראפע נאך דער „ערשטער" אבער נישט איינציגער פונקט וואס איז אנגעצייכענט געווארען אין פראגראם. אין פאל פון דייטשלאנדס הסכם וואלט די פראגע וועגען „זיכערקייט" אויף מערב בעטראכט געווארען נאר אלס טעמע פון אונטערהאנדלונגען צווישען די לאקארנא מלוכות — בעת די גאנצע פראגע פון קאלעקטיווער זיכערקייט דארף איבערגעגעבען ווערען א קאנפערענץ וואס דארף די פראגע בעטראכטען שוין אפילו נישט אין אייראפעאישען נאר אין וועלט מאסשטאב — און דערביי גלייכצייטיג מיט די פראגען וועגען ענטוואפנונג און וועגען דער ארגאניזאציע פון עקאנאמישע בעציהונגען. אין פאל ווען דייטשלאנד וועט נישט אננעהמען די פארשלאגען פון די לאקארנא מלוכות וועט אלס רעזולטאט דערפון קומען צו א פערטיידיגונגס־בונד פון די מערב־מלוכות—ענגלאנד, פראנקרייך, בעלגיען און איטאליען. אבער ביי ביידע עווענטואליטעטען ד.ה. ווען דייטשלאנד וועט אפווארפען די פארשלאגען אדער זיי אננעהמען בלייבט אלץ נישט קלאר די פראגע וועגען צוזאמענבונד פון דער זיכערקייט אויף מערב מיט דער זיכערקייט אויף מזרח. מ'טאר נישט פערגעסען אז דער ווירקליכער ציל פון דער מיליטערישער בעזעצונג פון דער רהיין־לאנד סטרעפע א... פון דעם „נייעם לאקארנא" וואס היטלער לעגט פא... — ווי עס זאגט עדות די כלומרשטע סיבה וואס הי...לער גיט אן: דער פראנצויזיש־סאוויעטישער א...מאך — בעשטעהט אין דעם פערליכטערען פאר די...טשלאנד דעם מארש אויף מזרח. חעריבער ק... דייטשלאנד נישט בעטראכטען די פראגע פון די ...ציהונגען פון פראנצויזיש־סאוויעטישען פאקט צ... לאקארנא אפמאך אלס א יורידישע פראגע און זעהט דערין א פאליטישע פראגע: דער דאזיג... „פאליטישער" צוזאמענבונד דארף זיין ענטהאל... אין דער ליניע פון די דייטשע בעפעסטיגונגען פ... רהיין און אין וועלכע געשפרעכען וועגען נישט ... גרעסיע וואס וועלען דעקען דעם רוקען פון דייט...לאנד בעת א מארש אויף מזרח. עס דוכט זיך א... אויפגאבע פון די מלוכות וואס זענען פעראינט...סירט אין שלום דארף בעשטעהען דווקא אין קא...פען דאזיגען פלאן, צי וועט אבער די דאזיגע פר...גע דירעקט אדער אינדירעקט אוועקגעשטעלט וו...רען, בלייבט א פראגע.

א בריף פון תל־אביב

מאיר דיזענגאף—75 יאהר אלט.—פורים אין תל־אביב.—„ברית עברית עולמית"

פון אונזער ספעציעלען א"י קארעספאנדענט
דוד שמיד

די וואך האט תל־אביב געפייערט דעם יובל פון זיין בירגערמייסטער מאיר דיזענגאף. פינף־און־זיבעציג יאהר איז אלט געווארען אונזער שטאטפאטער. בעליבט זיין אין אלע קרייזען, ביי אלע צדדים, ביי אלע פארטייען, אויך אין די איצטיגע צייטען, ווען דער פאליטישער מאמענט שפילט א געוואלדיג גרויסע ראלע, איז נישט קיין קליינגקייט. דיזענגאף איז נישט בלויז בעקאנט פון דעם, וואס ער איז געווען דער הויפט־איניציאטאר אויפצובויען נעבען יפו א ריין יודישע סביבה. דער קליינער יודישער קיבוץ פון פאר 26 יאהר איז געוואקסען און האט זיך ענטוויקעלט צו דער שטאט תל־אביב, מיט 150.000 איינוואוינער, א שטאט וואס איז היינט מאסגעבענד אין לאנד. א שטאט, וועלכע גילט אין לאנד אלס האנדעלס־צענטער, דיזענגאף איז פריהער מיט א סך יאהרען צוריק געווען א בעקאנטער ציוניסטישער עסקן און טוער. דאס האבען מיר נישט בלויז געלייענט אין די ציוניסטישע בעשרייבונגען און זכרונות. דאס האבען אהן בעשטעטיגט אויפן באנקעט אלטע בעקאנטע פיהרער און ציוניסטען, ווי אוסישקין, א. ז. ראבינאוויץ, אליהו בערלין און אנדערע.

לכבוד דעם „יובל־קינד" איז איינגעארדענט געווארען אין זאל פון „אהל שם" א פייערליכער עמפאנג, א באנקעט, צו וועלכען ס'זענען געקומען אלע ציוניסטישע עסקנים און פיהרער, פערטרעטער פון דער סוכנות, פון דער רעגירונג, די בירגערמייסטער אדער זייערע פערטרעטער פון ירושלים, חיפה, מושבות פונם העכסטען צפון ביזן טיפסטען דרום, דער פערטרעטער פון דער ענגלישער רעגירונג דער מושל המחוז, ה' קרוסבי האט איבערגעבענגט א גרוס פון נציב העליון, און בעגריסט דיזענגאפ'ן אין העברעאישער שפראך, ס'איז געווען דער אין תל־אביב וווילענדיגער יודישער דיכטער שלום אש, פראמינענטע פיהרער פונם גייסטיגען און ווירטשאפטליכען לעבען אין ארץ ישראל זענען געווען אנוועזענד. אלטע ציוניסטישע פיהרער האבען דערצעהלט אינטערעסאנטע זכרונות פונם „יובל־קינד".

מאנטאג אינדערפריה האבען די שול־קינדער פון אלע תל־אביבער שולען אנגעווינשען אין נייעם מוזעאום דעם שטאט פאטער זייערען און מיטגעבראכט בלומען. בכלל איז די וואוינונג פונם בירגערמייסטער געווען א גראנדיעזער בלומענגארטען. נאכמיטאג האט דיזענגאף אנגענומען די גראטולאנטען ביי זיך אין דער היים, וואו ס'זענען געקומען אלע קאפאציטעטען פון תל־אביב, און פון אנדערע ערטער. ביים באנקעט און „אהל שם" האט מען געהאלטען רעדעס און בעגריסונגען, אויף וועלכע דיזענגאף האט געענטפערט וויציג און גייסטפול. איבערהויפט איז דער תל־אביבער בירגערמייסטער א בעזונדערס קלוגער און שלאגפערטיגער מענש. די שטאט תל־אביב איז שטאלץ אויף איהם, און פרייט זיך, וואס זי האט דאס גליק צו האבען דיזענגאפ'ן אויף איהר העכסטען פלאץ.

השי"ת זאל העלפען, אז אונזער „יובל־קינד" זאל נאך לאנגע, לאנגע יאהרען זיין אין אונזער מיטען.

נישט געווען דאס יאהר דער טראדיציאנעל... פורים אין תל אביב. דער בעקאנטער און בערימ...ער פורים מיטן אומצוג, מיט דער התלהבות, פ... וועלכען ס'זענען זיך משמח אלע פערטרעטער פו... גייסטיגען און געזעלשאפטליכען לעבען פון תל־אבי... דער אומצוג איז פון דער עיריה אפגעזאגט געווא... מחמת פערשידענע סיבות. און מיט רעכט! יומ... טובים און פייערונגען האבען נישט קיין טעם, ווע... ס'פעהלט שטימונג. און שטימונג פעהלט היינטיג... טאג, די נויט פון די יודען אין דייטשלאנד, ד... שחיטה־מזיחה, דאס עלענד פונם יודענטום בכל... און טאקע די סטאגנאציע אין לאנד ביי אונז, ד... קריזיס וועלכער דויערט שוין העכער א האלב יאהר... דאס אלץ האט געווירקט וואס דער אפיציעלער פור... אומצוג איז געווארען אפגעזאגט.

דערפאר אבער האבען געבליהט די פריוואטע פ... אנשטאלטונגען. די קליינקונסט ביהנע „מטאטא" האט געפראוועט שמחת פורים, און אלע זאלען פ... דער אפערע „מוגרבי", צוויי אווענדען שבת צו נאכטס און זונטאג וועלכע האבען געדויערט בי... נעכסטען טאג אינדערפריה ממש. די זאלען פ... געפאקט מיט מענשען. אויך אין דער „תערוכה" האט דער קאנצערט און טעאטער־אונטערנעהמ... סאפיר איינגעארדענט צוויי אווענדען, ביי וועלכ... ס'איז אויפגעטרעטען דער בערימטער פילם־אק... יאר פעליקס פרעסארט, וועלכן סאפיר האט איינגע... צו פורים געבראכט פון וויען. אויך דא האט מ... זיך משמח געווען ביז אין פריה שעה'ן.

אזוי ווי יעדעס יאהר האט מען געלייענט די מגי... אין דער גרויסער שוהל, און דורך א לויטשפרעכ... האט מען דאס טראנסמיטירט אויף דער גאס, ווא... א המון מענשען האט בעלאגערט די שוהל, און ד... גאנצער פערקעהר אויף דער אלענבי־גאס איז געוו... אונטערגעבראכען. אויפן „מגרש האזרחי" וואו ס... קומען זיך צונויף די גאסען אחד־העם און דער ר... שילד־בולוואר איז פאר שול־קינדער אויפגעפיה... געווארען „משחק פורים" פון י. ד. בערקאוויט... די פעסט־רעדע האט געהאלטען בירגערמייסטער מ... דיזענגאף, דאס „יובל קינד". (ט"ו אדר, שוש... פורים, האט דיזענגאף געפייערט זיין 75־יעהרי... געבורטסטאג).

צו דער פרעס קאנפערענץ פון'ם „ברית עברי... עולמית" און „קרן ביאליק" זענען געקומען צענד... ליגער זשורנאליסטען און שרייבער. דעם פארו... האט געפיהרט שאול טשערניכאווסקי, וועלכער האט... ערעפענט די זיצונג, פונם רעדנער דר. א. ראזענפעלד האבען מיר געהערט אינטערעסאנטע פרטים וועגע... „ברית עברית עולמית" ער איז געגרינדעט געווארע... אין יאהר 1931 אין בערלין, און פאר...היטלעריסטיש... בערלין, דעם געוועזענעם קולטור־צענטער פון איירא... פא. די ארבייט פונם „ברית" איז אבער געווארע... יעדעס מאל שוואכער, אויך וועגען דעם טרויעריג... מצב פון די יודען אין גלות, דערווייל אבער, אי...

(ווייטער זעה 10־טע זייט)

די שפיאנעז־נעץ פון „געסטאפא" אויף די דייטשע באהנען

ווי בעקאנט ווערען כסדר רייזענדע, וואס קומען פון אויסלאנד קיין דייטשלאנד, אדער וואס פאהרען אין דייטשלאנד פון איין שטאט אין דער צווייטער ארעסטירט, איינגעזעצט אויף חדשים לאנג און ערשט נאך א לענגערער צייט ווערען זיי בעפרייט, אויב עס פאסירט נאר נישט עפעס ערגערס. א דייטשער סוחר וועלכער האט מיט א קורצער צייט צוריק פערלאזען דייטשלאנד שילדערט אויף פאלגענדען אופן די מעטאדען פון דער „געסטאפא". וואס זענען בעשטימט אויף ארייצוכאפען אין נעץ רייזענדע אויף די באהנען. דער סוחר דערצעהלט:

מיר זענען געזעסען זאלבעדריט אין א קופע פון דריטער קלאס פון ד.־צוג פראג—בערלין, מיין פרוי א פארפאלק און איך. דאס פאר פאלק איז געפאהרען פון דער שווייץ, מיר האבען געפיהרט א לעבהאפט געשפרעך. נישט ווייט ביי אויסיג האבען מיר בעמערקט, אז עפעס א הויכער ברייטפלייציגער פערשוין איז עטליכע מאל פארבייגעגאנגען פאר אונזער אפטיילונג. ער איז געווען עטוואס נאכלעסיג בעקליידעט, ער האט געהאט שטעכענדיגע לויערענדיגע אויגען, ברוטאלע געזיכטס צוגען און האט דערמאנט אין דעם טיפ געהרינג. פלוצלונג האט ער געעפענט די טיר פון אונזער קופע און האט געפרעגט אין א געמיש פון שלעכטען ענגליש און דייטש אויב עס געפינט זיך נאך א פרייער פלאץ אין אונזער אפטיילונג. יעדער האט געזעהען, אז עס זענען נאך געווען 4 פרייע פלעצער און איך האב דעריבער ערקלערט, אז ער זעהט דאך דאס עס איז פאראן פלאץ. דערויף איז ער פערשוואונדען און אין איינגעמיבוט ארום איז ער צוריקגעקומען מיט אויפפאלענד גרויסע קופערס.

ער האט זיך אויסגעזעצט און באלד אנגעהויבען צו רעדען אין א געבראכענעם ענגליש־דייטש. הגם מיר האבען איהם גארנישט געפרעגט, האט ער באלד אנהויבען צו דערצעהלען, אז ער פאהרט איצט פון באלקאן און די יודען זענען אויך דארט „דער הערשענדער עלעמענט", אלס ענגלענדער און אריער האלט ער זיך פאר אונגערטרעגליך, אין פראג בעהערשען אויך, נאר די יודען דאס גאנצע עפענטליכע לעבען, די פאליטיק, פרעסע, טעאטער א.אז.וו. איך האב ווייניג וואס געענטפערט, מיין פרוי האט געשוויגען, אבער די אנדערע פרוי האט פלוצלונג געפרעגט: „ווי קומט עס, אז א קליינע מינדערהייט ווי די יודען זאלען אין דער וועלט זיין פאהערשענד אויף יעדען געביט"?

עס זעהט אויס, אז ער האט ערווארט אזא פראגע און האט געפרעגט מיט א איראנישען טאן: „איהר זיינט א יודישע?" דיזעלבע פראגע האט ער אויך געשטעלט דעם מאן און אויך אונז. מיר האבען געענטפערט, אז „ניין". ער האט אונז געזאגט אז ער איז א קארעספאנדענט פון דער „מארנינג פאסט". מיר איז עס אויסגעקומען זעהר קאמיש! דער קארעספאנדענט פון דער „מארנינג פאסט" פאהרט אין אנ'אפגעטראגענעם אנצוג מיט אויסגעריבענע הויזען, מיט מאדנע קאפערס אין דריטער קלאס? בעת מיר האבען זיך נאך געפיבען אויפ'ן טשעכאסלאוואקישען באדען האט ער אונז נאך בעוויזען צו ערקלערען: „נאך א קורצע צייט און לאנדאן וועט פונקט אזוי ווי בערלין זיין אפגערייניגט פון יודישען איינפלוס". איך האב איהם געפרעגט צי עס איז אייגענטליך דער „פיהרער" פון דער אנטיסעמיטישער בעוועגונג אין ענגלאנד, כ'האב דערויף נישט בעקומען קיין ענטפער, דאגעגען האבען מיר געהערט, אז ער פאהרט קיין שוועדען בכדי דארט צו שטודירען די יודען פראגע.

אויף דער דייטשער גרעניץ איז ער אויף א מאמענט ארויסגעגאנגען פון וואגאן. מיר זענען געבליבען אליין און מיר האבען זיך שטום איבערגעקוקט. מיר האבען זיך אפגערעדט, אז קיינער פון אונז זאל נישט פערלאזען אויף דער ווייטערדיגער רייזע דאס קופע בכדי מיר זאלען האבען עדות. אין א פאר מינוט ארום איז דער „ענגלענדער" צוריק ארייגעקומען מיט דייטשע באנקנאטען אין דער האנד, שלעטענדיג: דאס זענען שווינדלער! זיי האבען מיר געגעבען „שלעכט געלד". ער האט געהאלטען א גאנצען זידעל מאנאלאג אויף די דייטשע בעאמטע און ער האט אלץ געזוארט, אז מיר זאלען אונטערהאלטען. איך האב איהם געזאגט, אז אלס טראנזיט רייזענדער מוז ער זיך אונטערווארפען די דייטשע דעוויזען פארשריפטען.

ווען דער צוג איז ווידער אפגעפאהרען און מיר האבען זיך געפינען אין דריטען רייך האט ער מיט אמאל געעפענט א אנטיסעמיטישע זידעל קאנאנאדע, געריהמט די ראסען געזעצען. האט אונז געשטעלט פערשידענע פראגען אבער ער האט אונז נישט געקענט כאפען. ער איז געווארען נערוועז. ער האט זיך געווענדעט צום שווייצער: איהר זענט דאך א שווייצער? — „יא". — „אבער איהר פיהלט דאך דייטשע, נישט שווייצאריש? — „ניין, מיר פיהלען שווייצאריש" — „איהר רעדט דאך אבער דייטש"! — „יא, אבער מיר רעדען אויך פראנצויזיש, ווי געוועהנליך אין אונזער היימאט" — „פיהלט איהר זיך אבער נישט צוגעצויגען צום דייטשטום?" — „ניין, מיר זענען שווייצער, אונזער זוהן דינט איצט אין דער שווייצארישער ארמעע".

אין דרעזדען איז דאס שווייצער פאר ארויס פון וואגאן און דער „ענגלענדער" האט זיך גענעבי צו אונז. ער האט אנגעהויבען צו רעדען, אז די דייטשע בעוואפנונגען דערפיהרען נאר צו מלחמה, „זענט איהר נישט מסכים דערמיט"? איך האב געענטפערט אין דעם סטיל, אין וועלכען איך מוז טעגליך לעזען אין דער נאצי־פרעסע און געריעדט וועגען „פיהרער", וועלכער וויל נישט קיין קריג. ווייטער האבען זיך א שאט געטון א מבול פראגען: „האט מען אייך שוין גערופען צום מיליטער דינסט?" — „ערשט אין נאהנטסטען יאהר". — „פרעהט איהר זיך אויף דער דינסט? — פערשטעהט זיך, יעדער יונגער דייטש פרעהט זיך איבער דעם ענדליך „צוריק ערוואָרבענע מיליטער פרייהייט", — „אבער דאס בעדייט דאך קריג"? איך האב א ציה געטון מיט די פלייצעס: „איך פערשטעה נישט ווי אזוי מען קען זאגן משוגענעם געדאנק אין אויסלאנד צושרייבען אונזער פיהרער". — „איז דען דאס פאלק ווירקליך צופרידען מיט דער רעגירונג"? — דאס פאלק ליבט דעם פיהרער, ער האט די ארבייטסלאזיגקייט בעזייטיגט א.אז.וו."

ווייטער האט דער „ענגלענדער" ווידער געפרעגט: „איהר זענט א קאטאליק אדער פראטעסטאנט"? — „איך בין א פראטעסטאנט". — „דאס איי בעסער, א קאטאליק איז פאלש. איך ליידט נישט קיין קאטאליקען". — „אין מיין פאטערלאנד איז זיי... אדאלף היטלער נישט פערהאן מעהר קיין רעליגיע... פראגען, עס זענען נאר פערהאן דייטשע פאלק... גענאסען".

דא זעהט אויס האט ער שוין רעזיגנירט א... אויפגעהערט דאס געשפרעך. צוויי וואכען נאכד... ווי מיר זענען אנגעקומען קיין בערלין האבען מ... שפעטער אלס עריווארט א וויזיט פון די געסטאפ... אגענטען, עס איז געלונגען און ער האט אונז ני... געכאפט אויף זיין נעץ. אבער וואס וואלטען מיר ג... קענט טון ווען ער וואלט אהן אלעם אונז געמסרט? יין א צייט ארום האבען מיר פערלאזען דאס לאנ...

—*—

ווי די דייטשען לעבען זיך אונטער'ן דוחק איז עסען און געלד

א בריף פון בערלין

פון ב. סמאליאר.

גרעטא איז א זיס מיידעל. אַלץ וואָס זי פאַר־דינט, גיט זי אויס אויף זיסע זאכען.

אָבער דער שאָקאָלאַד אין דייטשלאַנד טויג איצט אויף כפרות.

איז גרעטאַ אומצופרידען.

— וואָס פאַר אַ לאַנד איז עס געוואָרען? — פרעגט זי.

און זי בעשליסט דאָס געלד צו שפּאָרען.

אָבער אויפ'ן צווייטען טאָג קומט גרעטאַ ווידער מיט שלעכטען שאָקאָלאַד.

— גרעטאַ, איהר האָט דאָך בעשלאָסען צו שפּאָרען?..

גרעטאַ לאַכט.

— קען דען אַ מיידעל נישט ענדערען איהר בעשלוס? — איז זי מיט זיך צופרידען.

— אָבער דער שאָקאָלאַד איז דאָך ווי זייף!

גרעטאַ שמייכעלט.

— שלעכטער שאָקאָלאַד, — זאָגט זי, — איז בעסער ווי גאָר קיין שאָקאָלאַד!

און גרעטאַ, — און טויזענטער אַזעלכע גרעטאַס, — זענען איצט אין דייטשלאַנד אומצופרידען מיט דעם וואָס זיי קריגען, אָבער זיי פאַנגען זיך אָן צוגעוואוינען.

זיי פאַנגען זיך אָן צוגעוואוינען נישט בלויז צו שלעכטען שאָקאָלאַד, וואָס איז סוף כל סוף אַ לוקסוס זאַך, — נאָר אויך, צו זאַכען פון ערנסטער נויטווענדיגקייט.

צו זאָקען, צו שיך, צו קליידער!..

זאָקען ווערען איצט אין דייטשלאַנד טייערער און ערגער פון טאָג צו טאָג, ווייל מען אימפּאָרטירט נישט מעהר קיין זייד. שיך שטייגען אין פּרייז, ווייל ס'איז נישטאָ קיין לעדער. מיט קליידער ווערט ערגער פון וואָך צו וואָך, ווייל די גאַנצע קליידער אינדוסטריע, וועלכע איז געווען אין יודישע הענד, איז איצט רואינירט.

אָבער דער עולם אין דייטשלאַנד פאַנגט זיך ביסלעכווייז אָן צוגעוואוינען צו די דאָזיגע אַלע שוועריגקייטען פון טאָג־טעגליכען לעבען. דער עולם אין דייטשלאַנד איז טאַקע נישט איבעריג צופרידען מיט דעם שאַרפען מאַנגעל אין פיל זאַכען, און נאָך ווינציגער איז ער צופרידען מיט דעם שטייגענדען יקרות, אָבער די איינגעבוירענע דיסציפּלין פון דייטשען פאָלק איז גובר אַלע אומצופרידענע שטימונגען.

— עס וועט נאָך קומען דערצו, אַז גאַנץ דייטשלאַנד וועט מוזען עסען פון שטאָטישע קוכען, און קיינער וועט נישט טאָרען אַליין קאָכען קיין אייגענע מיטאָגען! — שפּאַסט מען איצט אין בערלין.

אָבער דער דאָזיגער שפּאַס האָט הינטער זיך זעהר פיל אמת. אויב דייטשלאַנד זאָל וואָס ווייטער אַלץ שטאַרקער זיין געצוואונגען אָפּצושטעלען אָדער פערקלענערען דעם אימפּאָרט פון שפּייז פּראָדוקטען, — און דאָס וועט זיכער פּאַסירען, — דאַן וועט די שפּייז־פראַגע אין דעם דריטען רייך רעגולירט ווערען אַזוי, אַז קיין פרוי וועט נישט טאָרען קאָכען אויף מיטאָג דאָס וואָס זי וויל, נאָר דאָס וואָס די רעגירונג וועט פעראָרדענען.

איין מיטאָג פאַר'ן גאַנצען פאָלק!

— שלעכטער שאָקאָלאַד, — זאָגט די אומצופרידענע גרעטאַ, — איז בעסער ווי גאָר קיין שאָקאָלאַד.

דאָס זעלבע זאָגט איצט אויך דער דורכשניטליכער אומצופרידענער בירגער פון דייטשלאַנד:

— אַנ'איינטאָפּ געריכט איז בעסער ווי גאָר קיין געריכט נישט!..

* * *

דער גראָב־בייכיגער הער שמידט איז אַ שווערער רויכערער.

ער רויכערט צוויי טוץ סיגאַרעטען אַ טאָג.

אָבער די סיגאַרעטען אין דייטשלאַנד זענען איצט שטרוי. מען קען זיי צום מויל נישט נעמען.

בעשליסט דער גראָבער שמידט אין אַ שעהנעם פריהמאָרגען מעהר נישט צו רויכערען.

— אויס רויכערער! גענוג גערויכערט!! מען מוז זיך אָפּגעוואוינען פון רויכערען!

אָפּגעוואוינען פון רויכערען, אָבער אָנפאַנגען פון מאָרגען. היינט מאַכט שוין נישט אויס. היינט קען מען נאָך רויכערען. סיי ווי איז עס דאָך דער לעצטער טאָג.

און דער דיקער הער שמידט רויכערט דערפאַר היינט דריי טוץ סיגאַרעטלעך אנשטאָט די שטענדיגע צוויי.

— סיידווי איז עס צום לעצטען מאָל!

אין אָוונד זיצט ער אין דעם ביר־שענק, רויכערט איין שלעכטען סיגאַרעטעל נאָכ'ן אַנדערען, און לאָזט אַלעמען וויסען זיין בעשלוס:

— איך הער אויף צו רויכערען.. די סיגאַרעטען טויגען איצט אויף צעהן טויזענד כפרות! נישטאָ קיין ליטישער סיגאַרעט מעהר אין דייטשלאַנד!..

— אָבער, הער שמידט! — מאַכט איהם דער אייגענטימער פון ביער־שענק אויפמערקזאַם, — איהר רויכערט דאָך עפּעס היינטיגען אָוונד מעהר ווי אַלע מאָל!..

דער דיקער הער שמידט לאַכט:

— צום לעצטען מאָל, מיין פריינד! וואָס געוואוין איך זיך אָפּ פון רויכערען! צום סאַמע לעצטען מאָל!..

אויף מאָרגען איז הער שמידט ביי זיך פעסט. ער רויכערט נישט. פעסט ווי אייזען. אפילו נישט קיין איינציג סיגאַרעטעל.

— די סיגאַרעטען טויגען איצט סיי ווי נישט אין דייטשלאַנד, — זאָגט ער צו זיך אַליין, — מען וואַרפט בלויז אַרויס געלד ווען מען רויכערט!

אָבער צעהן אַ זייגער אינדערפריה קוקט זיך הער שמידט אַרום, אַז עס פעהלט איהם עפּעס. עפּעס איז ער נערוועז.

— אַ סיגאַרעטעל — קלערט ער — איז דער בעסטער מיטעל געגען נערוועזיטעט... עך, ווען דייטשלאַנד זאָל איצט האָבען צוריק איהרע גוטע סיגאַרעטען!..

קיין גוטע סיגאַרעטלעך זענען טאַקע איצט אין דייטשלאַנד נישטאָ, אָבער ביי הער שמידט אין קעשענע ליגט נאָך אַ פּעקעל שלעכטע סיגאַרעטלעך. אַ גאַנץ פערחתמ'עט פּעקעל פון צוואַנציג שטיק, וואָס ער האָט נאָך אפילו נישט געעפענט. ער האָט דאָך בעשלאָסען מעהר נישט צו רויכערען טאַ צו וואָס קאַליע מאַכען אַ פּעקעל סיגאַרעטען צו וואָס עס עפענען!

ער שפּילט זיך מיט'ן פערזיגעלטען פּעקעל סיגאַרעטען און פילט ווי זיין נערוועזיטעט וואַקסט.

— אַ שלעכט סיגאַרעטעל איז אויך אַ סיגאַרעטעל! — קומט ער ענדליך צו דעם געדאַנק.

איצט איז דאָס פּעקעל סיגאַרעטען שוין אויפגעריסען. הער שמידט רויכערט דעם ערשטען סיגאַרעט „צו צוטרייבען זיין נערוועזיטעט“.

נאָכ'ן ערשטען קומט אַ צווייטער, און נאָכ'ן צווייטען — אַ דריטער. הער שמידט רויכערט איין סיגאַרעטעל נאָכ'ן אַנדערען, און קען עס נישט פערשטעהן:

— ווי קען אַ מענש, אייגענטליך, אַזוי נאַריש זיין און זיך פריייוויליג אָפּצוזאָגען פון רויכערען? אַ שלעכט סיגאַרעטעל איז דאָך יעדענפאַלס בעסער ווי גאָר קיין סיגאַרעטעל!

און הער שמידט רויכערט ווייטער. דער זעלבער רויכערער ווי שטענדיג. אַ גוטע דייטשלאַנד, אַ שלעכטע דייטשלאַנד, אבי מען קריגט נאָך סיגאַרעטלעך.

* * *

עס פאַנגט זיך איצט אָן אין דייטשלאַנד די צייט, ווען דאָס פאָלק זעהט, אַז עס געהט נישט צום בעסערען, און אַז מען מוז דערווייל צופרידען זיין מיט דעם, וואָס מען האָט, ווייל עס קען נאָך געהן צום ערגערען.

נישטאָ קיין פּוטער, פאַנגט מען זיך אָן צוגעוואוינען צו מאַרגאַרין. נישטאָ קיין פלייש, פאַנגט מען זיך אָן צוגעוואוינען צו פליישלאָזע מיטאָגס. נישטאָ קיין גוטער שאָקאָלאַד און קיין גוטע סיגאַרעטען, פאַנגט מען זיך אָן צוגעוואוינען צו שלעכטע.

דייטשלאַנד פאַנגט איצט אָן צו לעבען אויף סורראָגאַטען. פונקט ווי אין די יאָהרען פון דער וועלט־מלחמה, אַזוי מוז דער דורכשניטליכער דייטש איצט זיין צופרידען מיט דעם, וואָס ער קריגט, און נישט דוקא מיט דעם, וואָס ער וויל קריגען.

אין איין חודש צייט האָט די דייטשע רעגירונג איצט אויסגעגעבען קאַרגע פופצעהן מיליאָן גאָלד־מאַרק צו אימפּאָרטירען פון אויסלאַנד בלויז שפּייז־אַרטיקלען. פופצעהן מיליאָן מאַרק איז אַ פינפטעל פון דעם גאַנצען גאָלד רעזערוו, וואָס די דייטשע רייכסבאַנק פערמאָגט. ווי לאַנג קען דער דאָזיגער רעזערוו קלעקען, אויב דייטשלאַנד זאָל ווידער מוזען אויסגעבען גאָלד אויף צו ברענגען שפּייז פון אויסלאַנד?

און דאָס פאָלק?

דאָס פאָלק ברומט אונטער, דאָס פאָלק איז אומצופרידען, אָבער בלייבט פונדעסטוועגען געצוימט, און געוואוינט זיך צו. דאָס פאָלק קוקט בלויז מיט ציטער אויף דעם, וואָס וועט פּאַסירען אין דער צוקונפט. מיט דער געגענוואַרט, אָבער, און מיט אַלע בעשרענקונגען אין דער געגענוואַרט, מאַכט דאָס פאָלק ביסלעכווייז שלום.

אַביסעלע קיביץ

(הומאָר פון טאָג)

לויפט אַ יוד אין גאַס, פרעגט איהם אַ בעקאַנטער:

— וואָס לויפט איהר אַזוי?

— איך לויף — ענטפערט דער יוד, — צו דער באַהן, מיין פאָטער קומט מאָרגען פון וואַרשאַ.

— אַז אייער טאַטע קומט אָן ערשט מאָרגען, טאַ וואָס־זשע לויפט איהר היינט צום באַהן?

— וואָס פאַר אַ חכם איהר זענט! — ענטפערט דער יוד. — און טאָמער וועל איך מאָרגען קיין צייט נישט האָבען.

* * *

מר. א. — מיין ווייב האָט זעהר אַ ווייכע האַרץ, ווי זי זעהט עמיצען וויינען, פערכליפּעט זי זיך באַלד.

מר. ב. — פונקט ווי מיינע זאָל געזונט זיין, ווען זי הערט עמיצען שילטען, שיט זי גלייך מיט קללות.

* * *

דאָקטאָר: איהר זעהט אויס אַ סך בעסער ווי איך האָב דערוואַרטעט אייך צו זעהען.

פּאַציענט: איך גלויב, אַז דאָס איז אַ דאַנק דעם וואָס איך האָב אויסגעפאָלגט דעם בעפעהל וואָס איז געווען פערצייכענט אויף אייער פלעשעל מעדיצין.

דאָקטאָר: וואָס איז געווען דער בעפעהל?

פּאַציענט: „האַלט דאָס פלעשעל פעסט פערמאַכט“.

משה סמילאַנסקי'ס ריזיגער פּלאַן

צו גרינדען 20,000 נייע אינטענסיווע יודישע ווירטשאַפטען אויף נאַציאָנאַלען באָדען אין א״י

פון אַ מיליאָן דונאַם פון יודישען בעזיץ ווערט בלויז 150,000 אינטענסיוו בעאַרבייט

ירושלים (יט״א) אונטער דעם טיטעל „אונזערע מעגליכקייטען“ האָט משה סמילאַנסקי פערעפענטליכט אַנ'אינטערעסאַנטען אַרטיקעל, ביי וועלכען ער בעהאַנדעלט די מעגליכקייט פון אַ [illegible] און גרויסער יודישער קאָלאָניזאַציע־טעטיגקייט אין א״י. דער מחבר שטעלט פעסט, אַז ביי היינטיגען טאָג איז דער יודישער באָדען־בעזיץ אין א״י אַ נישטיגער. אין דער צייט, וואָס ביז 1921 האָט דער יודישער באָדען־בעזיץ אין א״י בעטראָפען 8 דונאַם אויף יעדען יודישען נפש, בעטרעפט ער איצט בלויז דריי דונאַם. זייט 1921 איז ערוואָרבען געוואָרען בלויז 1 און 2/3 דונאַם אויף יעדען יודישען נפש, וואָס איז אַריינגעקומען אין א״י און דאָך זענען דאָ מעגליכקייטען אויפ'ן פעלד פון יודישער קאָלאָניזאַציע נאָך זעהר אַ גרויסע. עס זענען פאַרהאַן באָדען־רעזערווען, וועלכע מוזען פערגרעסערט און פערברייטערט ווערען. צוויי פאַקטען האָבען צוגעגעבען אַ ממשותדיגען ווערט דעם באָדען־רעזערוו. עס איז רייף געוואָרען דאָס בעוואוסטזיין, אַז אָדער די יודישע לאַנדווירטשאַפט וועט זיין אַנ'אינטענסיווע אָדער זי וועט אינגאַנצען חרוב ווערען. דער צווייטער פאַקט איז, אַז יודען האָבען געפונען וואַסער אויף אַ ריי שטחים, וואָס ערמעגליכט אַנ'אינטענסיווע ווירטשאַפט. די דאָזיגע צוויי פונקטען האָבען געשאַפען די מעגליכקייט פון אַ נייער לאַנדווירטשאַפטליכער קאָלאָניזאַציע אויך אין די איצטיגע בעגרענצטע תהומים, פון יודישען באָדען־בעזיץ. אין גליל העליון געפינען זיך אין יודישע הענד שוין פון לאַנג אַנ'ערך 60 טויזענד דונאַם באָדען, פון וועלכע מען קען אַמוויניגסטען 40 טויזענד אינטענסיוו בעאַרבייטען. פאַקטיש אָבער ווערען אינטענסיוו בעאַרבייט בלויז 1500 דונאַם. צו דעם באָדען פון גליל העליון קענען מיר נאָך צורעכענען דעם נייעם באָדען־בעזיץ אין חולה, וואָס בעטרעפט 35 טויזענד דונאַם, צוזאַמען בעטרעפט דאָס אַ קיימא לן פון קרוב 100 טויזענד דונאַם, וועלכע זענען צוגעפּאַסט פאַר אינטענסיווע לאַנדווירטשאַפט. אין גליל התחתון געפינען זיך שוין אין יודישע הענד אַנ'ערך 90 טויזענד דונאַם באָדען. און אויב מ'זאָל אפילו אַראָפּרעכענען פון דעם שטחים וואָס קענען נישט אינטענסיוו בעאַרבייט ווערען און מען זאָל צוגעבען דערצו בלויז אַ חלק פון די פּיקא־באָדענס בלייבען פאַר אינטענסיווער קאָלאָניזאַציע 100 טויזענד דונאַם באָדען אין גליל התחתון, אָבער פון די דאָזיגע 100 טויזענד דונאַם זענען איצט בלויז דריי טויזענד אינטענסיוו בעאַרבייט.

אין עמק הירדן געפינען זיך אין יודישען רשות קרוב 20 טויזענד דונאַם, פון וואָס בלויז אַ קליינער טייל, איז צוגעפּאַסט פאַר אינטענסיווער ווירטשאַפט צוזאַמען, אָבער מיט'ן באָדען, וואָס וועט אין יענעם געגענד איינגיכען אַריבערגעהען אין יודישען בעזיץ, שטעהט אין עמק הירדן אין רשות אַנ'ערך 30 טויזענד דונאַם. אויב מען זאָל צוגעבען די שטחים אין בית שאן און דער אומגעגענד, וועט דער דאָרטיגער באָדען־בעזיץ דערגרייכען ביז 60 טויזענד דונאַם, דערפון ווערען אינטענסיוו בעאַרבייט אַנ'ערך דריי טויזענד דונאַם באָדען.

אין עמק יזרעאל געפינען זיך אין אונזערע הענד — שרייבט ווייטער משה סמילאַנסקי — אַ 200 טויזענד דונאַם און צוזאַמען מיט די נייע באָדענס ביז 1 1/4 מיליאָן, פון וועלכע אַמוויניגסטען 176 טויזענד דונאַם זענען מסוגל צו אינטענסיווער בעאַרבייטונג, אָבער פון דעם שטח ווערען בלויז 8 טויזענד דונאַם אינטענסיוו בעאַרבייט.

אין עמק זבולון האָבען מיר 50 טויזענד דונאַם, און פון זיי ווערען אינטענסיוו בעאַרבייט בלויז 2 טויזענד.

אין שומרון און אין שרון האָבען מיר 1/4 מיליאָן דונאַם, פון וועלכע נישט ווייניגער ווי 200 טויזענד זענען מסוגל צו אינטענסיווער בעאַרבייטונג אָבער פון דעם גאַנצען שטח ווערען בלויז 60 דונאַם אינטענסיוו בעאַרבייט.

אין יהודה פערמאָגען מיר 200 טויזענד דונאַם, וועלכע זענען כמעט אַלע צוגעפּאַסט צו אינטענסיווער ווירטשאַפט, אָבער בלויז 80 טויזענד ווערען בעאַרבייט אינטענסיוו, צו דעם גאַנצען שטח דאַרפען נאָך צוגעגעבען אַ וואַסערע 200 טויזענד, וועלכע זענען געקויפט געוואָרען אין פערשידענע טיילען פון לאַנד, און בעזונדערס אין דרום. וועלכע ווערען נאָך נישט בעאַרבייט דורך יודישע הענד, און דער טרויעריגער סך הכל איז: אין אונזערע הענד געפינען זיך 1 1/4 מיליאָן דונאַם באָדען חוץ שטאָטישע באָדענס, פון וועלכע איין מיליאָן דונאַם איז צוגעפּאַסט פאַר אינטענסיווער בעאַרבייטונג און פון דעם ווערען בעאַרבייט בלויז אַ וואַסערע 150 טויזענד דונאַם באָדען. די איבעריגע 850 טויזענד דונאַם וואַרטען נאָך אויף אינטענסיווע „גאולה“, פון דעם דאָזיגען שטח קען מען אָבטיילען פאַר אַ נייער קאָלאָניזאַציע 1/2 מיליאָן דונאַם אָדער אַנ'ערך 20 טויזענד ווירטשאַפטען צו 25 דונאַם אַ ווירטשאַפט, מיט בעוואַסערונג. די לאַנדווירטשאַפט מוז זיין אַ ראַציאָנעלע אַנדערש האָט זי נישט קיין עקזיסטענץ בערעכטיגונג. די סיסטעמען פון לאַנדווירטשאַפטליכער קאָלאָניזאַציע מוזען זיין ראַציאָנעל. די פּריוואַטע קאָלאָניזאַציע איז נאַטירליך נישט חלוציש, זי קען נישט דורכשניידען קיין נייע וועגען, מען מוז פאַר איהר דורכלעגען די וועגען. סמילאַנסקי לייגט פאָר מיט דריי זאַכען צוגרייטען דעם באָדען פאַר פּריוואַטער קאָלאָניזאַציע. דער באָדען זאָל צוגעגרייט און צוגעפּאַסט ווערען פאַר קאָלאָניזאַציע, הייזער אויף צו וואוינען און אַ גוטע בעוואַסערונגס־סיסטעם. דער באָדען קען זיין נאַציאָנאַל — אין די ראַהמען פון קרן קימת מעגליכקייטען, כדי צו פערלייכטערען די אינטענסיווירונג פון געלד דורך איין גרויסער געזעלשאַפט. בעזאָנדערס מיט די גרעסטע דערגרייכונגען פון ווירטשאַפטען און פּראַקטישער ערפאַהרונג. די דאָזיגע הייזער זאָלען פערדונגען ווערען די קאָלאָניסטען פאַר ענטשפּרעכענדען פּרייז, דורכדעם וועט דער נייער קאָלאָניסט בעפרייט פון איינוועסטירונגען אין טויטען אינווענטאַר. דער בעוואַסערונגס־סיסטעם מוז דורכגעפיהרט ווערען דורך אַ ספּעציעלער וואַסער־געזעלשאַפט, ווייל קיין יחיד קען דאָס בשום אופן אַליין נישט דערגרייכען. נאָר אויף דעם אופן — האַלט סמילאַנסקי — קען דורכגעפיהרט ווערען אַ נייע און גרויסע קאָלאָניזאַציע אויף וועלכער דאָס לאַנד וואַרט.

Dr. med. H. LUBICZ

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראַנקהייטען

צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעלעפאָן 41-32

עמפּפאַנגס־שעה'ן 10-8, 2-12 און 8-5 אָוונט.

ווען וועט בירא־בידזשאַן ווערן אַ יוד. אויטאָנאָמע רעפּובליק

מאָסקווע, (יט״א). אַ וויכטיגען אַרטיקעל וועגען דער בעזעצונג און בויאונג פון דער יודישער אויטאָנאָמער געגענד האָט פערעפענטליכט אין מאָסקווער „עמעס“ א. כאַצקעוויטש סעקרעטאַר פון דעם נאַציאָנאַלען ראַט פון „ציק“ רספסר.

אינם צענטער פון אַרטיקעל איז אויפגעשטעלט די פראַגע: וואָס פאָדערט זיך דערצו, אַז די יודישע אויטאָנאָמע געגענד זאָל פערוואַנדעלט ווערען אין אַ יודישער אויטאָנאָמער רעפּובליק? — דער ענטפער וואָס ווערט דערויף געגעבען איז: פריהער פון אַלץ איז נויטיג די געגענד זאָל האָבען אַ מעהרהייט פון דער יודישער בעפעלקערונג.

פאַרלויפיג בעטרעפט די יודישע בעפעלקערונג אין בירא בידזשאַן בלויז 31 פּראָצענט פון דער אַלגעמיינער בעפעלקערונג, אין פערלויף פונם פאַריגען (1935) יאָהר האָט זיך די יודישע בעפעלקערונג פערגרעסערט בסך הכל אויף 3 פּראָצענט.

אויב די איבערוואַנדערונג וועט ווייטער געהען מיט אַזאַ טעמפּאָ וועט די יודישע אויטאָנאָמע געגענד נישט פערוואַנדעלט ווערען אין אַנ'אויטאָנאָמע יודישע רעפּובליק — שרייבט כאַצקעוויטש.

די שולד פאַר דער לאַנגזאַמער בעזעצונג פון דער געגענד לייגט דער שרייבער פון אַרטיקעל אַרויף אויף „קאָמזעט“ און „אָזעט“ און טיילווייז אויך אויף אייניגע פאָלקסקאָמיסאַריאַטען.

איצט ווען עס איז נישטאָ קיין שום אַרבייטסלאָזיגקייט און די יודישע מאַסען זענען אַריינגעצויגען געוואָרען אין די פאַבריקען, אַרטעלען, קאָלכאָזען איז די פראַגע פון איבערוואַנדערען נישט אַזוי פשוט ווי מען מיינט. כדי אויפצוהייבען מענשען פון אייגענע ערטער און פון זיכערע פּרנסות, דאַרפען זיי האָבען פאַר זיך פערספּעקטיווען אויף עטוואָס בעסערס, ווי זיי האָבען איצט, די יודישע אויטאָנאָמע געגענד האָט די מעגליכקייט אָפּצוגעבען און געבען זיי דאָס בעסערס, אָבער עס מוז אַלץ געטאָן ווערען כדי דאָס צו פערווירקליכען.

אַז די יודישע אויטאָנאָמע געגענד האָט אַ צוציהונגסקראַפט קען מען זעהען פון דעם פאַקט, אַז אין פערגאַנגענעם יאָהר זענען פון 8000 איבערוואַנדערער 2000 געקומען קיין בירא בידזשאַן אויף אייגענעם חשבון און נישט מיט דער הילף פון קאָמזעט אָדער אָזעט.

אַ שטערונג צו דער שנעלערער ענטוויקלונג פון דער איבערוואַנדערונג איז אויך די שוואַכע דירות־בויאונג די לאַנגזאַמע טעמפּען אין דער אינדוסטריעלער און קולטורעלער בויאונג אין דער יודישער אויטאָנאָמער געגענד.

דער נאַציאָנאַליטעטען ראַט האָט אויסגעהערט אַ בעריכט וועגען דער בויאונג פון דער יודישער אויטאָנאָמער געגענד און האָט אָנערקענט די אַרבייט פאַר נישט בעפרידיגענד. עס איז אויפגעשטעלט געוואָרען די פראַגע וועגען איבערבויען די אַרבייט פון קאָמזעט און אָזעט, פריהער פון אַלץ אינם פּרט פון פערבינדען זיך אין זייער אַרבייט מיט די סאָוויעטישע און געזעלשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס.

מאָסקווע. (יט״א) די מאָסקווער קורסען אויף צוגרייטען קאַדרען פאַר בירא בידזשאַן האָבען בעשלאָסען צוצוגרייטען היי־יאָהר אויף די קורסען 600 מענשען פון פערשידענע פאַכען — הויפּטזעכליך פון דער בוי־אינדוסטריע און אָפּשיקען זיי קיין בירא בידזשאַן אַלס אַ גאַנצען עשעלאָן.

די מאָסקווער „אָזעט“־אָרגאַניזאַציע האָט אַסיגנירט 200 טויזענד רובעל אויף דער בויאונג פון אַ צווייטען אַרטיסטען הויז און 50 טויזענד רובעל אויף דער בויאונג פון אַ מוזיקאַלישער שול אין בירא־בידזשאַן.

געגען יודען און געגען פראנקרייך

העצע פון די בעלגישע נאצים — א סקאנדאל אין פארלאמענט

די געפעהרליכסטע פון די נאצי־פארטייען אין בעלגיען — און איז אויך פערבליבען — די פלע־מישע נאציאנאליסטען־פארטיי. זי איז עס קודם־כל צוליב דעם, וואס זי איז נישט אפען היטלע־ריסטיש, נאר זי טוט נישט מעהר, ווי פערטיידי־גען דעם נאצי־רעזשים און האלט אין איין אונ־טערשטרייכען היטלער׳ס ליבע צום וועלט־פרידען. די דאזיגע פלעמישע נאציאנאליסטען אפיצירען זיך פאר אנ׳אומאבהענגיגער פלעמיש־נאציאנאליסטישער בעוועגונג, וועלכע וויל נישט מעהר, ווי „בעפרייען די פלעמער פון קנעכטשאפט צו פראנקרייך!".

ווי וויכט שטאט־פיינדליך די דאזיגע בעוועגונג איז, בעווייזט אנ׳איבעריגען מאל — און דאסמאל אויפ׳ן בולטסטען אופן — א דיסקוסיע, וואס איז די טעג פארגעקומען אין בעלגישען פארלאמענט, אין שייכות מיט דעם היטלערישען ברוך פונ׳ם לאקארנאר אבמאך.

בעת דער דאזיגער דיסקוסיע האט זיך אוועקגע־שטעלט אויף דער טריבונע דער פלעמיש־נאציא־נאליסטישער דעפוטאט ה׳ לערידאן און געהאלטען דארט א גיפטיגע אנטי־פראנצויזישע רעדע, אויפ־פאדערענדיג דעם פארלאמענט צו קינדיגען דעם מיליטערישען אבמאך מיט פראנקרייך און צו שלי־סען א נייטראליטעט־פאקט מיט היטלער־דייטש־לאנד... פערשטעהט זיך, אז אזא פארשלאג האט נישט די מינדעסטע שאנסען גענומען צו ווערען אין בעטראכט אין בעלגישען פארלאמענט: קודם כל, זענען דא די פלעמישע נאציאנאליסטען, א גרופ־קע פון עטליכע געציילטע דעפוטאטען און האבען אנ׳אויסזיכט אויף פינף וועקס שטימען; והשנית, קען מען אין בעלגיען נאך מעהר ווי וואו עס איז, דעם ווערט פון דייטשלאנד׳ס נייטראליטעט. אבער דער פאקט, וואס האט צומייסט שאקירט דעם פאר־לאמענט, האט דערפיהרט אפילו צו א סקאנדאל און צו אנ׳איבטערזעניך פונ׳ם פרעזידענט, איז גע־ווען דער נוסח און דער אינהאלט פון דער רעדע, וואס דער דאזיגער דעפוטאט האט זיך ערלויבט צו האלטען.

— א פרעמדער, ווען ער קומט קיין בעלגיען — האט ער געזאגט — מוז זיך וואונדערן אויף דעם

(פון אונזער קארעספאנדענט)

פאקט, וואס מיר זענען געגנער בלויז פונ׳ם מזרח (דייטשלאנד), בעת אונזערע גרעניצען זענען אינגאנ־צען אפען פאר פראנקרייך, נאר דערפאר, וואס מיר האבען זיך פעראייניגט מיט פראנקרייך.

..ביי דער נאהענטסטער מאביליזאציע וועט דאס פלעמישע פאלק נישט מארשירען. פלאנדערן וויל בלייבען מחוץ אלע אינטערנאציאנאלע קאנ־פליקטען.

און ווייטער:

..אויב דייטשלאנד וועט בעפאלען דעם פראנ־צויזיש־רעדענדיגען טייל פון בעלגיען, — אויך דאן וועט פלאנדערן בלייבען נייטראל!

..די צוקונפט פון פלאנדערן, פון איהר גליק, איז אבהענגיג פון דעם פאקט, צי עס וועט נעמען א סוף צו דעם קינסטליכען מלוכה׳שען פראדוקט, וואס רופט זיך בעלגיען!

איבעריג ,גלויב איך, צו דער דאזיגער רעדע צוצוגעבען וועלכען עס איז קאמענטאר. עס איז קלאהר פאר־יעדען, וואס אבסערווירט די מאנעווערען פון דער דייטשער אויסערן־פאליטיק אין דער לעצ־טער צייט, אז מיר שטעהען דא פאר איינעם פון די ראפינירסטע דייטשע שטיקלעך. לערידאן האט, נעמליך, אויפמערקזאם געמאכט, נישט ווילענדיג, אויף א געהיימנישפולען אבמאך ,וואס זאל בעשטעהן צווישען דייטשלאנד און דער פלעמיש־נאציאנא־ליסטישער בעוועגונג. דער דאזיגער אבמאך געהט, מן הסתם, אין דער ריכטונג, אז אין פאל פון א דיי־טשען אריינמארש אין בעלגיען, וועלכער דארף — ווי אין 1914 — געהן איבער דעם וואלאנישען (פראנצויזיש־רעדענדיגען) ליעזש, זאלען די פלע־מישע נאציאנאליסטען ארויסרופען אנ׳אנארכיע און בירגער־קריג דערמיט, וואס זיי דארפען אגיטירען די בעפעלקערונג פון פלאנדערן (דער פלעמישער טייל פון לאנד) זיך צו האלטען „נייטראל".

ווי געזאגט, האט לערידאנ׳ס רעדע פעראור־זאכט א סקאנדאל אין דער דעפוטאטען־קאמער.

גלייך, ווי ער האט פערענדיגט ,האט זיך אויפ־געשטעלט פון ארט דער סאציאליסטישער דעפוטאט לואי פיעראר, וועלכער האט אין שארפע ווער־טער אנגעוויזען אויף דער שטאטס־פיינדל כקייט פון לערידאנ׳ס רעדע, ערקלערענדיג, אז דער פרע־זידענט האט זיך גלייך פון איהר געדארפט דעסאלי־דארידירען, אין נאמען פון גאנצען פארלאמענט.

אויף דער דאזיגער בעמערקונג האט דער פארזיצער, הער באראן ד׳עקיאארדע, גענטפערט:

— מיר אלע, אין דער דאזיגער פערזאמלונג, זענען מסכים, אז דער גאנצער פארלאמענט ער־קלערט פאר שענדליך די ווערטער פון ה׳ לע־רידאן!

לערידאן האט נאך געפרובט עפעס ענטפערען, אבער דער טומעל איז געווארען אזוי גרויס, אז מען האט נאר בעמערקט די דראהענדיגע האל־טונג לגבי לערידאנ׳ען מצד פיל דעפוטאטען.

די דעבאטע אין בעלגישען פארלאמענט וועגען פראנצויזיש־בעלגישען אבמאך — און די רעדע דארטען פונ׳ם פלעמיש־נאציאנאליסטישען פאר־שטעהער — האבען איצט בעוויזען ,אז די דאזיגע פרא־היטלער־כחות זענען פאר דער עקזיסטענץ פון דער בעלגישער מלוכה געפעהרליך נאך מעהר פי־לייכט, ווי זיי זענען א סכנה פאר די יודען.

א גרויסע בעלגישע צייטונג, דער ליבעראלער ארגאן פון בריסעל, „לא דערניער ער", איז טאר־קע די טעג ארויסגעקומען מיט א ווארנונג געגען דער דאזיגער סכנה. עס איז די צווייטע ווארנונג נאך די אנטי־פלעמיגאנטישע רעדעס אין פאר־לאמענט.

צי וועלען די בעלגישע מלוכה׳שע פאקטארען ענדליך דערזעהן די סכנה, אין איהר גאנצען פער־נעם? — צי וועלען זיי פערשטעהן, אז די דעמא־קראטיע און פרייהייט פון ווארט דארף נישט עק־זיסטירען פאר די, וואס ווילען זיי דערשטיקען?

דאס זענען די פראגען, וואס עס שטעלען זיך איצט א סך ביי אונז, — יודען און נישט־יודען.

מ. י. נירענבערגער

ראדיא-ווינקל

די ערעפנונג פון דער ארץ־ישראל־דיגער ראדיא סטאציע אין ירושלים

די אפיציעלע ערעפנונג פון דער 20 קילאוו־טיגער ראדיא־סטאציע קומט פאר שוין א צ־וואכען נאך פסח, אין חודש מאי.

אין צוזאמענהאנג דערמיט וועט די בריטיש־אימפעריאלע ראדיא־סטאציע געבען א ספעציע־פייערליך פראגראם, גלייכצייטיג זענען אין ארץ־ישראל אויפגעקומען ווארשטאטען, וואו עס ווע־רען אויסגעארבייט ראדיא־מכשירים, א געוויס־פירמע אין תל־אביב פערקויפט שוין 75 פראצ־פון דער ארטיגער ראדיא־פאבריקאציע.

ראדיא אין אביסיניען.

ווי בעקאנט, פערמאגט די איטאליענישע ארמ־אנ׳אויסגעצייכענטע ראדיא־איינריכטונג, וועלכ־מאכט מעגליך, אז די בעזונדערע מיליטער־אפט־לונגען קאנען זיך קאמוניקירען.

אבער די אביסיניער האבען אויך זייערע סט־ציעס, וועלכע זענען בעשאסען געווארען דור־איטאליענישע אעראפלאנען בשעת דער ערשט־באמבארדירונג פון אדיס־אבעבא. מעגליך, אז אביסיניער האבען זיך איינגעשאפט אזעלכע ראדי־סטאציעס, וואס מ׳קאן זיי איבערטראגען פון א־ארט אויפ׳ן אנדערען און דאס איז זעהר וויכטיג־פאל, ווען די הויפט - סטאציע ווערט פערניכט־די דאזיגע סטאציע געפינט זיך אין אקאקי, 20־לאמעטער פון אדיס־אבעבא, דער לייטער פון ד־סטאציע איז דער שוועדישער אינוש. האמער, בעזיצט אנ׳אפאראט ,וואס ארבייט אויף מיט־כוואליעס און ווערט בענוצט באר אין נויטיגע פ־לען, א,חוץ דעם זענען דארט דא אויך צוויי קור־כוואליעדיגע סטאציעס. איינע פון זיי דיגט צ־קאמוניקירען זיך איבערהאלב אביסיניע. די אנד־רע — אויפצוגעבען טעלעגראפישע און טעלעפא־נישע ידיעות קיין אויסלאנד. פון דער דאזיג־סטאציע זענען דאס אנגעקומען די ערשטע מלחמ־ידיעות קיין אמעריקא און אייראפא. ערשט ני־לאנג האט א קרוב פונ׳ם נעגוס, ד״ר מאלע־באיאן, דורכ׳ן דאזיגען ראדיא געהאלטען א רעד־וואס מ׳האט זי אין אמעריקע גאנץ גוט געהער־דעם זעלבען טאג האט דער איטאליענישער ראד־אין אסמארא געגעבען א פראפאגאנדע - רעדע פו־מיניסטער טשאנא, וועלכע איז טראנסמיטירט ג־ווארען דורך דער רוימישער קורצוואליעדיג־סטאציע.

בלויז צוויי מאל האט דער נעגוס גערעדט דור־ראדיא: איינמאל פאר אייראפא און דאס צווי־מאל — פאר אמעריקא. גערעדט האט ער פראנצוזי־און פערענדיגט מיט ביי־יאהר־וואונשען (לוי־אביסינישען קאלענדאר) אין דער עטיאפיש־שפראך. די דאזיגע רעדע האט די אביסינישע דעל־גאציע אין גענף גאנץ פיין געהערט, דאס זעל־אויך — גאנץ איירא פא.

פראצעס פון שווייצארישען ראדי־ מיט די פליטען פאבריקאנטען.

דא נישט לאנג האט דאס געריכט אין ב־פערעפענטליכט דעם אורטייל פונ׳ם פראצעס, ו־איז בעהאנדעלט געווארען אין דער ערשטער א־סטאנץ, צווישען די פליטען־פאבריקאנטען ־דער שווייצארישער ראדיא־געזעלשאפט. דער א־טייל לויטעט, אז די ראדיא־סטאציעס טארען ני־אויפגעבען קיין פליטען, וואס זענען געקויפט ג־ווארען נאכ׳ן 20־טען יאנואר 1934, ד. ה. ־יענעם טאג אן, ווען מ׳האט דערלאנגט דעם רא־דעם „פערבאט "מצד דער שווייצארישער פליט־אינדוסטריע.

דאס געריכט איז געקומען צום אויספיהר־א פליטע אלס אזעלכע דארף געניסען פון שוץ ־פאר די פאבריקאנטען איז אנערקענט געווא־ספעציעלע אויטארען - רעכט אויף די פליט־וואס זיי פראדוצירען.

וואהרשיינליך ,וועט דער שווייצארישער רא־נאך אריינטראגען אנ׳אפעלאציע אין ־עדעראל־טריבונאל, די העכסטע געריכטס־אינסטאנץ אין ה־שווייץ.

דאס לעבען אין ווארשא

(טעלעפאנישע ידיעות פון דער הויפט־שטאט)

שטייער פון בחורים און קינדערלאזע משפחות.

די עקאנאמישע סעקציע פון מלוכה׳שען הויפט געזונדהייטס־ראט בעטראכט איצט א נייעם פראָ־יעקט.

דער פראיעקט זעהט פאר, אז פטיכיש און פי־זיש געזונטע פערזאנען, וועלכע ווערען אונטערזוכט אין די פאר־חתונה בעראטונגס־שטעל, קענען גע־ניסען פון מלוכה׳שע און זעלבסטפערוואלטונגס־הילף ביים חתונה האבען אויב זיי זענען אין א שווע־רער מאטעריעלער לאגע. פון דער דאזיגער הילף קענען געניסען יונגע מענשען, וועלכע האבען זיך אויסגעצייכענט מיט זייערע פעהיגקייטען אין דער שול, מעלות אין זייער פאך, אין געזעלשאפטליכער, וויסענשאפטליכער און אר־טיסטישער ארבייט, ווערט־פולע אינדיווידואומס און פסיכישער און מאראלי־שער היגיענע, ספעציאליסטען אין אלע צווייגען פון פיזישער און גייסטיגער ארבייט, ענטשפרעכענדע אויסקוואליפיצירטע ארבייטער, בעצאמטע א. א. וו.

די הילף פאר אונבעמיטעלטע וועט בעשטעהן אין בחנם־דיגע געבען שלוב, פינף־יאהריגע בע־פרייאונג פון שטייערען און פערלייכטערונגען ביים בעקומען א דירה און ארבייטס־מכשירים. ווייטער וועט פארגעזעהען צו ארגאניזירען פריוואטע אדער זעלבסטפערוואלטונגס - פערזיכערונגס - געזעל־שאפטען, וועלכע זאלען פערזיכערען פינאנציעלע מיטלען אין דער צייט פון זויגען, אויף ערציהונג און בילדען קינדער ווי אויך נדנים פאר מיידלעך און ארבייטס־ווארשטאטען פאר יונגעלייט.

די פינאנציעלע מיטלען אויף דער דאזיגער הילף וועלען גענומען ווערען פון שטייער אויף בחורים איבער 30 יאהר און פון קינדערלאזע מש פחות.

געשמוגעלט זאפאלניטשקעס אין פערינעס.

די פאליציי האט ארעסטירט 4 פערזאנען, וועלכע האבען געשמוגעלט א גרויסע צאהל זא־פאלניטשקעס פון אויסלאנד, די סחורה איז געשמו־געלט געווארען אין פערינעס.

העברעאישער פאעט פון א״י אין ווארשא.

אדורכפאהרענדיג פון ארץ־ישראל קיין ליטע וויילט איצט אין פוילען דער יונגער העברעאישער פאעט פון ארץ־ישראל י. ד. קאמסאן.

דר. שיפער איבערגענומען זיין אמט אלס דירעקטאר פון קרן היסוד.

נעכטען איז פארגעקומען א זיצונג פון קרן־היסוד־עקזעקוטיוו אין פוילען. אויף דער זיצונג האט דער נייער דירעקטאר פון קרן־היסוד ד״ר שיפער איבערגענומען זיין אמט.

פערשארפט דער קאמף מיטן האנ־דעל אין זונטאג.

די אדמיניסטראטיוו מאכט האט בעאויפטראגט די פאליציי צו פערגרעסערן די אויפזיכט, אז סיזאל נישט געארבייט ווערען אום זונטאג.

פערגאנגענעם זונטאג האט די פאליציי ספעציעל אבסערווירט די געוועלבער, וועלכע האבען שוין [illegible] פראטאקאלען פאר האנדלען זונטאג, סיזע־

נען יודער געמאכט געווארען פיל פראטאקאלען און ס׳זענען ארויסגעלעגט געווארען הויכע געלד־שטראפען.

בעפאלען אין א צוג הינטער ווארשא

אין צוג, וועלכער איז געגאנגען פון מינסק מאזאוויעצק קיין ווארשע זענען דריי כוליגאנעס בעפאלען און צושלאגען 2 איינוואוינער פון מינסק מאזאוויעצק סאנע ראזענבוים און דוד מאנטאוש, ווען די בעפאלענע האבען געמאכט א טומעל זע־נען די כוליגאנעס ארויסגעשפרונגען פון צוג.

אטוואצקער לאבוזעס.

ווען הרב ויידמאן פון אטוואצק איז געגאנגען צו דער קאלייקע איז ער אטאקירט געווארען דורך א גרעסערער גרופע שילער וועלכע זענען געגאנגען פון דער פאזשעכנער שול. באלד איז אנגעקומען א פאליציאנט, וועלכער האט פערהאלטען עטליכע שילער און זיי אפגעפיהרט אין קאמיסאריאט.

אויפרוף פון יודישען פען-קלוב צום 80 - יעהריגען געבורטס - טאג פון אברהם רייזען.

לכבוד דעם 80־יעהריגען געבורטסטאג פון אב־רהם רייזען פערעפענטליכט דער יודישער פען־קלוב אין ווארשע דורך יט״א פאלגענדען אויפרוף:

שבת דעם 4טען אפריל 1936 ווערט 80 יאהר זינט עס איז געבוירען געווארען אברהם רייזען, דער דאזיגער טאג איז א מערקווירדיגע דאטע אין דער גע־שיכטע פון דער מאדערנער יודישער ליטעראטור, אברהם ריזען אלס איינער פון די נעאקלאסיקער, און נעווען גייסטיגער ערציהער פון צוויי ליטעראַרישע דורות. ער האט מיט זיין שאפען אריינגעבראכט אין דער יודישער ליטעראטור איינציגארטיגע עלער מענטען, ער האט זיך ערווארבען ליבע און אנער־קענונג ביי די ברייטע יודישע פאלקס און ארבייטער מאסען. אין אלע טיילען פון דער וועלט וואו עס קלינגט די לעבעדיגע יודישע שפראך, ווערט דער נא־מען אברהם רייזען פערעהרט אלס הארציגער דיכ־טער פון דער יודישער נויט און ארימקייט. די ברייטע לעזער־שיכטען האבען מיט גרויס ליבשאפט געקרוינט אלס זינגער פון פיין, איבערגעגעבענער פרייער פון די פאלקס מאסען און קינסטלערישען פירישפרעכער פון די ערנידעריגטע און בעליידיגטע.

אברהם רייזען איז געווען פון די געצעהלטע וואס האבען מיט קינסטלערישע מיטלען בולטער ענט־פלעקט די סאציאלע דיפערענצירונגען פון דער יודי־שער געזעלשאפט, וועקענדיג צו ווידערשטאנד און קאמף פאר א בעסערען און פרייערן לעבען׳ זיינע קאמפס־לידער זענען במשך פון לאנגע יאהרען גע־זונגען געווארען דורך דעם ארבייטער, און פאלקס מענש. זיין כקיצע, ליד און דערציהלונג האבען אין גרויען לעבען פון די פערחושכטע מאסען אריינגע־בראכט שטראהלען פון ליכט און האפנונג.

די פערוואלטונג פון יודישען פען־קלוב אין ווארשע, האלט, אז עס איז אנ׳עהרען חוב פון דער יודי־שער געזעלשאפט ודערהויפט פון די ארבייטער מאסען צו פייערן אויף דעם אימפאזאנטסטען אופן די דאזיגע יום־טוב׳דאטע פון דער יודישער ליטעראטור און מאדערנער יודיש־וועלטליכע קולטור.

מיר ווענדען זיך צו אלע יודישע קולטור אינסטי־טוציעס, ביבליאטעקען, דראמאטישע קרייזען און בפרט פעראיינען, אז זיי זאלען זיך בעמיהען אומע־טום, איינצוארדנען פייערליכע אקאדעמיעס, עפענט־ליכע פארלעזונגען, ליטעראַרישע אווענדען, פרייהד מארגענס און רעציטאציע אווענדען לכבוד דעם פער־רינסטפולען מיטשעפער און מיטבויער פון דער מא־דערנער יודישער ליטעראטור — אברהם רייזען.

איין געבורט און 5 יודישע טויטפאלען אין בערלין

טרויעריגע סטאטיסטיק פון דייטשען יודענטום. זיך אבגעשטעלט דער אבפלוס פון די יודישע קהלה

בערלין (יט״א). לעצטענס זענען פערעפענט־ליכט געווארען א רייה סטאטיסטישע ציפערען וועל־כע ווארפען פיל ליכט אויף די פראצעסען וואס קו־מען פאר אין דייטשע יודענטום אין משך פון די לעצטע יאהרען, אין דעם ,,סטאטיסטישען יאהרבוך פאר בערלין" וואס ענטהאלט סטאטיסטישע ציפע־רען פאר יאהר 1934, ווערט די צאהל יודען אין בערלין אנגעגעבען אויף 163.796, די צאהל יודישע טויטפאלען האט אין יאהר 1934 בעטראפען 2401, די צאהל געבורטען אין ריין יודישע משפחות — 473, פון געמישטע פארפאלקען — 102, אויף איין ריין־יודישען געבורט פאלען אלזא אויס פינף יודי־שע טויטפאלען! די צאהל יודישע חתונות האט אין יאהר 1934 בעטראפען אין בערלין 1025, געמישטע חתונות — 371, די צאהל גטן — 282.

עס איז כאראקטעריסטיש דאס בעת אין יאהר 1933 האבען 1040 פערזאן פערלאזען די יודישע קהלה אי זאיז יאהר 1934 די צאהל ארויסטריטען געפאלען ביז 416 און זאין יאהר 1935 איז די צאהל נאך קלענער, הגם קיין גענויע ציפערען זענען נאך נישט פערעפענטליכט געווארען.

אנ׳עהנליך ביטד ענטפלעקט זיך אויך פון דעם בעריכט פון דער דרעזדענער קהלה. די צאהל ארויס־טריטען פון דער קהלה האלט כסדר אין פאלען. 1933 — 51, 1934 — 22, 1935 — 15, זיך צוריקגע־קעהרט אין דער קהלה האבען אין יאהר 1933 —[illegible] 1934 — 13, 1935 — 15. די צאהל יודישע געבו־רען אין דרעזדען האט אין יאהר 1935 בעטראפען 23 לגבי 62 טויטפאלען.

10 מיליארד ליי אויף נאצי-פראפאגאנדע אין רומעניע

רעוועלאציעס פון א בוקארעשטער צייטונג

בוקארעשט (יט״א) לויט א מעלדונג פון דער בוקארעשטער צייטונג „קאפיטאלא" איז אין בראשאוו (טראנסילוואניע) פערהאלטען געווארען דער היטלעריסטישער עמיסאר טאמאס פלויזש, ביי וועלכען מען האט געפונען קאמפראמיטירענדע דא־קומענטען, וועלכע בעווייזען, ווי אזוי עס ווערט אין רומעניען געפיהרט דער קאמף געגען די דעמאקרא־טישע פארטייען, בעזונדערס אבער געגען די יודען.

די זעלבע צייטונג ברענגט א סענסאציאנעלע מעלדונג, אז די מאכט האט אין בוקארעשט ענט־דעקט פיל פערזאנען, וואס האבען בעקומען געלד פון דייטשלאנד אויף צו טרייבען נאצי־פראפאגאנ־ אין רומעניען. עס זענען פעסטגעשטעלט געווא־ 2 בוקארעשטער באנק־הייזער און אייניגע פערז־ליכקייטען, וועלכע האבען דיספאנירט מיט ה־פאנד פון 10 מיליארדען ליי, וואס זענען אריינג־בראכט געווארען קיין רומעניען פאר פראפאגאנד־צוועקען. ביז איצט זענען אויסגעפארשט געווא־ 52 פערזאנען און אינסטיטוציעס, וואס האבען ב־קומען געלדער פון דעם דערמאנטען פאנד. ־ ווערט געפיהרט א שטרענגע אויספארשונג א־דעם גאנצען ענין.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דאס אפשטעל'ן עקסמיסיעס פאר ארבייטסלאזע אויף די זומער-חדשים

די פעראינטערעסירטע דארפען אריינטראגען בייטעס אין געריכט

דער לאדזשער לאקאטארען פעראיין האט אינטערווענירט אין יוסטיץ-מיניסטעריום וועגן אפהאלטען די עקסמיסיעס פאר ארבייטסלאזע אויף דער זומער צייט, דאס הייסט פון 1-טען אפריל ביזן 30-טען סעפטעמבער.

די דעלעגאציע, וועלכע איז געווען אין ווארשע, האט אנגעוויזען אז נישט קוקנדיג אויף דער פעראָרדנונג פון מלוכה פרעזידענט פון נאוועמבער 1935 וועלכע זעהט פאר דאס אפהאלטען דורך די געריכטען די עקסמיסיעס פאר ארבייטסלאזע טרעפט אז די געריכטען האלטען נישט אפ אמטליך די עקסמיסיעס צוליב וואס דער לאקאטאר ווערט געשטעלט פאר א קאטאסטראפאלער לאגע צו בלייבען אהן א דאך איבער'ן קאפ.

די דעלעגאציע האט געבעטען אז אין דער ריכטונג זאלען ארויסגעגעבען ווערען אויפקלערונגס פארשריפטען. אין מיניסטעריום האט מען צוגעזאגט דעם ענין גינסטיג צו ערלעדיגען.

צוליב דעם וואס עס דערנענטערט זיך דער 1טער אפריל דארפען די פעראינטערעסירטע לאקאטארען וועלכע האבען דאס רעכט אז מ'זאל זיי אפהאלטען עקסמיסיעס, בעציטענס אריינטראגען בייטעס אין געריכט וועגען אפהאלטען די עקסמיסיעס.

אינטערווענץ פון ראטמ. וואלמאן אין דער פינאנץ-קאמער

וועגען די רואינירטע יודען אין זאגוראוו

אין נאמען פון צענטראלען יודישען קליינהענדלער פעראיין אין ווארשא, האט דער ראטמאן פון לאדזשער האנדעלס קאמער ה' גרשון וואלמאן, צוזאמען מיט א דעלעגאציע פון יודישע איינוואוינער פון זאגוראוו אדורכגעפיהרט א אינטערווענץ אין דער לאדזשער פינאנץ-קאמער.

די דעלעגאציע איז אויפגענומען געווארען דורך דעם נאטשעלניק לעוואנדאווסקי, ראטמ. וואלמאן האט צוגעשטעלט א גאנצע רייהע דאקומענטען און פיל מאטעריאל וועגען דער שרעקליכער באיקאט-אקציע וואס ווערט אדורכגעפיהרט אין זאגוראוו קעגען די דארטיגע יודישע סוחרים. צוליב וואס א גאנצע רייהע הענדלער זענען פולשטענדיג רואינירט געווארען.

די דעלעגאציע האט אויך צוגעשטעלט א רשימה פון די געליטענע יודען צוליב דער דאזיגער באיקאט אקציע און געבעטען דעם נאטשעלניק אז די שטייער עקזעקוציע קעגען די פערזאנען וועלכע פיגורירען אין דער רשימה זאלען דערווייל אפגעשטעלט ווערען.

נאטשעלניק לעוואנדאווסקי האט זיך זעהר פעראינטערעסירט מיט די מאטעריאלען, צוגעזאגט תיכף אפצושטעלען די עקזעקוציעס פאר די פערזאנען וועלכע פיגורירען אין די רשימות און אדורכפיהרען א קאנטראל כדי פעסטצושטעלען ווער פון די אנגעוויזענע פערזאנען ס'פערדינט אויף הנחות.

מיטוואך, 25 מערץ

ב' ניסן תרצ"ו

זון-אויפגאנג 5.35

זון-אונטערגאנג 5.56

צוגאב פאבאר-קאמיסיע

ווער דארף זיך צושטעלען

דעם 28-טען 8 פריה וועט אין לאקאל פעטריקאווער 165 אנהויבען אמטירען די צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר לאדז שטאט.

צושטעלען זיך דארפען די פאבאראוצעס פון יאהרגאנג 1914 און עלטערע, וועלכע האבען זיך נאך ביז איצט נישט געשטעלט צו דער פאבאר-קאמיסיע. צושטעלען דארפען זיך ריפאבאראוצעס, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 4, 6, 7. 10, 12, 13 און 14 טע פאליציי-קאמיסאריאטען און האבען דערהאלטען באמטליכע אויפפאָרדערונגען פון דער שטאטישער סטאראסטווע.

1200 פריוויליגע בעטייליגען זיך

אין דער פסח-אקציע פאר די ארימסטע

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, ארדענט איין דער שטאטישער הילף=קאמיטעט פאר די ארימסטע א גרויסע זאמעל-אקציע.

דער שטאטישער קאמיטעט פיהרט א ברייטע אקציע פאר די ארימסטע אין אונזער שטאט. טעגליך ווערט ארויסגעגעבען העכער 2 טויזענד מיטאגען, 3500 משפחות בעקומען לעבענסמיטעל און מלבושים פאר דערוואקסענע און קינדער. איצט טרעט דער קאמיטעט צו א פסח=אקציע, ביי דער אקציע זענען, טעטיג 1200 פערזאן, וואס ארבייטען פריוויליג. ס'איז צו דערווארטען, אז די פסח אקציע וועט פון דער לאדזער בעפעלקערונג וואַרעם אונטערשטיצט ווערען.

די גרויסע זאמעל-אקציע

פאר די ארימסטע אין שטאט

דעם 29 און 31 מערץ ווי אויך אין 1 אפריל וועט פארקומען א גרויסע זאמלונג פאר די ארימסטע אין אונזער שטאט. די געברויכען פון קאמיטעט זענען זעהר גרויס, א חוץ די אקטועלע אקציע וועלכע ווערט געפיהרט אויף דערנעהרען קינדער, ארויסגעבען אומזיסטע מיטאגען און עט=ליכע קוכען, ארויסגעבען מלבושים א.א.וו. דארף מען ווי אמשנעלסטען 70 טויזענד זלאטעס אויף צוגרייטען עטליכע טויזענד פעקלעך פראדוקטען אויף יום=טוב פאר די ארימסטע. זאל קיינער נישט פעהלען צווישען די געבער.

די אלטע מעשה...

(א) אויף טרודמיעסקא 24 האבען 2 אומבעקאנטע פערשוינען פערקויפט א געוויסער רייזעל ציגעלמאן א בריליאנטענעם בראש פאר 200 זל. ווען די בריליאנטען וואלטען געווען בריליאנטען, וואלט עס געהייסען געכאפט א מציאה, אבער אז עס האט זיך ארויסגעוויזען דאס די בריליאנטען זענען געווענהליכע גלעזלעך, האט די ציגעלמאן געמאכט א ויצעקו...

מען זוכט די „בריליאנטען-הענדלער".

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען: קאהאנע (ליפאנאווסקיעגא 80), טראווקאווסקי (בזשעזשינער 56), קאפראזסקי (נאוואמיעסקא 15), ראזענבלום (שרודמיעסקא 21), בארטאשעווסקי (פעטריקאווער 95), טשינסקי (ראקיטשינער 53), סקווארטשינסקי (קאנטנע 54), שינעצקא (ושגאווער 59).

פערשארפונג פונ'ם שטרייק אין דער שוך-בראנזשע

(א) דער שטרייק פון די שוסטער-ארבייטער, וועלכער דויערט שוין די זעקסטע וואך, האט זיך נעכטען פערשארפט דערמיט, וואס די שטרייק-קאמיסיעס זענען נעכטען ארומגעגאנגען איבער די שיך-געוועלבער און אראפגענומען פון דער ארבייט די עקספעדיענטען און עקספעדיענטקעס, נישט אומעטום האט זיך עס, פערשטייט זיך, איינגעגעבען.

מען רעכענט, אז דער שטרייק וועט דאך בקרוב ליקווידירט ווערען, ווייל אין די שיך-געוועלבער פיהלט זיך א מאנגעל אין שיכווארג, און די יום-טובים זענען שוין פאר דער שוועל.

ווי בעקאנט איז אויף מארגען צונויפגערופען געווארען אין ארבייטס - אינספעקטאריאט א קאנפערענץ מיט איין צד — די ארבייטס-געבער.

שטרייק אין האראקס פאבריק

(א) נעכטען איז אויסגעבראכען א שטרייק אין דער פאבריק פון דער פירמע האראק אין רודע-פאביאניץ.

עס האבען גע'הארפען די ארבייט אנ'ערך 600 ארבייטער, מחמת דעם וואס די פאבריקס-דירעקציע האט געקינדיגט די 20 ביי-געוועהלטע ארבייטער-דעלעגאטען.

שטרייק פון וועבער-כאלופניקעס אין אזארקאוו

(א) די פאריגע וואך איז אין אזארקאוו אויסגעבראכען א שטרייק פון וועבער-כאלופניקעס, וואס ארבייטען פאר לאדזער הורטאווניקעס.

עס שטרייקען 400 וועבער, וועלכע פאדערען צו נארמירען די לוין-און-ארבייטס-בעדינגונגען. די קאנפערענץ, וואס איז פארגעקומען די פאריגע וואך האט צו קיין רעזולטאט נישט געבראכט.

פון פאלעסטינא-אמט

פר' לעווין חיה דארף זיך מעלדען אין היגען ארץ-ישראל-אמט (שרודמיעסקא 29) פון 10 ביז 1 פארמ. אין ענין פון איהר עליה קיין ארץ-ישראל.

פערוואונדעט א יודישען פוהרמאן

(א) אויף ראג זגערזשער און באלוטער מארק איז בעת א געשלעג פערוואונדעט געווארען דער 34=יאהריגער פוהרמאן אהרן מאסמאן (פון קאמיענא 18) פאגאטאוויע האט איהם ערטיילט ערשטע הילף.

Dr. med.

AL. FORSZANSKI

כירורג

נעמט איצט אן: אין דער לעטשניצע „POMOC", לימאנאווסקי 1 (רוג באלוטער פלאץ) פון 11—1 טעל. 101-29.

פריוואט-וואוינונג פעטריקאווער 101: פון 5—7 אוונט. טעל. 216-76.

פאר ארבייטסלאזע — הנחה.

קאמוניקאט

פון טעאטער

„ראזמאיטאשטשי"

צו דער לאדזשער יוד. בעפעלקערונג!

אויף הונדערטער שריפטליכע און מינדליכע בקשות פון יחידים און אינסטיטוציעס, האבען מיר איינגעפועלט, אז

מאריס שווארץ

אלס בייעשאוור רבי

אין י. י. זינגערס וועלט=אויפפיהרונג

יאשע האלב

זאל פערבלייבען אין לאדז מיט זיין קונסט-טעאטער אויף נאך איינינע פארשטעלונגען

די פרייזען זענען בעדייטענד רעדוצירט!

אוונט) 80 גר. 1.09 ג. 1.70 ג. 2 ג. 2.50 ג. 3.30 ג.

בייט.) 70 גר. 1.09 ג. 1.30 ג. 2 ג. 2.20 ג. 2.50 ג.

אריינגערעכענט אלע שטייערן!

טעגליך 9 אוונט. שבת און זונטאג 4 נאכמ.

די דירעקציע.

אכטונג! קומענדיגע וואך: אכטונג!

4 שלום=עליכם פארשטעלונגען

מאנטאג, 30=טן מערץ און מיטוואך, 1=טן אפריל

מאריס שווארץ — אלס „טוביה" אין טוביה דער מילכיגער

דינסטאג, 31=טן מערץ און דאנערשטאג, 2=טן אפריל

מאריס שווארץ — אלס „דוד שפירא" אין שווער צו זיין א יוד

זיצונג פון שטאטישען ביראט

בעשטימט געווארען אויפן 2 אפריל

די נאהענטסטע זיצונג פון שטאטישען ביראט איז בעשטימט געווארען אויפן 2טען אפריל. די זיצונג איז צונויפגערופען געווארען אהן בעשטימטער טאג-ארדנונג אבער מיט דער זיכערקייט אז ביז דער צייט וועט שוין בעקאנט ווערען וואס פארא קרעדיטען די שטאט-פערוואלטונג וועט בעקומען אויף די סעזאן-ארבייטען, וועלכע מ'דארף אנהויבען צוליב די שעהנע וועטער, אויף דער דאזיגער זיצונג וועלען די דאזיגע קרעדיטען טאקע בעשטעטיגט ווערען, אזוי אז מ'וועט גלייך קענען צוטרעטען צו די סעזאן-ארבייטען.

וואס שייך דעם פארשלאג וועגען פערוועהרען די יודישע שחיטה וועלכער האט געזאלט אריינגעטראגען ווערען דורך א גרופע ראטמענער איז דאס נישט מעהר אקטועל, ווייל ביז צו דער צייט וועט דער אנטי שחיטה פראיעקט שוין האבען אנגענומען געווארען דורך דעם סענאט און בעקומען די קראפט פון א געזעץ.

Dr. med.

Sadokierski

כירורג פון צייהן און יאסלעס

Piotrkowska 164 tel. 114-20

קלאנג=קינא=טעאטער

ZACHĘTA

זגערזשער 26.

היינט און פאלג. טעג!

דראמע פון לעבען פון א פאריזער מענש פון המון א. נ.

מענש אדער זינדיג

אין די הויפט-ראלען:

Charles Bauer i Magdalena Ozerdy

— II —

דער שענסטער און פרעהליכסטער פילם, וואס רופט ארויס ענטציקונג ביים פובליקום א. נ.

א וואלץ פאר דיר

אין די הויפט-ראלען:

Kamilla Horn, Luis Graweure

אנהויב 4 נאכמ. שבת און זונטאג 12 בייטאג.

גרויסע כוואליע פון באנקראטען אין דער פראווינץ

(ג) אין די לעצטע טעג איז אין לאָדז באַ־מ״ט געוואָרען אַ כוואַליע פון באַנקראָטען, וועל־כע האָט אַרויסגערופען אַ צורודערונג אויף דעם מאַרק. לויט דער מיינונג פון די פעראינטערעסירטע קרייזען, דאַרפען די דאַזיגע באַנקראָטען נישט טראַכט ווערען אַלס אַ רעזולטאַט פון די לעצטע שלעכטער קאָניונקטור אין דער בראַנזשע. די באַנק־ראָטען זענען אַ רעזולטאַט פון די פערגאַנגענע סעזאָנען, בעת וועלכע די אונטערנעהמונגען האָבען געליטען פערהעלטניסמעסיג גרויסע היזקות, צוליב דעם, וואָס אין לאַנד האָט זיך שטאַרק פערקלענערט דער אָפּזאַץ פון טעקסטיל־אַרטיקלען.

אַ גרויסען איינדרוק האָט געמאַכט אין לאָדז דער באַנקראָט פון צוויי גרויסע קאָנפעקציע־פיר־מעס. דער היזק, וואָס די פאַבריקאַנטען האָבען גע־ליטען בעטרעפט איבער 500,000 זל. עס איז נישט אויסגעשלאָסען, אַז די היזקות וועלען נאָך שטיי־גען. די וואָל־ און האַלב־וואָל פראָדוצענטען האָ־בען צוליב די לעצטע באַנקראָטען אנגעהויבען זעהר פאָרזיכטיג צו ערטיילען קרעדיטען.

וואָס שייך דעם פראָווינצער מאַרק, דאַרף באַטירט ווערען פאָלגענדע באַנקראָטען אין משך פון די לעצטע צוויי וואָכען: אין ווילנע די זעהר בעדייטענדע פירמע שטיבוק. לאָדז האָט דערביי געליטען 100,000 זל. אויך פון וולאָצלאַוועק איז אָנגעקומען אַ ידיעה, אַז ס׳האָט דאָרט באַנקראָטירט די פירמע רובינשטיין. לאָדז האָט געליטען 250 טויזענד זל. היזק.

זיצונג פון ציוניסטישען קאָמיטעט

אונטער׳ן פאָרזיץ פון ד״ר ראָזענבלאַט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון ציוניסטישען קאָמיטעט נאָכ׳ן פאָרלעזען דעם פראָטאָקאָל פון דער לעצטער זיצונג, טרעט מען צו צו דער טאָג־אָרדנונג צוערשט ווערט פאָרגעלעזען און גענומען צו קענטניש דער בודזשעט פון דער אָרגאַניזאַציע.

דערויף ווערט אָפּגעגעבען אַ קורצער בע־ריכט וועגען גאַנג פון דער אַקציע פאַר׳ן קרן־היסוד. דער סעקרעטאַר ה׳ שאַפּיראָ רעפערירט וועגען דער אַרבייט פון די פערשידענע קאָמיסיעס. אַ בעזונדערע לעבהאַפטע טעטיגקייט ווייזט אַרויס די אָרגאַניזאַציע - קאָמיסיע, עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו דעלעגירען פאָרשטעהער אין אַלע אָרגאַניזאַציעס, וועלכע שטעהען אונטער דער השפעה פון ציוניסטישען קאָמיטעט: „בני־ציון״, „דורשי־ציון״, „התחיה״, „החלוץ הכלל ציוני״, „הנוער־הציוני״, „החלוץ בעל מלאכה״. די קאָ־מיסיע האָט אויך בעשלאָסען אונטערצונעמען אַנ־אַקציע אויף אויסצובּרייטערן די ציוניסטישע השפעה אויך אויף אַנדערע פערבאַנדען, פראָפעסיאָנעלע, ספּאָרט א. אַז. וו.

די קאָמיסיע פאַר קולטור און ציוניסטישער פראָפּאַגאַנדע האָט בעשלאָסען צו פערברייטערן די נעץ פון העבּרעאישע קורסען, פערגרעסערן די ביבליאָטעק, בעגייען די פאָרלעזונגען פון דער פאָלקס - אוניווערזיטעט, אַרויסגעבען אַ פּעריאָ־דישען ביולעטין. אין דער קלוב־קאָמיסיע ווערט דעבאַטירט דער פּלאַן צו עפענען אַ ציוניסטישען קלוב. נאָכדעם ווי דער פּלאַן וועט ענדגילטיג בע־שלאָסען ווערען, וועט ער פאָרגעלעגט ווערען דעם ציוניסטישען קאָמיטעט צו בעשטעטיגען.

פר׳ רעזניק רעפערירט וועגען דער קאָנסטי־טואירונג פון דער קאָמיסיע פאַר הכשרה און עליה. די קאָמיסיע האָט בעשלאָסען צו פערברייטערן די פּאַטראָנאַטען איבער די קבוצים „בילו״ און „בדרך״ צוציהען נייע מיטגלידער און צו שיקען אין די דאָזיגע פאַטראָנאַטען איהרע פאָרשטעהער. די קאָ־מיסיע האָט גענומען צו קענטניש די מיטטיילונג פון פרויען־פערבאַנד „וויזאָ״ וועגען דער בעטיי־ליגונג פון איהרע מיטגלידערינס אין דער אַרבייט פון פּאַטראָנאַט פאַר׳ן קבוץ „בילו״.

ה׳ וועגמייסטער רעפערירט וועגען דער אַר־בייט פון פּאַטראָנאַט איבער דעם קבוץ „בילו״ און וועגען פּלאַן פון אַ ספּעציעלער פאַכמענישער און אויך לאַנדווירטשאַפטליכער הכשרה.

דער ציוניסטישער קאָמיטעט האָט גענומען די בעריכטען צו קענטניש און אַנגענומען געהעריגע בעשלוסען.

פּאַבּאַראָוצעס פון 1915

דאַרפען זיך בּאַזאָרגען מיט די נויטיגע דאָקומענטען

(א) אנהויבענדיג פונם 2טען מאי ה.י. הויבּט זיך אין לאָדז אָן דיר יעהרליכער פּאָבּאָר פון יאָהרגאַנג 1915.

אַזוי ווי פון די פּאַבּאָראָוצעס ווערען בּיי דער קאָמיסיע - איבּערהויפּט געפאָדערט פערזענליכע דאָקו־מענטען דאַרפען די פּאַבּאַראָוצעס שוין איצט בּע־מיהען זיך אַרויסצוקריגען פּעסער מיט פאָטאָגראַ־פיעס, ווי אויך פראָפעסיאָנעלען און שול - אַטעסטאַ־טען, ווייל פון דעם ווענדעט זיך דאָס צוטיילען צו די ענטשפּרעכענדע מיליטער פאָרמאַציעס.

פּאַבּאַראָוצעס וועלכע בּעמיהען זיך מכוח „אָד־ראַטשענ׳עס״ אַלס איינציגע פּרנסה־געבּער (אויפן יסוד פון אַרטיקעל 55) דאַרפען אַרויסקריגען די נויטיגע דאָקומענטען און די אויסגעפּילטע קוועסטיאָ־נאַרען בעליינען שפּעטסטענס א טאָג ערב׳ן שטעלען זיך פאַר דער קאָמיסיע.

באַנדיטען-דזשענטלמענער

כמעט, ווי אין דער אידיאַטישער אָפּערעטקע..

(א) נעכטען ביינאַכט זענען 4 פערמאַסקירטע באַנדיטען מיט רעוואָלווערן אין די הענט — אַנ־דערטהאַלבּען קילאָמעטער הינטער לאָדז — בּעפאַ־לען אַ בּריטשקע, אין וועלכער עס זענען געפאָהרען 4 פּערזאָן: יהושע קרישיאַק, אננא און פעליקס אַל־באַנאָוו און מיעטשיסלאַוו שיכאָווסקי.

די באַנדיטען האָבען אויסגעשריגען: „שטיין! פּאָליציי! רענצי האָ גורי!״ און דערנאָך האָבען זיי בּיי די אָנגעטראָפענע צוגענומען די פאַר זלאָטיס, וואָס איטליכער פון זיי האָט געהאַט בּיי זיך און דאָס... עסענוואַרג.

אַז די פרוי אַלבּאַנאָוו האָט זיי געזאָגט, אַז די 6 זלאָטיס, וואָס זיי האָבען בּיי איהר צוגענומען, איז איהר גאַנץ פערמעגען — האָבען די באַנדיטען זיך ענטשולדיגט און איהר צוריקגעגעבען דאָס געלד...

דערנאָך זענען זיי נעלם געוואָרען און איצט זוכט זיי פּאָליציי.

Dr. med. L. Berman
ציעגעלניאַנאַ 15. טעל. 149-07
ספּעציאַל־אַרצט פאַר מענער - שוועכע-בע האַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע - פּרייזען

אַנ׳אָפּערע מיט באַהן-בּילעטען

(א) עס איז לעצטענס ענטדעקט געוואָרען אַנ־אָפּערע מיט אַלטע באַהן־בּילעטען, וועלכע פלעגען אויף אַ קונציגען אופן איבערגעאַרבּייט ווערען אויף נייע און פערשפּרייט ווערען צו בּיליגע פּרייזען.

לכתחילה האָט מען געהאַט אַ חשד אויף באַהן־קאַסירערס, אָבער עס האָט זיך אַרויסגעוויזען אַז דער ראָזיגער פּעהראַכט איז אַנ׳אַמזיסטער, און אַז די „אויפטויערס״ פון דער אָפּערע איז אַ גוטאָרגאַני־זירטע באַנדע, וואָס האָט געאַרבּייט אין וואַרשע, לאָדז, און ווילנע, אונטער דער אנפיהרונג פון דעם באַקאַנטען וואַרשאַווער שווינדלער יאַן שאַפּראַניעץ.

אײדער וואָס־ווען איז אָבּער דער דאָזיגער שאַפּ־ראַניעץ פערשוואונדען געוואָרען, און מ׳זוכט איהם צוזאַמען מיט זיינע שותפים.

ליקווידירט אַ פאַרטיי

(א) נעכטען איז אויף פּעטריקאָווער 61 פאָרגעג־קומען אַ פערזאַמלונג פון דער פּאַרטיי „זיעדנאַטשאַ־ניע נאַראָדאָווע מאַזאַרניע פּאָלסקי״. אויף דער דאָזי־גער פערזאַמלונג איז געקומען צו גרויסע סקאַנדאַלען, אין וועלכען פּאָליציי האָט זיך געמוזט אַריינמישען, און נאָך אַ 6־יאָהריגער טעטיגקייט האָט זיך די פּאַרטיי איינגעלעזט, אַלס זעלבסטשטענדיגע פּאָליטישע אָרגאַניזאַציע.

אויספלוג קיין וויען!
9 אַפּריל אויף 4 טאָג 28 טאָג. 95 זל.

קיין בּריסעל 275 זל.
פון 8/4 ביז׳ן 21/4—1936.

קיין פּראַג, וויען און בודאַפּעשט
מיט פולער בעקעסטיגונג. 215 זל.
פון 9/4 ביז׳ן 16/4.

פּסח אין יוגאָסלאַוויען. וויען, זאַגרעב, סוסאַק, אויפענטהאַלט דורך צוויי וואָכען אין פּענסיאָנאַט אין דובּראָווניק.
580 זל. פון 6. ביז׳ן 30. אַפּריל

אויף פּסח קיין פּאַלעסטינע
הנחות פאַר די ה״ה סוחרים און דאָקטוירים.

הנחה-פּעסער קיין עסטרייך און טשעכאָסלאָוואַקיי

„אָרבּיס״, פּיעטריקאָווער 18
(„מעווא״) טעל. 249-40.

גוט מאָרגען!

איך געב 75 פּראָצענט...

דער נעכטיגער „קוריער לודזקיי״ ברענ[גט] אַ ידיעה, אַז אין די נאָהענטסטע טעג[י] אין סיים אַריינגעטראָגען ווערען אַ פּאָ[ר] שלאַג, צו בעשטייערן מיט 25 פּראָצ. ... דעוויזען - אַרויספיהר פון יודישע ... קיין ארץ ישראל. פאַר דעם אַרויסגעפּי[ר]טען געלד, זאָל מען קויפען נאָר פּויל[ישע] סחורה (טראַנספער בּלעיין).

דער „געטרייער לעזער״ האָט אונז די ה... טיגע וואָך פּעראַטען. ווי ס׳שטעלט זיך אַרויס, ... ער נישט אַזוי געטריי, ווי ער מאַכט דעם אָנשט[על] אַ סימן, אַז ער לייענט נישט בלויז דעם „ניי[עם] פאָלקסבּלאַט״, נאָר פּוילישע צייטונגען אויך. ... נישט סתם פּוילישע צייטונגען — דעם „קורי[ער] ל. דוקי״ לייענט ער.

נעכטען איז ער טאַקע געקומען אין רעדאַק[ציע] מיט אַ „קוריער לודזקי״ און זיך געהאַלטען ... די זייטען פון געלעכטער.

— מילא, אַז מ׳האָט געשאָכטען די שחי[טה] האָב איך מיך טאַקע איבערגענומען. אַזויפיל ... זענדער יודישע משפחות פּערל׳רען זייער ברו[ט] און וואָס וועלען מיר טון מיט די זאַדקעס? ... איצט נעמען אַ לעקצ׳יע זאַדעק־טרייבעריי!

אָבער אַזוי ווי איך האָב מיך איבערגענו[מען] מיט דער שחיטה, אַזוי לאַ־ איך, פון דעם נ[ייעם] טראַנספּער.

— פאַר־וואָס איך לאַך?

— טאָ הערט־זשע:

אַז איך וועל האַלטען ביים פאָהרען קיין א[רץ] ישראל, וועל איך אַוועק אין אויזשאַנד, און ... אַזוי טון זאָגען:

— „פּאַניע באַטשעלניקו, יאַ כצע יעכאַטש פּאַלעסטיני״.

וועט דער נאַטשעלניק מיך בעטראַכטען קאָפּ ביז פיס, און וועט מיר אַ פראַג־טון:

— „מאַ פאַן מאַיאָנטעק?״

— „אַ יאַקושע״.

— „צאָ?״

— „ווערט־פּאַפּירען. וואַזשנע זאַכען“

— „ווערט־פּאַפּיערן? שוויעטניע! — וועט ... נאַטשעלניק ענטפערן.

צומאָרגענס וועל איך צום נאַטשעלניק ... פאָהרען מיט אַ לאַסט־אויטא, און וועל איהם ... לעגען ס׳ביסעל סחורה: נאַקאַזען, פּאָדאַגיעס, וואַלאַגיעס, אופּאָמניעניעס, רעקורסען און אַ[נדע]רע „ווערט־פּאַפּירען״. נאָכ׳ן אָפּלעגען כ׳... „סחורה״, וועל איך מיך געזעגענען מיט׳ן ... טשעלניק און וועל איהם זאָגען:

— פּאַניע באַטשעלניק, איהר ווילט 25 פּ[ראָ]צענט? איך לאָז אייך איבער גאַנצע 75 פּ[ראָ]צענט. איך, אַז איך געב — געב איך מיט ד[ער] פולער האַנד. איך בין נישט „דראַבּיאַסטקאָ[וויעץ]“.

אַב—נעק

HALTRECHT
ספּעציעל-אַרצט פאַר הויט,- געשלעכט[ס]קראַנקהייטען און מענער-שוועכע
נעמט אָן פון 8.30 ביז 9.30 אָוונט.
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 21-...
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרי...
נעמט אָן אויך אין דער ווענעראָלאָגישער לעטשנ[יצע] פּעטריקאָווער 161 פון 9 פריה ביז 2 מיטאָג.

אויפן דערנער=וועג

שפּאַנענדער סענסאַציאָנעל-דראַמאַטישער ראָמאַן

(63

און דערביי קוקט רעדל מיט אַזאַ פּערצווייפלטען, דערשראָקענעם בליק אויפ׳ן אומבעקאַנטען פּאַרשוין, ווי יענער וואָלט געווען דער טייוועל אַליין.

דער אומבעקאַנטער דרעהט מעכאַניש אויס דאָס פּנים צו רעדל׳ן, קוקט איהם אַ ווייַלע אָן, ווי ער וואָלט נישט פערשטאַנען וואָס רעדל פרעגט איהם, און ער ענטפערט:

— דאָס איז נישט וויכטיג. איצט איז וויכטיג אַנ׳אַנדער זאַך...

— וואָס אַזעלכעס? — פרעגט רעדל און ווישט זיך דעם קאַלטען שווייס פון שטערן.

— אויב איהר ווילט, קאָן איך אייך טון אַ טובה...

— רעדט, איך הער אייך.

— איך קאָן מאַכען, אַז אָט דאָס דאָזיגע זאָל בעגראָבען ווערען אַזוי, אַז קיין שום לעבעדיגער נפש זאָל דערפון נישט וויסען. איהר פערשטעהט?

— בעגראָבען אַזוי, ווי ס׳איז בעגראָבען געוואָרען ביז, איצט... — האָט דער אומבעקאַנטער געזאָגט מיט אַ צווינדייטיגען טאָן און דערביי קוים אַ שמייכעל געטון.

רעדל איז דערוויל אַביסעל געקומען צו זיך, ער האָט זיך מעהר ווייניגער בעהערשט און שוין פערשטאַנען וועגען וואָס עס האַנדעלט זיך: דער אומבעקאַנטער זוכט איהם צו בעשווינדלען.

— איהר ווילט דערי־בער, אַז איך זאָל אייך בעצאָהלען פאַר אייער טרחה — פרעגט רעדל און די אויגען זיינע שפּריצען מיט פונקען פאַר כעס.

— איך האָב נאָך קיינמאָל נישט געאַרבּייט אומזיסט — ענטפערט דער פרעמדער מיט אַ גיפ־טיגען טאָן.

— צי ווייסט איהר, אַז איהר בעשווינדעלט מיך?! — פרעגט רעדל, אָטעמענדיג שווער.

— איך ווייס, — פאַלט אַ שטייפער, קאַלטער ענטפער.

— וואָס פאַר אַ פּרייז ווילט איהר? ענטפערט!

— זעהר א טייערען..

— און אויב איך וועל נישט איינשטימען?

— איך צווינג אייך נישט דערצו, אויב איהר וועט נישט מסכים זיין, וועל איך גאַנץ רוהיג אַוועק־געהן, אָבער די דאָזיגע פּאַפּירען וועלען מאָרגען פערעפענטליכט ווערען.. — האָט דער אומבע־קאַנטער געענטפערט מיט דער זעלבער קאַלטער שניידענדיגער שטים.

— און וואָס וועט איהר מיר טון, אַז איך וועל די דאָזיגע פּאַפּירען איצט צורייסען! — פרעגט ווייטער רעדל און וואַרפט זיך פאַר אויפ־רעגונג.

— מיך וועט עס גאָרנישט ריהרען... עס זענען פערהאַן דריי קאָפּיעס..

רעדל האָט פערצווייפעלט אַראָפּגעלאָזט די הענד. דער־בעס איז אין איהם געוואַקסען פון מינוט צו מינוט, ער האָט געפיהלט, אַז ער ווערט צופּלאַצט אויף פאַר ווילדען צאָרן. ער האָט זיך געפּרובט צו בעהערשען און געפרעגט:

— לאָמיך הערען דעם פּרייז!

— שטעלען זיך אין דינסט פון די רוסישע שפּיאָנען. — האָט דער אומבעקאַנטער שטים אַרויס־געררעדט די ווערטער, — אָט דאָס איז דער פּרייז!

רעדל׳ס פּנים ווערט אָנגעגאָסען מיט בלוט. אויף אַזאַ פאָרשלאָג האָט ער זיך נישט געריכט. ער שפּרינגט אויף ווי אַ פערוואונדעטע חיה און וואַרפט אויפ׳ן אומבעקאַנטען אַ וואַהנזיניגען בליק. דער אומבעקאַנטער פּאַרשוין זיצט אַלץ אַנ׳אומ־בעוועגליכער און זיין געזיכט איז שטייף און פער־גליווערט, ווי ער וואָלט גאָרנישט געזעהען אַרום זיך.

— די הונט אייבער! — גיט רעדל אַ געשריי און אַ כאַפּ־טוענדיג דעם רעוואָלווער אין האַנד, נעמט ער גלייך צילען אינ׳ם אומבעקאַנטענס געזיכט.

דער אומבעקאַנטער אָבער קוקט גלייך אין דעם „מויל״ פון רעוואָלווער. זיין געזיכט גיט נישט קיין ציטער, זיין בליק איז אַ קאַלטער און שטאָלענער, ווי קאַלט און שטאָלערן ס׳איז דער רעוואָלווער. וואָס איז געצילט אויף איהם.

אין דעם דאָזיגען בליק איז פאַרהאַן סיי סטראַשונעק, סיי ביטול. עס דוכט זיך, ווי דער דאָזיגער בליק רעדט:

— „נו, שיס.. כ׳ווייס דאָך, אַז דו וועסט נישט שיסען...״

רעדל פיהלט ווי דער בליק היפּנאָטיזירט איהם. די האַנד זיינע גיט אַ ציטער, די פינגער ווערען ווי געליימט און זיי געהען זיך פאַנאַנדער, אַרויס־לאָזענדיג דעם רעוואָלווער פון האַנד. דער רעוואָל־ווער פאַלט אַראָפּ מיט אַ הילכיגען קנאַק אויף דער ערד.

דער אַלמעכטיגער פּאָלקאָווניק רעדל פיהלט זיך ווי אַ געפּאַנגענער לייב. ער זיצט מיט פערק וצ־טע ציין און קוקט אויפ׳ן אומבעקאַנטען מיט אַ בליק פול מיט פערצווייפלונג

וואָס זאָל ער אָנהויבען צו טון? דער דאָזיגער אומבעקאַנטער איז אַנ׳אַגענט פון די רוסישע שפּי[אָנען]. ער, רעדל, קאָן איהם איצט אַרעסטיר[ען] אייגענטליך מוז עס זיין פליכט צו אַרעסטי[רען] איצט דעם שפּיאָן. דער דאָזיגער מענש האָט ... אָפען ערקלערט, אַז ער איז געשיקט פון אַ פר[עמ]דער מלוכה. וואָס־זשע וואַרט רעדל? פאַר[וואָס] אַרעסטירט ער נישט גלייך דעם דאָזיגען פאַרש[וין]

אָבער ניין, אין איצטיגען מאָמענט וועט ... דעם דאָזיגען מענש נישט אַרעסטירען! רעד[ל] לאַגע וואָלט דערמיט נישט בעסער געוואָרען, וואָלט איצט זיין לאַגע שוין מעהר נישט געק[ענט] ראַטעווען.

זיין גאַנצע קאַריערע, זיין גאַנץ לעבען ... איצט געלעגען אין די הענד פון דעם דאָזי[גען] מענש ... האָט זיך נישט געקאָנט וועהרען. ... האָט זיך גאָרנישט געקאָנט העלפען

דער אַגענט פון די רוסישע שפּיאָנען, ... איז איצט געזעסען אין רעדל׳ס קאַבּינעט, האָט ... האָט איך זיין רשות אַ פולע ליסטע פון רעד[ל׳ס] פערברעכערישען און עקלהאַפטען לעבען. ... טען האָבען זיך אויך געפונען רעדל׳ס פּערזענל[יכע] בריף.

איז דען אַ וואונדער, וואָס דער אַלמעכטי[גער] שעף פון די עסטרייכ׳ישע מיליטערישע שפּי[אָנאַזש] איז געבליבען זיצען אַזוי צוזאַמענגעבראָכען דערשלאַגען? איז דען אַ וואונדער וואָס ביי ... דל׳ען איז דער רעוואָלווער אַרויסגעפאַלען פון ... האַנד?

פאַר איהם איז געזעסען אַ מעכטיגער גע... וואָס האָט געהאַט אין זיינע הענד דעם גורל ... רעדל׳ס ווייטערדיגער קאַריערע, אַ מענש ... האָט אין צוויי שעה געקענט צוברעכען רעד[ל׳ס] לעבען.

(פאָרטזעצונג קומט).

IZA KREMER

זאַל פילהאַרמאָניע טעל. 213-84

דאָנערשטאָג דעם 26־טען מערץ, 8.30 אָווענד

איינ־איינציגער קאָנצערט

פאַר'ן אָפּפאָהרען קיין אַמעריקאַ

פון דער בעקאַנטער זינגערין פון וועלט־רוהם

אין אַ נייעם איבטערנאַצ. רעפּערטואַר פון לידלעך אין אַ צעהנדליג שפּראַכען.

די אויסגעקויפטע בילעטען אויף די קאָנצערטען פון 21־טען אוּן 22־טען ד. ח. זענען גילטיג דעם 26־טען ד. ח.

בילעטען פארקויפט די קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

זייט ווערלט איז ווערלט און מסחר איז מסחר

איז זיכער נאָך נישט אַזאַ טראַנזאַקציע געשלאָסען געוואָרען

פאר אפּגעט'ן דעם מאַן, צאָלט אַ געליבטע אויס דער פרוי 5 טויזענד זל. ענטשעדיגונג

(אַ שפּאַנענדע געשיכטע, וואָס איז פּאַרלאָפען אויף וואָלבאָרסקע גאַס)

ס'האָט שוין נישט איינמאָל געטראָפען, אַז אַ רייכער מאַנספּערשוין האָט זיך פלאַם־פייער'דיג פארליאַבטשעט אין אַן אשת איש און זיך גערייסען לוקא מיט איהר אַ חופה צו שטעלען.

געוועהנליך האָט זיך אַזאַ אייגער נישט געכאַפּט צו קיין פאַרפיהרערישע אָדער אַנדערע אומווירדיגע מיטלען בכדי צו ערהאַלטען זיין „איי־דעאַל", נאָר ער האָט גאָר פשוט, גוטוויליג זיך געוואָנדען צום האַר פון איהר ווערזען, דעם כשר'ן מאַן איהרען, און איהם פאַרגעלייגט אַ געוויסע סומע רענדליך פאַר אָפּטרעטען איהם די מציאה.

איז דער מאַן געווען אַ געריבענער פּערשוין, האָט ער אָנגעהויבען זיך צו בענוצען ביי דעם עסק מיט אַלע סוחרישע טריקען. צוערשט האָט ער זיך אויעקגעשטעלט מעשה בעליידיגטער. ס'הייסט מ'וואַגט זיך צו איהם צו קומען מיט אַזעלכע בישזיגע פראָפּאָזיציעס און פאַר אַלע אוצרות אויף דער וועלט וועט ער דען יאָ מסכים זיין אָפּצוזאָגען זיך פון זיינע אויגען אין קאָפּ, פון זיין האַרץ און נשמה, פון זיין טייער פראַניעלע אָדער בריליאַנטען גענידעלע.

בעמערקענדיג, אַז מיט דער געפּוצטער שטייפּקייט האָט ער שוין דעם יאָלד אַוועקגעלייגט אַ געפּלעפּטען, האָט ער דאַן גענומען אַוועקדרייהען די קאָרבע אין אַן אַנדערען טראַקט. קורץ ס'איז אַוועק אַ סדרה אונטערהאַנדלונגען און נאָך לאַנגע דינגעניש'ן איז די טראַנזאַקציע ענדליך מיט מזל געשלאָסען געוואָרען: דער מאַן איז פּטור געוואָרען פון אַ פגע־רע און נאָך בעקומען אַ שנאל כסף אַ צולייג.

יאָ, אַזעלכע ראָמאַנטישע מסחרים זענען אין אונזער ביזנעס־וועלטעל בכלל נישט קיין נייעס, נישט איין מאַנספּערשוין איז שוין אויף אַ אַ אופן אויסגעלייזט געוואָרען פון פאַמיליע־גלות און גלייכצייטיג אויך אויפגעראכט געוואָרען מיט אַ פּעקעל דאָלאַרען.

ס'האָט אָבער דאַכט זיך, נאָך נישט פּאַסירט ק'ין פאַרקעהרטער פאַל און געמליך, אַז אַ פרוי זאָל זיך ווענדען צו דער ווייב פון איהר געליבטען און איהר פאָרלייגען, אַז זי זאָל בעוויליגען פאַר באַרעס געלד איהר צו פערקויפ'ן דעם תכשיט.

לעבען מיר דאָך אָבער אי'ן אַ צייט, ווען אַלע אומעגליכקייטען ווערען מעגליך און אָט איז אויך אַזאַ פאַל לעצטענס געשעהען און גראָד נישט אין האָליוואוד, נאָר דוקא אין לאָדז, אויף וואָלבאָרסקאַ גאַס.

אויף קלינגעלד צולייגט זיך די געשיכטע אַזוי: מיט אַ יאָהר זעקס צוריק האָט זיך דעם אַלטשטעטישען גביר, הערש נ. אַ יוד שוין אין די טיפע זיבעציגער, בעגראָבענדיג די דריטע יודענע, פערגליסט צו בעגייען די יאָהרען דורך אַ 4־טע חופה מיט אַן אָרימע משפחה־מיידעל. בעקומענדיג אַ היפּאָטעטשנע גאַראַנטיע אויף אַ פעטע סומע און גאַנץ לייטישע כלה מתנות אַ צולאָג, האָט דאָס דערמאָנטע עלענדע מיידעל מסכים געווען מקריב צו זיין איהר בליהענדיגע יוגענד און האָט טאַקע מיט'ן זקן אַ חופה געשטעלט.

קנאַפּע 5 יאָהר האָט דאָס יונגע ווייבעל נעבעך אַזוי אָפּגעבידעוועט מיט'ן אַלטען טערעק. ענדליך האָט ער זיך מיט אַ האַלב יאָהר צוריק אַוועקגעריטשט, מילא, צו שטאַרק האָט זיך דאָס אלמנה'לע נישט מצער געווען. זי האָט באַלד אָנגעהויבען טראַכטען וועגען אַ שטיקעל תכלית.

געוואָרפען האָט זי אַן אויג אויף אַ שכן פון זעלבען הויז, אַ יונגען דאַמען־שניידער. צווישען דער אלמנה מיט'ן דאַמען־שניידער איז געשלאָסען געוואָרען אַ בעקאַנטשאַפט, וואָס האָט זיך באַלד איבערגעקאָכט אין אַ הייסע ליבע. ס'איז אָבער געשטאַנען איין מניעה אין וועג צו זייער גליק. דער דאַמען־שניידער האָט געהאַט אַ פרוי.

זוילענדיג אויף אַ פרידליכען אופן בעזייטיגען אָט דעם „שטיין" פון וועג צו דער חופה מיט איהר בעשערטען האָט די אלמנה גענומען אַ שליח און איהם אַריינגעשיקט צו זיין ווייב אונטערהאַנדלען.

די דאַמען־שניידערין האָט גוט געוואוסט, אַז די פערמעגליכע שכנ'טע די יונגע אלמנה האָט זיך פערלייגט אויף איהר מאַן, אַז זיי ביידע טרעפען זיך זייער אָפט און פיהרען אונטער איהרע כל יצעס אַ לינקע ליבע.

מיט געוויין און געבעט האָט זי דעם מאַן נישט געקאָנט אָפּרייסען פון דער אלמנה, צו סקאַנדאַלען און אַוואַנטורעס איז זי געווען צו בעשיידען און נישט פעהיג און אגב האָט זי פאַרשטאַנען, אַז די דאָזיגע מיטלען וועלען סיי ווי נישט העלפען און אַז פון איהר געשפּאַן וועט שוין דריבער קיין לייט נישט זיין.

איז זי נאָך לאַנגע דינגענישען איינגעגאַנגען פאַר 5 טויזענד זלאָטעס אָפּצוגט'ען דעם מאַן.

נאָכדעם ווי די דאָזיגע סומע איז איינגעלייגט געוואָרען דורך דער אלמנה ביים ווירט פון הויז האָט די דאַמען־שניידער'ין אַנימאָל אָפּגעזאָגט דעם מאַן.

ארגוס

יערליכע גענעראַל־פערזאַמלונג פון הערינג קליינהענדלער־פעראיין זגערזשער 38

זונטאָג, דעם 22־טען ד. ח. איז פאָרגעקומען די יעהרליכע גענעראַל־פערזאַמלונג פון הערינג קליינהענדלער פעראיין. די פערזאַמלונג עפענט פּרעזעס פישעל פרענקעל, אלס פּאַרזיצער ווערט געוועהלט ה' משה רעכטמאַן, וועלכער לאַדענט איין אלס בייזיצענדע חיים הערשענקאָפּ און אלי פּילווערמאַכער. דעם טעטיגקייטס־בעריכט גיט אָפּ ה' פישעל פרענקעל. די וואַהלען צו דער נייער פערוואַלטונג האָבען געגעבען פאָלגענדען רעזולטאַט: פּרעזעס — פישעל פרענקעל, וויצע — יחיאל מאיר זאַנדמאַן. סעקרעטאַר — שלמה באום, קאַסירער וואָלף דאַברוינסקי. אין דער פערוואַלטונג: חיים הערשענקאָפּ, אלי פּילווערמאַכער, יהושע יוסף שעפּינסקי, משה רעכטמאַן, נטע גוטערמאַן. קאַנדידאַטען: בנימין אייזענבוים, אהרן כהן, נתן שמערקאָוויטש. רעוויזיר־קאָמיסיע: אברהם פרענקעל, זיינוועל גאָלדשטיין און ישראל ווייסמאַן.

פערמשפּט אַ געמיינעם יונג

(א) דעם 31. יאַנואַר 1936 איז אַ געוויסער פראַנציסשעק אָל'אַש, אין באַביצע, הינטער לאָדז, בעפאַלען איינע רעגינאַ מויער, זי אַריינגעוואָרפען אין אַ דאָל און זי געוואָלט פערגוואַלדיגען.

די פערבייגייענדע חנה יואַלקאָוויטש האָט געמאכט א געשריי, און מ'האָט דעם פערשויז פערהאַלטען.

נעכטען האָט ער בעקומען פון קרייז־געריכט א פּסק־דין — 2 יאָהר צו זיצען.

פערמשפּט מעסער־שטעכער

(א) דאָס קרייז־געריכט האָט נעכטען פערמשפּט פאַר מעסער־שטעכריי דעם 17־יאָהריגען הענריק ראָגאָזשינסקי אויף אַנדערטהאַלבען יאָהר טורמע און יאַן ראָגאָזשינסקי'ן אויף אַ יאָהר מיט 2 חדשים.

זעלבסטמאָרדען

(א) אויף גורנאַ 38 האָט זיך אויף אַ בוידעם איבערגעשניטען די אָדערען פון די הענד און דעם האַלז דער 32־יאָהריגער ארבייטסלאָזער ראָמאַן פּאָזשאַרסקי. געטון האָט ער עס, מחמת ערנסטער נויט. פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל.

* * *

(א) צוליב דערזעלבער סיבה האָט זיך אויף דער צמענטאַרנע גאַס געמאַכט 8 טיפע מעסער־שטעך איבער'ער ברוסט און אין בויך דער 34־יאָהריגער הענריק טאָמאַ. אויך איהם האָט פּאָגאָטאָוויע אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל.

* * *

(א) אויף סטאַשיצ־גאַס 4 האָט זיך געסם'ט מיט זאַלץ־זויער די 38־יאָהריגע יאַנינאַ ראָגאָזשינסקאַ. פּאָגאָטאָוויע האָט זיך אָפּגעפיהרט אין ראַדאָגאָשטשער שפּיטאַל

אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון מאַנופאַקטור פערמיטלער־פעראיין

אונטער'ן פאָרזיץ פון ה' וואָלאַך איז פאָרגעקומען די יערליכע גענעראַל־פערזאַמלונג פון מאַנופאַקטור־פערמיטלער פעראיין פּעטריקאָווער 64. עס איז געוועהלט געוואָרען פאָלגענדע נייע פערוואַלטונג: מ. הערמאַן, פּרעזעס; א. וואָלאַך און מ. ח. גראַיווער, וויצע־פּרעזעסען; י. ראַפּאַפּאָרט סעקרעטאַר; י. גראָדזענסקי, קאַסיר; ש. רישעלעווסקי אַלס ווירט ווי אויך ה. נ. ראָזענשטאַט, י. פערעלשטיין, ל. גערטשיקאָוו. מ. גאַרמאַז. און מ. מאַרקוזע אַלס קאַנדידאַטען.

די פערוואַלטונג איז צוגעטרעטען צו אַ פּסח־אַקציע פאַר די אָרימע פאַמיליעס פון די מיטגלידער.

KINO TEATR

MIRAŻ

11 LISTOPADA 16

הייבט פּרעמיערע!

ערשטער פוילישער עפּאָפּיי פון ליבע און פליכט א. נ.

ראַפּסאָדיע פון באַלטיק

אין די הויפּט־ראָלען:

Marja Bogda, Adam Brodzisz, Miecz. Cybulski, Jerzy Marr

אויסערן־פּראָגראַם:

וואָכען־זשורנאַל Paramount

Dr. REICHER

פּאָלודניאָווא 28. טעל. 120-93

ספּעציאַליסט

פאַר מענער - שוואַכע - בעהאַנדלונג

סעקסועלע בעראַטונגען פון פּסיכאָ - אַנאַליזען

נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אָווענד,

זונטאָג און חגאות פון 9—1

Dr. Wołkowyski

ציגעל־גאַס 11, טעל. 238-02

ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט־קראַנקה. בעהאַנדלונג פון מענער־שוואַכע

נעמט אָן פון 8—11 ביי טאָג און 4—9 אָווענד.

ק. מלאַד
דאָן־דאָמינגאָ
ראָמאַן

נאָכדרוק אין אַ טאָג - צייטונג, אפילו טיילווייז — פערבאָטען.

47

א גאַנצען טאָג האָט ער נישט געהאַט גענומען אין מויל אריין, זי אליין וויסט נישט פאַרוואָס, זי האָט נאָרנישט איבערגעלאָזט, זי האָט פערגעסען אין אזא זאַך ווי עסען. ער איז עפּעס פאַר איהר געווען אַ פיל העכערער בעגריף ווי דאָס געוועהנליכע, ווי דאָס ערדישע.

ווען זי האָט דערזעהען זיינע ליפּען פערפּלייכט און פערשמאַכט, האָט זי געהאַט דאָס געפיהל, ווי א מאַמע, וואָס פערלאָזט איהר קינד און גייט אין וואַלד אריין, אָדער אין פאַבריק פאר א גאַנצען טאָג, עס האָט איהר אַרומגענומען א רחמנות אָט פאַר דעם קינד, און כדי איהם מפייס צו זיין, האָט זי איהם דערלאַנגט א פולע האַנט מיט פאַפּיר־געלט, ווי זי האָט עס נעכטען געטון צו די פּאָליציאַנטען.

דאָניע האָט נישט אויסגעשטרעקט די האַנט, נישט ער האָט עס גענומען און נישט ער האָט עס אָפּגעשטופּט. ער האָט געגלאָצט זיינע אויגען, אויף זיין פּנים איז געשטאַנען אַ פוילע רוהיגקייט.

האָט זי דאָס געלט אַרונטערגעשטופּט איהם אונטערן צוקאָפּענס און אליין א מידע און אויסגעצאַנקטע, האָט זי זיך צוגעשפּאַרט האַרט לעבען זיין זייט און איינשלאָפענדיג האָט זי געזויגען אין זיך זיין אָטעם, ווי איינער, וואָס ליידט אויף אַסטמע, ציהט אריין אין זיך די פּראָסטיגע לופט פון געעפענטע פענסטער.

ווען ער האָט זיך געוואָלט אויפהויבען, האָט ער מיט די פיס זי אַראָפּגעקאָפּעט פון דער „קאָטרע", זי איז געווען שטאַרק פערשלאָפען און מיט די עלענבויגענס איהם געהאַלטען צוהאַלטען. זי האָט געוויינט און געגאַוועט, אָבער קוים האָט ער זיך געשטעלט אויף זיינע פיס, איז זי שוין געווען אויף און אַזוי וואַכעדיג, ווי זי וואָלט אַ גאַנצע, לאַנגע נאַכט געשלאָפען אין אומגעשטערטער רוה.

דעם אונטאָגדיגען טאָג איז א ביסעל זייער רוה געשטערט געוואָרען ווייל אלעמאָל איז אַן אַנדערער דורכגעגאַנגען מיט דער שמאָלער סטעזשקע אין וואַלד.

כוואַנאַ איז א דערציטערטע אריינגעשפּרונגען אין ראַנטשע ווען זי האָט פּלוצלונג דערזעהן איבער דער בריט פון שטעג האָט זיך עפּעס אריבערגעצייגען צום ערשט האָט זי דערקענט נאָר ווי זי האָט געזעהן עפּעס א גרינ'ער פּאַס וויקעלט זיך איבערן וועג, האָט זי גלייך השערפּיהלט, אַז דאָס איז א שלאַנג. דאָמינגאָ איז אַרויסגעגאַנגען געלאָסען זי האָט געזעהן ווי ער שמייכעלט אין זיך. ווי זיין פּנים ווערט אָנגעגאָסען מיט א העלקייט און די אויגען ווערען אויסגעלייטערט, האָט זי זיך אליין דערפּיהלט גרינגער און לייכטער.

ער איז מיט לאַנגזאַמע טריט צוגעגאַנגען צום טאָל וואו דער שלאַנג האָט זיך שוין געהאַט אראָפּגע־רוקט אין א באַרג מיט אָנגעפאַלענע בלעטער, עס האָט זיך געזעהען מיט עטליכע שפּאַן ווייטער, ווי דאָס בערגעל מיט בלעטער דרייט זיך איבער און באַלד האָט דעם שלאַנגס קאָפּ זיך אַרויסגעהויבען אין זיך געווענדעט צו איהם מיט אַן אָפענעם מויל און אַ צינגעל ווי אַ רויכעל פון אַן אויסגעלאָשען ליכט האָט זיך גענומען וואַרפען אַרויף און אַראָפּ.

כוואַנאַ איז געשטאַנען א פערציטערטע, אָבער דאָניע האָט שנעל געכאַפּט א צווייג, דערנעהנטערט זיך צום שלאַנגס האַלז האָט ער בעפעהלעריש געזאָגט איהר זי זאָל אָננעהמען ביים צווייטען עק פון שטעקען.

ביי דעם מיידעל וואָס איז גאָר קיין ספק נישט געווען אַז זי וואָלט פאַר דאָמינגאָן אויף דער תליה געגאַנגען האָט זיך דאָס האַרץ געוואָרפען פאַר אימה נאָר זעהענדיג זיין צעשטראַהלט פּנים האָט זי נישט געוואָלט זיין נצחון פערשטערען, איז זי צו, אויסגעצויגען די הענט ווי ווייט זי האָט נאָר געקענט דערגרייכען און ער אין איין זייט — זי פון דער אַנדערער — איז דער שלאַנג געבליבען א דערדריקטער צום טויט.

דאָניע האָט זיך א גאַנצען טאָג געשפּילט מיט'ן טויטען שלאַנג איהם בעטראַכט מיט אויפמערקזאַמקייט, געעפנט זיין גרין־געלע פעל, אריינגעקוקט אין מויל, איהם צונויפגעדרייט אויף דעם רעבעל פון צווייגען, וואָס האָט בעדעקט די ראַנטשע.

כוואַנאַ איז געווען איבערגליקליך פון דעם, וואָס זיין צעשטרייטקייט איז צערונגען, ער האָט איהר געקוקט מילד אין פּנים אריין, זי האָט נישט אויסגעהאַלטען און איהם בעדעקט ווי גרוים און אַלט ער איז געווען מיט הייסע מיט בענעהדליכע קושען.

זי איז געווען פרום און אבערגלויבעריש, זי האָט אין דעם שלאַנג געזעהען א סימן פון א העכערער זאַך, א זאַך קענען וועלכער ער, דער רוסאָ וועט זיך נישט קענען אנטקעגען שטעלען.

פּיי א פייער וואָס זי האָט פונאַנדערגעלייגט אין וואַלד פון טרוקענע צווייגען און פערדאַרטע בלעטער האָט זי געמאַכט א געקעכץ פון „מאַנדיאָקע"־מעהל ער האָט עס געגעסען און עס האָט געהאַט א טעם פון קלייען, וואָס מען מאַכט פאַר חזירים, די קעל איז איהם פערקלעפּט געוואָרען, נאָר געגעסען האָט ער און געערדט וועגען דער שלאַנג.

ווען די זון האָט זיך גענומען אַנצוגדען מיט גאָלדענער רויטקייט אויף דעם בוידעם פון וואַלד, איז זי געוואָרען אומרוהיג, האָט אַלע רגע געווענדעט איהר בליק צום אָפענעם וועג, וואָס גייט ארויס פון וואַלד, זי האָט איהם נעצערטעלט און געבעטען:

— דאָמינגאָ מיינער, דאָמינגאָ, א סך געלד וועל איך היינט ברענגען, זעהר א סך. עס איז זונטאָג, א גאַנצען וועל איך עס דיר געבען, אינגאַנצען דיר. דו וועסט דאָ וואַרטען אויף מיר. ניין, דו וועסט נישט אַוועקגעהן? ניין? גוטע זאַכען וועל איך מיטברענגען און מאָרגען וועל איך זיין מיט דיר, אינגאַנצען מיט דיר, דאָמינגאָ מיינער!

האָט דאָניע גאָרנישט געזאָגט, ער האָט אָנגעהויבען צו ווערען אומרוהיג און דאָס בענקעניש איז אויפגעשטאַנען אין איהם ווי אויפגעבערענט פון די צוגליהטע ביימער־שפּיצען.

זי איז געוואָרען דרייסט און עקשנותדיג און אַרויסגעשטאַכען מיט א פראַגע:

— דאָמינגאָ, איך האָב דיך ליב, וואָוין מיט מיר, זיי מיט מיר.

דאָניע האָט נישט פערשטאַנען וואָס זי וויל, וואָס זי שמייכעלט מיט טרעהרען וואָס זי בערעכט זיך דעם „מאַזשגאָר" — דאָס מאָלפּע פּנים און וואָס זי העגגט זיך אָן אין זיינע אַקסלען.

(פאָרטזעצונג קומט)

טעאטער, מוזיק און פערוויילונג
(קאמוניקאטען)

„יאשע קאלבי" מיט מאריס שווארץ אלס ניעשאווער רבי ווערט ווייטער געשפילט.

אויף הונדערטער שריפטלעכע און מינדליכע בקשות פון יחידים און אינסטיטוציעס, וועלכע האבען ביז אהער אלץ נישט געהאט קיין מעגליכקייט צו זעהען „יאשע קאלב" מיט מאריס שווארצ'ן — טיילווייז צוליב רוימליכע סיבות (במשך די 34 פארשטעלונגען, וואס „יאשע קאלב" ווערט דא געשפילט, זענען אדורכגעגאנגען 35.000 צושויער) טיילווייז אויך צוליב די הויכע פרייזען, וואס זענען געווען א דרינגענדער פועל-יוצא פון די קאלאסאלע הוצאות, וואס אזא פארשטעלונג ווי „יאשע קאלב" בעטרעפט — האט מאריס שווארץ איינגעוויליגט צו פערבלייבען אין לאדז נאך אויף איניגע פארשטעלונגען און די הויפט-זאך צו רעדוצירען די פרייזען פון די בילעטען אזוי, אז זיי זאלען שוין זיין צוטריטליך פאר אלע שיכטען פון דער בעפעלקערונג, פאר דער ארבייטערשאפט און ארבייטער - אינטעליגענץ: פון 80 גר. ביז 3.30 אין אווענד, און 70 גר. ביז 2.50 ביימאג.

און מיט נאך א מתנה וועט אונז מאריס שווארץ מהנה זיין אויף דער קומענדיגער וואך, מיט 4 שלום עליכם פארשטעלונגען, מייסטער-ווערק פון אונשטערבליכען גאון אונזערן.

מאנטאג און מיטוואך אלס טובי אין „טוביה דעם מילכיגען", דינסטאג און דאנערשטאג אלס דוד שפירא אין „שווער צו זיין א יוד".

מאריס שווארץ קלאסישע שלום עליכם-קרעאציעס געהערען לויט דער אלגעמיינער אנערקענונג צום ערן-פלעקט זיך מאריס שווארץ אין דער גארער גרויס פון פלעקט זיך מאריס שווארץ אין דער גארערע גרויס פון זיין מייסטערשאפט.

מאריס שווארץ דארף אזוי לאנג שפילען זיין „טוביה" — אזוי האט די ווארשאווער פרעסע געשריבען — ביז ס'וועט נישט בלייבען קיין איין קולטורעלער מענש, וואס זאל נישט האבען געזעהן „טוביה" אין שווארצ'ס שפיל און רעזשי.

מארגען זינגט איזא קרעמער אין פילהארמאניע

מארגען 8.30 אווענד קומט פאר אין פילהארמאניע דער איינציגער קאנצערט פון דער בעקאנטער זינגערין פון וועלט-רוהם איזא קרעמער. דאס וועט זיין פאזיטיוו דער לעצטער אפשידס - קאנצערט פון דער גרויסער קינסטלערין. אין פראגראם די סאמע שענסטע פערל פון איהר רייכען רעפערטואר.

די געקויפטע בילעטען אויף די קאנצערטען פון 21-טען און 22-טען ד. ח. זענען גילטיג אויפ'ן קאנצערט דעם 26-טען ד. ח.

באלעט באדענוויזער אין לאדז

אין די נאהענטסטע טעג קומט קיין לאדז און וועט אויפטרעטען מיט איין-איינציגען קאנצערט דער וועלט-בעריהמטער באלעט באדענוויזער.

אין פראגראם די נייעסטע טענץ-קרעאציעס.

רחל האלצער אין פילהארמאניע

שבת, דעם 28-טען ד. ח. 9 אווענד קומט פאר אין זאל פילהארמאניע דער איינציגער קאנצערט פון לעבעדיגען ווארט פון דער בעקאנטער רעציטאטארקע רחל האלצער, וועלכע האט איבערראל גרויס ערפאלג מיט איהרע רעציטאציעס.

אין פראגראם די בעסטע שאפונגען פון די פאפולערסטע שרייבער.

ס'איז צו האפען, אז דער רעציטאציע - אויפטריט פון דער אזוי בעליבטער ארטיסטין וועט ארפאס מיט גרויס ערפאלג.

ראדיא-פראגראם

מיטוואך, דעם 25-טען מערץ

6.34 גימנאסטיק, 6.50 פליטען, 7.20 ידיעות, 7.30 פליטען, 7.55 אינפארמאציעס, 8 אוידיציע פאר שולען, 11.57 צייט-סיגנאל, 12.03 ידיעות, 12.15 רעפעראט פון א קינדער-דאקטאר, 12.30 קאנצערט, 1.25 הויזווירטשאפט, 1.30 ווינער מעלאדיעס (פליטען), 3.12 לאדזער בערזע, 3.15 עקספארט, 3.20 ווארשאווער בערזע, 3.30 פליטען, 4 בילדעל פאר קינדער, 4.20 געזאנג, 5 „דאס ארט פאר דער יוגענד", 5.20 קאנצערט, 5.50 „בוך און וויסען", 6 „א האלבע שעה אין שפאנען" — געשפילט פון א קאמעראל - ארקעסטער, 6.30 פעליעטאן, 6.45 פליטען, 7.20 רעקלאמע - קאנצערט, 7.35 ספארט, 7.50 אקטועלער רעפארטאזש, 8 קאנצערט, 8.45 אווענד-ידיעות, 9 פון שאפינ'ס שאפונגען, 9.40 „צווישען יונגע פאעטען", 9.35 ווירטשאפטליכער שמועס, 10.05 אוידיציע געווידמעט דעם נאציאנאלען יום-טוב אין גריכענלאנד, 10.25 קאנצערט, בעת די פויזעס ידיעות, קאמוניקאטען און טאנץ-מוזיק.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	97.75
3-פראצ. בוד.	26.50
4 „ דאלארובקע	51.60
7 „ סטאביליזאציע (אמ.)	62 88
5 „ ווארשאווער פ. ב. 1934	54.38
5 „ לאדזער	48.00
ענגלישער פונט	26.25
דאלאר אפיצ. – 5.29.50 נישט-אפיציעל	5.28
גאלד-דאלאר	9.04
גאלד-רובל	4.80
דייטשער מארק	1.41
פראנק שווייצארישע	173.30

א בריף פון תל-אביב

(ענדע פון דער 4-טער זייט)

דעם „ברית" געלונגען צו מאכען א פערטראג מי[...] דער בעקאנטער פערזיכערונגס געזעלשאפט „ציון" וועלכע אונטערשטיצט דעם „ברית עברית עולמית" און „קרן ביאליק" אין יעדער הינזיכט. דער הויפט[...] זעבליכער פערדינסט געפירט דא דעם דירעקטאר פ[...] „ציון" ה' חיים טוב, וועלכער האט זיך זעהר בע[...] מיהט כדי דער פערטראג זאל זיין פון נוצען פא[...] דעם „ברית". אויך די לייטער פון דער געזעלשאפ[...] „ציון", די ה"ה אברהם אראטען, יוסף פעטער, יוס[...] וואהלמאן קומט א יישר כוח, ווייל אויפן קולטור[...] לען געביט וועט זעהר פיל געלייסטעט ווערען. דע[...] „ברית עברית עולמית" איז איצט אויפן וועג אהוים[...] צוזעבען און צו פערשפרייטען דאס העבּרעאיש[...] בוך אין גלות. אין זיין רעדע האט דר. ראזענפעל[...] בעמערקט אז ס'איז אפשר נישט קיין צופאל וואס ד[...] געזעלשאפט וועלכע האט אויף זיך גענומען מיטצו[...] העלפען צו פערשפרייטען די העברעאישע קולטור[...] הייסט „ציון", „כי מציון זו תצא תורה ותרבות". אויך דער בעקאנטער זשורנאליסט און כלל-טוער [...] לאצקי-בערטאלדי האט זיך געשטעלט אין דינסט פ[...] דעם וויכטיגסטען ווערק.

מיר ווילען האפען, אז דער „ברית עברית ע[...] למית" און „קרן ביאליק" ווילען מיט הילף פון דע[...] חברת „ציון" א סך אויפטון, כדי צו ערמעגליכ[...] פאר די ברייטע מאסען פון יודען אין גלות בעקאנ[...] צו מאכען מיטן ספר עברי.

GARY COOPER אין דער אונפערגלייכליכער העלד פון פילם „BENGALI" ANNA STEN די מייסטענס פאסציני[...] רענדע פרוי פון דער וועלט

היינט פרעמיערע!

„חתונה-נאכט"

אויסער'ן פראגראם: אקטואליטעטען פון A. T.

אנהויב אין גאוו. טעג 4.30 נאכ[...] שבת און זונטאג—12 א זייגער בײ[...]

קלייב-קינא CAPITOL זאוואדזקא 16

קליינע אנאנסען ו זלאטי אנאנס ביז 15 הערטער

פערשידענעס

עס ווערט געזוכט א שותף צו ק[...] פעקציע אנ'איינגעפיהרט געשעפט א[...] נאוואמיעסקא גאס, אפערטען אין אדמ[...] אונטער „קאנפעקציע". [...]308

נעהענדיג אויף פיעטריקאווער [...] האב איך פערלוירען א פארטפעל און וועקסלען אויף 30 זלאטעס אויסשטעל[...] קראוזע צאלבאר 3/5. דער וועקסעל ווע[...] ערקלערט פאר אונגילטיג. אפצוגעבען [...] געגען בעלוינונג צו לאנדא פיעטריקאוו[...] 16, אדער ראזענפעלד 11 ליסאפאד [...]8

געלעגענהייטליך צו פערקויפען [...] ענגלישע שטוהל 60—80 צאהל קאר[...] און גלאט ברייט מיט אלע געהילף מ[...] שיגען אין גאנג, אפערטען אבצוגעבע[...] אין אדמינ. אונטער „שטוהל". [...]309

וויכטיג! ווער עס וויל פערדינ[...] אויף פסח מיט א גאנגבאר ארטיקעל ז[...] זיך ווענדען צו ערליך, שרודמיעסקא [...]9 געווינשען פון דער קאלאניאל-בראנזש[...]

ספעציעל פאר סוחרים! מאדערן איינגעריכטעט, בעקוועם א נא[...] לעגער 1,25 זל. א צימער 1,50 [...] לאדז, קילינסקעגא 41, אין דהויף.

אכטונג! ווער ס'וויל האבען ע[...] גאנטע היטען אויך Hückel נייעס[...] פאסאנען, יורישע בעסערע היטלעך פ[...] כענע און סאמעטענע, אלע שיקער-קינדע[...] היטלעך נור אין דער בעוואוסטער פירמ[...] „שערלאנס", פיעטריקאווער 10. קומט א[...] איבערצייגט איין! שבת איז מיין געשע[...] געשלאסען.

Poszukuję czeladnika kraw[...]a damskiego. Piotrkowska 42. [...] Sum'raj.

ראקאלען

אוועקצוגעבען א קאמפארט איינ[...] געריכטעטע וואוינונג פון 2 צימער א[...] קיך מיט מאדערן מעבעל 1 שטאק מ[...] אלע בעקוועמליכקייטען אין צענטרו[...] שטאדט. ביליג דירה-געלד. צו ערפאהר[...] טעלעפאניש נומער 17661 פון 12-[...] און פון 5—7.

PIERWSZE PRYWATNE Pogotowie Lekarskie

(1-טע פריוואטע גיכע הילף)

זשעלאנא 6 טעל. 12-333 (Legjonów 6)

טעטיג אהן איבעררייס ביי טאג און ביינאכט.

גיכע ערצטליכע הילף אין אלע ספעציאליטעטען.

ד"ר העללער

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער - שוועכע

8 טראוגוטא 8. טעל. 179-89

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט, זונטאג פון 10—2 מיטאג.

פאר פרויען — א ספעציעלער ווארטע-זאל פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

Dr. med. Niewiażski

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער - שוועכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

פראנט, 1טער שטאק

נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אווענט זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג. ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען

LAKARZ-DENTYSTA S.Bergman

Al. Kościuszki 39, tel. 148-24.

נעמט אן פון 10—1 און פון 4—7 נאכמ.

Dr. med. G. GERSZTAJN

ספעציאליסט פאר אויגען קראנקהייטען

Traugutta 12, tel. 175-10

נעהמט אן פון 11-2 און פון 5 ביז 8.30 אוו. אונבעמיטעלטע— לעטשניצע פרייזען.

Dr. med. Z. DATYNER

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין-קראנק.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אוונט.

Dr. med. M. TAUBENHAUS

ספעציאליסט

פאר אקושעריע און פרויען קראנקהייטען פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט

זגערזשער 11, טעלעפאן 246-09.

נעהמט אן פון 4—8 אוונט.

וויכטיג פאר לאדז און פראווינץ!

קאמיסיאנס-לאגער

פון פערשידענע מארקען

מעבעל

נייע און געניצטע, ווי אויך היגיענישע מאטראצן, שעזלאנגס, מאטראצן, אין דער פיינסטער אויספיהרונג, בעקומט איהר צו די ביליגסטע פרייזען נור ביי

א. ווייצמאן,

שענקיעוויטשא 6, טעל. 191-00.

בעמ.: איך קויף אויך פערשידען געניצטע מעבעל, דיוואנען, ניי-מאשינען, שרייב-מאשינען, פעלצען א.ז.וו.

Lekarz Dentysta Jakób Botwinik

וועלכער האט געארבייט אין דער קראנקען - קאסע 12 יאהר ספעציעל אויף ציין-ציהען און האט אנ'אייגענע לאבאראטאריום פון קינסטליכע ציין, נעמט אן טעגליך פון 10 ביז 3 נאכמ. אין דער לעטשניצע „פאמאץ" רוג זגערזשער און לימאנאווסקיעגא 1, טעל. 101-29 און פון 4—11 אווענד אויף נארוטאוויטשא 13 צוגענגליכע פרייזען. פאר ארבייטסלאזע הנחה.

Dr. W.Łagunowski

specjalista

chorób wenerycznych, seksualnych i skórnych

(Gabinet Roentgeno- i światło-leczniczy)

PIOTRKOWSKA 70 tel.181-83

Przyjmuje: od 8.30 do 10.30 rano, od 1-ej do 2.30 pp. i od 6 do 8.30 wiecz w niedziele i święta od 10—1.

לעטשניצע

פאר וועגערישע-קראנקע מענער - שוועכע און הויט-קראנקהייטען

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

פיעטריקאווער 45

טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אווענד.

פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי-דאקטאר פון 11-1 און פון 5-7 אוונט.

א בעראטונג 3 זל.

OGŁOSZENIE.

Zarząd Miejski w Łodzi ogłasza przetarg nieograniczony na wykonanie robót, związanych z konserwacją ulic i placów w mieście Łodzi.

Warunki ogólne i techniczne, wzór umowy i oferty, oraz ślepe kosztorysy ofertowe otrzymać można w Wydziale Technicznym–Plac Wolności № 14, pokój № 34, w Referacie Gospodarczym Oddziału Drogowego, w godzinach: od 11,30 do 13-tej po uprzednim wpłaceniem do kasy Miejskiej zł. 10.– za komplet druków.

Oferty z oznaczeniem cen jednostkowych należy składać w Wydziale Technicznym, pokój № 44, do dnia 9 kwietnia 1936 r. do godz. 12-tej, w kopertach podwójnych, zamkniętych i zalakowanych z napisem: „Oferta do przetargu na wykonanie robót związanych z konserwacją ulic".

Koperta zewnętrzna winna zawierać dowód złożenia wadjum do depozytu Zarządu Miejskiego oraz drugą kopertę zawierającą ofertę z kosztorysem, podpisane warunki ogólne i techniczne oraz wzór umowy.

Wadjum w wysokości zł. 2.000.– może być złożone w gotówce, lub w wartościach, wymienionych w warunkach ogólnych przetargu.

Otwarcie ofert nastąpi dnia 9 kwietnia 1936 roku o godz. 12,15 w pokoju № 29.

Zarząd Miejski zastrzega sobie prawo wyboru oferenta, prawo powierzenia tylko częściowo robót, jak również prawo odrzucenia wszystkich ofert.

Oferty nieodpowiadające warunkom przetargu lub złożone po terminie, rozpatrywane nie będą

Zaznacza się, że na kopercie zewnętrznej nie może być ujawnione nazwisko oferenta.–

Łódź, dnia 24 marca 1936 r.

ZARZĄD MIEJSKI w ŁODZI.

Ogłoszenie.

Zarząd Miejski w Łodzi ogłasza przetarg nieograniczony na wykonanie robót związanych z przebrukowaniem nawierzchni ulic w mieście Łodzi.

Warunki ogólne i techniczne, wzór umowy i oferty oraz ślepe kosztorysy ofertowe sporządzone na każdą z poszczególnych ulic oddzielnie, otrzymać można w Wydziale Technicznym — Plac Wolności L. 14, pokój L. 34 w referacie gospodarczym. Oddziału Drogowego w godzinach od 11.30 do 13-tej po uprzednim wpłaceniu do Kasy Miejskiej 20 zł. za komplet druków.

Oferty z oznaczeniem cen jednostkowych oraz całkowitej sumy kosztorysowej należy składać w Wydziale Technicznym, pokój L. 44 do dnia 9-go kwietnia 1936 r. do godz. 12-ej w kopertach podwójnych, zamkniętych i zalakowanych z napisem: „Oferta do przetargu na wykonanie robót związanych z przebudową ulicy ——————

Oferty mogą być składane na jedną bądź na kilka ulic, jednak na każdą ulicę oddzielnie.

Koperta zewnętrzna winna zawierać dowód złożenia wadjum do depozytu Zarządu Miejskiego oraz drugą kopertę zawierającą ofertę z kosztorysem podpisanemi warunkami ogólnemi i technicznemi oraz wzorem umowy.

Wadjum w wysokości 3% oferowanej sumy kosztorysowej może być złożone w gotówce lub w wartościach, wymienionych w warunkach ogólnych przetargu.

Otwarcie ofert nastąpi dnia 9 kwietnia 1936 roku o godz. 12,15 w pokoju L. 29.

Zarząd Miejski zastrzega sobie prawo wyboru oferenta, prawo powierzenie tylko częściowo robót, jak również prawo odrzucenia wszystkich ofert.

Oferty nieodpowiadające warunkom przetargu lub złożone po terminie, rozpatrywane nie będą

Zaznacza się, że na kopercie zewnętrznej nie może być ujawnione nazwisko oferenta.—

Łódź, dnia 24 marca 1936 r.

Zarząd Miejski w Łodzi.

Za wydawnictwo „Nojer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Nojer Folksblat", Piotrkowska 24.